

ပြင်ဒရယ်မှာ နှစ် (၂၀) တာ

ဒီရေတော ဂေဟစနစ် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးနှင့်
ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၊ မြန်မာ
(၁၉၉၉ - ၂၀၁၈)

ဒီရေတော ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့၊
သစ်တောသယံဇာတပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း

ပြင်ဒရယ်မှာ နှစ် (၂၀) တာ

**ဒီရေတော ဂေဟစနစ် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးနှင့်
ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး**

**ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၊ မြန်မာ
(၁၉၉၉ - ၂၀၁၈)**

**ဒီရေတော ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့၊
သစ်တောသယံဇာတပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း**

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

xkw0onbmv

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ
ပထမအကြိမ်

xkw0onbmv

ဦးအေးမင်း (FREDA)

ykb

နန်းသင်္ဇင်ပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၄၄၁၁)၊
အမှတ် ၁၉၇၊ မြေညီထပ်၊ ၃၉ လမ်း (အလယ်)၊ ရန်ကုန်။

xkw0o

FREDA

(Forest Resource Environment Development and Conservation Association, Myanmar)

tk&

၅၀၀

pmtk&lyf

ကိုတင်အေး

UmAm'mwfk

၂၀၀၂-၂၀၀၃ မေပွားကွင်း အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော ACTMANG စီမံကိန်း
ဦးဟိန်းမင်းထက် (သစ်တောဦးစီးဌာန)

FREDA & ACTMANG

၆၃၄ ၉

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ/FREDA & ACTMANG - ရန်ကုန်

နန်းသင်္ဇင်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ၁၁၀-စာ၊ ၇၅ x ၁၀၀ ၅ လက်မ၊

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ

စဉ်	ခေါင်းစဉ်	စာရေးသူအမည်	စာမျက်နှာ
	အမှာစာ	SUDA Seiji	
	အယ်ဒီတာအဖွဲ့ ပန်ကြားလွှာ	ဦးစန်းလွင် (ဥက္ကဋ္ဌ)	
၁	ဒီရေတော ပြန်လည်တည်ထောင်ရေးအဖွဲ့ (ACTMANG) မှ ဂျပန်ပညာရှင်များ၏ ဆောင်းပါးများ		
	၁.၁။ မြန်မာပြည်နှင့် ကြမ္မာရေစက်	Motohiko KOGO	
	၁.၂။ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ACTMANG နှစ် (၃၀) ခရီး	Koichi TSURUDA	
	၁.၃။ ဒီရေတောနှင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲမှု	Kazutake TANAKA	
	၁.၄။ ပြင်ဒရယ်ရှိကျေးရွာတစ်ခု၏ ရက်စွဲများ	Kiyomi Kogo	
	၁.၅။ နှစ် (၂၀) ကြာကပြင်ဒရယ်မှ လူစွမ်းကောင်း	Katsuhiko ONO	
	၁.၆။ ရန်ကုန်မှာနှစ် (၂၀) တာ	Akiyama Norihiro	
၂	သစ်တောသယံဇာတ၊ ပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး နှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း (FREDA) မှ ပညာရှင်များ၏ ဆောင်းပါးများ		
	၂.၁။ ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်းတင်လွှာ	ဦးစန်းလွင် (ဥက္ကဋ္ဌ)	
	၂.၂။ ACTMANG စီမံကိန်းအကျဉ်း	ဦးစန်းလွင် (ဥက္ကဋ္ဌ)	
	၂.၃။ ဒီရေတောဂေဟစနစ်၏ အကျိုးကျေးဇူးများ	ဦးစန်းလွင် (ဥက္ကဋ္ဌ)	
	၂.၄။ ကျွန်တော်၊ ဒီရေတောနှင့် ပြင်ဒရယ်	ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်း	
	၂.၅။ စီမံကိန်းဆယ်နှစ်တာကာလအတွင်း ကျွန်တော် အတုယူလေးစားရသော ဆရာများ၏ ပုံရိပ်များ	ဦးကျော်ငြိမ်း	
	၂.၆။ ဒုတိယအိမ်	ဦးကျော်ငြိမ်း	
	၂.၇။ ဖရီဒါအသင်းနှင့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းတို့၏ ပြင်ဒရယ်ဒေသရှိ ဒီရေတောများပြန်လည်ထူ ထောင်ရေး စီမံကိန်းနှင့် ဧရာဝတီဒေသ ဒီရေတောများ၏ အနေအထား	ဦးမြင့်လွင် (အတွင်းရေးမှူး)	
	၂.၈။ ဒေသခံပြည်သူများအမြင်ကျယ်စေမည့် “ပြင်ဒရယ် ရဲ့ (၂၀) နှစ် ခရီး”	ဦးတင်မောင်ထွန်း	
	၂.၉။ စီမံကိန်းနယ်မြေသို့ အလည်တစ်ခေါက်	ဒေါ်ဝါဝါခိုင်	
	၂.၁၀။ ငါးနှစ်တာခရီးဖြတ်သန်းခြင်း (Mangrove Reforestation)	ဦးကျော်စိုးထွန်း (စီမံကိန်းမန်နေဂျာ)	
	၂.၁၁။ တစ်လကျော်ကြာဂျပန်မှာ	ဦးစိုးမင်း (ကွင်းမန်နေဂျာ)	
	၂.၁၂။ မယ်လမုဘုရား ဒီရေတောပြခန်းနှင့် အနာဂတ်မျှော်လင့်ချက်	ဦးကျော်စိုးထွန်း (စီမံကိန်းမန်နေဂျာ)	

စဉ်	ခေါင်းစဉ်	စာရေးသူအမည်	စာမျက်နှာ
၃	သစ်တောဦးစီးဌာနဝန်ထမ်း(၂)ဦး၏အမြင်		
	၃.၁။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများ တည်ထောင်ခြင်းဖြင့်	ဦးအောင်ဖြိုးကို	
	ဒီရေတောများကို ပြန်လည်ထူထောင်ကြရာဝယ်	(တောအုပ်ကြီး)	
	၃.၂။ ပြင်ဒရယ်အကြောင်း တစေ့တစောင်း	ဦးဂျက်မောင်မောင်	
၄	ဒေသခံပြည်သူများ၏အသံ		
	၄.၁။ ကျေးဇူးပါ ဖရီဒါ	ဦးစောတာတီး	
		(ပိတောက်ပင်ဆိပ်)	
	၄.၂။ GPS သင်တန်းအတွေ့အကြုံ	ဦးရဲဝဏ္ဏစိုး	
		(ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်း)	
	၄.၃။ CF ခရီးကြမ်း	ဆရာတော်ဦးဥတ္တမ	
	၄.၄။ ပြင်ဒရယ်ကြီးပိုင်း (FREDA)	ဦးခင်မောင်ညို	
		(ကမ္ဘာမြေချစ်သူဆရာ)	
	၄.၅။ အနာဂတ်အကျိုးမျှော်ကိုးလို့ သစ်ပင်စိုက်ကြစို့	ဦးစောကျော်ရှိန်	
		(လေးပင်ချောင်)	
	၄.၆။ ကျွန်တော်နှင့် ဒီရေတောများ	ဦးခင်မောင်သက်	
		(ကမ္ဘာမြေချစ်သူဆရာ)	
	၄.၇။ အားလုံးရဲ့ကျေးဇူး	ဦးထွန်းထွန်း (ကမ်းနားကွင်း)	
	၄.၈။ သဘာဝဘေးမှ ကယ်တင်ဖို့	ဦးကံမြင့် (အရှေ့မရမ်း)	
	ဒီရေတောများထိန်းသိမ်းစို့		
	၄.၉။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော CF လုပ်ငန်းနှစ် (၂၀) ပြည့်	ဦးသောင်းစိုး (ဝါးကုန်း)	
	ခရီး		
	၄.၁၀။ ဘိုးဘကုန်းကျေးရွာ၊ သစ်တောနှင့် လူမှုဘဝမြှင့်	ဦးတင်ရှိန် (ဘိုးဘကုန်း)	
	တင်ရေး (CF)အဖွဲ့၏ သစ်တောစတင်တည်ထောင်		
	စိုက်ပျိုးခြင်း နိဒါန်း		
	၄.၁၁။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောချစ်မြတ်နိုးသူဦးမြင့်ကျော်	ဦးမြင့်ကျော် (ဝါးပနာ)	
၅	ဒီရေတောချစ်မြတ်နိုးသူတို့၏ကဗျာများ		
	၅.၁။ ပြင်ဒရယ်မှာနှစ်နှစ်ဆယ်တာ (ကဗျာ)	ဦးဝင်းဝင်း	
	၅.၂။ ဝင်လာခဲ့ပါ သူငယ်ချင်း (ကဗျာ)	Mangrove အကြီး	
	၅.၃။ အားလုံးပါဝင်ကြပါစို့	ဦးစောကျော်ရှိန်	
		(လေးပင်ချောင်)	
	၅.၄။ ဒီရေတော ထိန်းသိမ်းကြပါစို့	ဦးထွန်းထွန်း (ကမ်းနားကွင်း)	

နောက်ဆက်တွဲ

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့၊
ပုသိမ်မြို့နယ်၊ ဝေဇာရွာ

Mr. Motohiko Kogo of ACTMANG and U Ohn of FREDA

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ
စာတည်းအဖွဲ့

Mr. Motohiko KOGO

Mr. Seiji SUDA

ဦးစန်းလွင်

ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်း

ဦးထွန်းပေါ်ဦး

ဦးမြင့်လွင်

ဦးကျော်စိုးထွန်း

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ
စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း FRED A အဖွဲ့

ဦးတန်းလွင်

ဦးကျော်စိုးထွန်း

ဦးစိုးမင်း

ဦးအေးမင်း

ဒေါ်ခင်လပြည့်ဝန်း

အမှာစာ

Seiji SUDA
ACTMANG

ဤစာစောင်သည် ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၊ ပြင်ဒရယ် ကြိုးဝိုင်းအတွင်း နှစ် ၂၀ တာကာလ ဒီရေတောဂေဟစနစ်များ ပြန်လည်တည်ထောင်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို စုစည်းဖော်ပြချက်ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည့် “ပြင်ဒရယ်မှာ ဆယ်နှစ်တာ” စာစောင်၏ နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် မှတ်တမ်းစာစောင်ကိုထုတ်ပြန်နိုင်သည့်အတွက် များစွာဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်ရပါသည်။ စီမံကိန်းမှာ ဆောင်ရွက်ဆဲဖြစ်ပြီး လက်ရှိတွင် အဆင့် ၅ (၂၀၁၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၃ ခုနှစ် ၅ နှစ်ကာလ)သို့ ရောက်ရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤစာစောင်သည် ကျွန်ုပ် တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် ကာလရှည်စီမံကိန်း၏ မှတ်တိုင်အထိမ်းအမှတ်တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆေးပညာ/ဇီဝကမ္မဗေဒပညာရပ်ဖြင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် နိုဘယ်ဆုရရှိထားသူ ဂျပန်လူမျိုး ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ တာဆုကူ ဟွန်ဂျိုး (TasukuHonjo) က “သတ္တိရှိမှု (Courage)၊ စိန်ခေါ်ဆောင်ရွက်မှု (Challenge)နှင့် မဆုတ်မနစ် အားထုတ်မှု (Continuation)” စသဖြင့် မည်သည့်တာဝန်ကိစ္စရပ်ကိုမဆို အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်ရာတွင် အရေးပါသည့် လိုအပ်ချက် ၃ ခု (သို့) 3 C အားရှင်းလင်း ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အလုပ်တာဝန်များ၊ အခက်အခဲများအား ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားနိုင်ရန် သတ္တိစွမ်းရည်ရှိမှု၊ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းစီမံချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် မိမိကိုယ်ကို စိန်ခေါ်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ရည်မှန်းချက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရေး မဆုတ်မနစ် အားထုတ်ဆောင်ရွက်မှုတို့မှာ အောင်မြင်မှု၏ သော့ချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ စီမံကိန်းအား ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ထိုစဉ်ကတည်းက Tokio Marine & Nichido မီးအာမခံ ကုမ္ပဏီလီမိတက်မှ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိပါသည်။ Tokio Marine ကုမ္ပဏီကို ၁၈၇၉ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ပြီး အဖွဲ့အစည်း၏ ၁၂၀ ပြည့်နှစ် အထိမ်းအမှတ်အနေဖြင့် အာရှနိုင်ငံ ၇ နိုင်ငံတွင် ဒီရေတောစိုက်ပျိုးပြုစုထိန်းသိမ်းရေးစီမံကိန်းများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိပါသည်။ ကုမ္ပဏီ၏ ယခုကဲ့သို့ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ခြင်း၏ ပင်မအကြောင်းအရင်းမှာ “အနာဂတ်ကမ္ဘာမြေအတွက် လုံခြုံစိတ်ချအာမခံမှုဖြစ်စေရန်”ဖြစ်ပြီး ၎င်းကုမ္ပဏီမှ ကော်ပိုရိတ် လူမှုတာဝန်ယူမှုပြုသည့်အစီအစဉ်တစ်ရပ်အနေဖြင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများအား နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ပြည့်အထိ ဆက်လက်ထောက်ပံ့သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းတို့၏ ရည်မှန်းချက်အား ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ပါသည်။

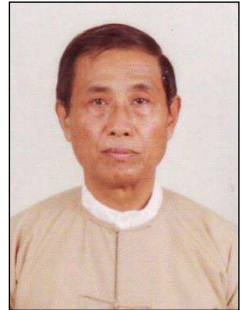

ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် စီမံကိန်းကာလ ပထမအဆင့်နှင့် ဒုတိယအဆင့် (၁၉၉၉-၂၀၀၈) တို့တွင် ဒီရေတော ဧရိယာဟက်တာပေါင်း ၁၂၇၈.၂ ဟက်တာ အထိလည်းကောင်း၊ စီမံကိန်း တတိယနှင့်စတုတ္ထအဆင့် (၂၀၀၈- ၂၀၁၈) တို့တွင် ၁၃၅၀.၀ ဟက်တာအထိ လည်းကောင်း ပြန်လည်စိုက်ပျိုး တည်ထောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်းအားဖြင့် စီမံကိန်းကာလ နှစ် ၂၀ အတွင်း ဒီရေတော ဟက်တာပေါင်း ၂၆၂၈.၂ ဟက်တာ ခန့်အား စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်သည့်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ထိရောက်သောပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကြောင့် ထိုသို့သောရလဒ်များကိုရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုမှလည်း အားကောင်းခဲ့သည်။

ကွန်လွန်သွားပြီးဖြစ်သော ဒီရေတောဖခင်ကြီး ဆရာကြီးဦးအုန်းက ကျွန်ုပ်တို့အား သတင်းစကား ကျန်ရစ်ထားခဲ့ပါသည်။ “ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်းလာမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ရာသီဥတုပြဿနာများနှင့် မကြာခဏဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည့် သဘာဝဘေး အန္တရာယ်များကဲ့သို့သော ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်းကျော် လွှားနိုင်ရန် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးအနေဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးသမားများ ဖြစ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ မေလတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် နာဂစ်ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း ဖြစ်ရပ်ဆိုးကြီးအား ကျွန်ုပ်တို့ လက်ရှိအချိန်ထိ မေ့ပျောက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။ ကျွန်ုပ်တို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ သေးငယ်နိုင်သော်လည်း အစားထိုးမရနိုင်သည့် ကမ္ဘာမြေကြီးအား အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်များထံသို့လက်ဆင့်ကမ်းထားရှိနိုင်ရန်နှင့် ကမ္ဘာမြေထိခိုက်ပျက်ဆီးမှုများအား လျှော့ချနိုင်ရန် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး ရဲစွမ်းသတ္တိနှင့် မဆုတ်မနှစ်အားထုတ်မှု တို့ဖြင့် ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။”

ကျွန်ုပ်တို့ယုံကြည်ထားသည်မှာ- ကျွန်ုပ်တို့ ဒီရေတောများကို မြတ်နိုးတန်ဖိုးထားပါက ဒီရေတောများကလည်း ကျွန်ုပ်တို့အား မလွဲမသေပြန်လည် အကျိုးပြုလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ကြိုပမ်းဆောင် ရွက်ချက်များ ဆက်လက်ပြုလုပ်ဦးမည် ဖြစ်သည်။

**Seiji SUDA
ACTMANG**

ဦးစန်းလွင် (ဥက္ကဋ္ဌ)
စာတည်းအဖွဲ့

အယ်ဒီတာအဖွဲ့ ပန်ကြားလွှာ

ပထမအကြိမ် ပြင်ဒရယ်မှာ (၁၀)နှစ်တာ မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ၂၀၁၂ ခုနှစ် မေလ (၅)ရက်နေ့တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါ မှတ်တမ်းစာအုပ်တွင် ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၈ ခုနှစ်အတွင်း (၁၀)နှစ်တာကာလ ဂျပန်နိုင်ငံအခြေစိုက် ဒီရေတောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ရေးအဖွဲ့ (Action for Mangrove Reforestation) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အခြေစိုက် သစ်တောသယံဇာတ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း (FREDA) တို့ ပူးပေါင်း၍ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖျာပုံမြို့နယ်၊ ပြင်ဒရယ်ကြီးဝိုင်းအတွင်း အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည့် ဒီရေတော စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းစီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါစီမံကိန်း၏ အဆင့် (၂)နှင့် (၃)များကို (၂၀၀၉)ခုနှစ်မှ (၂၀၁၈)ခုနှစ် အထိ ဆက်လက် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့၍ ယခုအခါ နှစ်ပေါင်း (၂၀)ကာလ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ "ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀)နှစ်ကြာ" ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို အသင်များ၏ ဒုတိယအောင်မြင်မှု မှတ်တိုင်အဖြစ် ထုတ်ဝေရန် ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း ကမ္ဘာတစ်လွှား ဖြစ်ပွားခဲ့သော Covid 19 ရောဂါဆိုးကြီးကြောင့် စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။ ထိုရောဂါမှာ ယခုထက်တိုင် ကမ္ဘာအနှံဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်၍ ဆောင်းပါးများ စုဆောင်းခြင်း၊ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း၊ အစည်းအဝေးကျင်းပခြင်း စသည့်များကို လူ့ကိုယ်တိုင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးနိုင်ခြင်း မရှိ၍ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးတွင် အချိန်များစွာ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခဲ့ရပါသည်။

သို့ရာတွင် FREDA စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု၊ စာတည်းအဖွဲ့ဝင်များ၏ အချိန်ပေး ကူညီပံ့ပိုးမှုများကြောင့် ယခုဒုတိယအကြိမ် " ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀)နှစ်ကြာ " မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အခက်အခဲများစွာကြောင့် ဤမှတ်တမ်းစာအုပ်တွင် မပြည့်စုံမှု၊ ချို့ယွင်းမှု၊ အားနည်းမှု တစ်စုံတစ်ရာရှိခဲ့ပါက သီးခံခွင့်လွတ် ဖတ်ရှုပေးပါရန် စာတည်းအဖွဲ့ဝင်များကိုယ်စား မေတ္တာရပ်ခံပန်ကြားပါသည်။

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ ဂျပန်ပညာရှင်များ၏ စစ်ဆေးခြင်းမှတ်တမ်း

ပတ်ဝန်းကျင်များတွင် ဒီရေတောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြောင်း၊ ထိုကြောင့်ပင် ကျွန်တော်သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒီရေတောအရေး ဖြေရှင်းနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဖောက်သည်ချပြောဆိုခဲ့သည်။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၉၂ ခုနှစ်အထိ ၃ နှစ်တာကာလအတွင်း ထက်ထက်မြက်မြက်ရှိပြီး စိတ်ဝင်စားတက်ကြွသည့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ ရရှိထားခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့လာရောက်သည့် ခရီးစဉ်များပြီးနောက် ကနဦးရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီခဲ့သည်။ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအနက် ပထမတစ်ဦးမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒီရေတောများအကြောင်း အစောဆုံးလေ့လာခဲ့သူ ဦးဖေသိန်းဖြစ်သည်။ ဦးဖေသိန်းက ကျွန်တော့်အား ရခိုင်၊ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများကို လိုက်လံပို့ဆောင်ခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်အနေဖြင့်လည်း ဒီရေတောအတန်းအစား ကျဆင်းမှုအနေအထားကို စေ့ငုဆင်ခြင်နိုင်ခဲ့သည်။ နောက်တစ်နှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အကြီးမားဆုံး ဒီရေတောများတည်ရှိသည့် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသအား ဦးတည်၍ လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က နောက်ထပ်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ၂ ဦးဖြစ်ကြသည့် ဦးဝင်းမောင်နှင့် ဦးမောင်မောင်သန်းတို့မှာ လပွတ္တာမြို့နယ်တွင် တာဝန်ကျလျက်ရှိသည့် သစ်တောအရာရှိများ ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ဘိုကလေး သစ်တောကြီးပိုင်းအတွင်းရှိ စိုက်ခင်းများကို ပထမဦးဆုံး ကွင်းဆင်းလေ့လာခဲ့ကြသည်။ စိုက်ခင်းဟက်တာ ၁၀၀ အနက် ရှင်သန်ပေါက်ရောက်ကြီးထွားသည့် အရိပ်အရောင် စိုးစဉ်းမျှမမြင်ခဲ့ရပေ။ မှတ်တမ်းသိမ်းဆည်းထားမှုလည်း လုံးလုံးမရှိခဲ့ပေ။ လပွတ္တာ သစ်တောကြီးပိုင်းအတွင်းဦးဝင်းမောင်စိုက်ပျိုးခဲ့သည့် ကန့်ပလာပင်ကြီးသည် ၇-၈ မီတာအမြင့်ခန့် ကြီးထွားခဲ့ပြီး သေးသွယ်လှပသည့် အပင်ငယ်များ ဖြစ်လာသည်။ အံ့အားသင့်ဖွယ်ကောင်းသည်မှာ အပေါ်ယံမြေမျက်နှာပြင်သည် နွေရာသီတွင်ပင်လျှင် ရွံ့စွက်ထူမှုပင် ဖြစ်သည်။ ဂဏန်းများ၊ တောဝက်ခြေရာများကိုလည်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ မြေဆီလွှာအခြေအနေ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး ဂေဟစနစ်တိုးတက်လာခဲ့သည်ဟု ကျွန်တော် သတိထားမိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ရလဒ်ကောင်းအနေဖြင့် ထိုတစ်ချက်သာ တွေ့ရှိခဲ့ပြီး ကျန်အရာအားလုံးမှာ ထွေထွေကောင်းမွန်သည့် ရလဒ်များမဟုတ်ပေ။ ရရှိခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံများမှာမူ တန်ဖိုးဖြတ်၍ မရခဲ့ပေ။ ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့် ဆုံးရှုံးခြင်းအကြောင်းအရင်းများကို နားလည်သိရှိလာပါက အဖြေရလဒ်များကို ဖော်ဆောင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ကနဦးကာလများတွင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် များစွာဝေဝါး လမ်းပျောက်ခဲ့သည်။ မြင့်မားသော အပူချိန်၊ လုံလောက်သည့် မိုးရေချိန်၊ ကောင်းမွန်သောမြေဆီလွှာ၊ အငန်ဓာတ်နိမ့်သည့် ရေစသဖြင့် ဒီရေတောသစ်မျိုးများ ကောင်းစွာပေါက်ရောက်ရှင်သန်နိုင်သည့် အခြေအနေများစွာရှိသော်လည်း ဒီရေတောစိုက်ခင်း တည်ထောင်ရန်မှာ များစွာခက်ခဲခဲ့သည်။

နောက်ဆုံး ကျွန်တော်တို့သိရှိလိုက်သည့် မအောင်မြင်ရသည့်အကြောင်းအရင်းမှာ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၏ Hydrological အခြေအနေများကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ဒေသတွင် အများဆုံးတွေ့ရပြီး ကောင်းစွာရှင်သန်ပေါက်ရောက်သည့် သစ်မျိုးမှာ အလွန်အကျွံ ခုတ်လှဲခြင်းခံနေရသော ကနစို (ရွက်သေး) ဖြစ်ပြီး ဆိုလိုသည်မှာ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်မှာ နွေရာသီတွင် ဒီရေဖုံးလွှမ်းခြင်းမရှိသော ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံရှိ Sundarbans အရပ်နှင့် တူသည်ဆိုသည့်အချက်ပင် ဖြစ်သည်။

နောက်ထပ် အရေးပါသည့်တွေ့ရှိချက်တစ်ခုမှာ နွေရာသီ၌ ခြောက်သွေ့သောမြေပြင်တွင်သာ ပြူးအုပ် ဆောင်းမျိုးစိတ်ပင်ငယ်များ ရှင်သန်ပေါက်ရောက်သည် ဆိုသည့်အချက်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းလျက်ရှိသည့် မြေကြီးအား အနည်းငယ်တူးဆွခဲ့ပြီး အပေါ်ယံမြေပြင်အောက် ၃၀-၄၀ စင်တီမီတာခန့်မှာ စိုစွတ်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤအချက်မှာ ဒီရေအတက်အကျ၏ သက်ရောက်မှုကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ ပြူးအုပ်ဆောင်းသစ်မျိုး၏ အမြစ်များသည် စိုစွတ်သည့် မြေဆီလွှာအထိ ထိုးဖောက်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မှသာလျှင် စိုက်ခင်းအတွက် သစ်မျိုးရွေးချယ်မှုနှင့် မြေပြင်အနိမ့်အမြင့်တို့မှာ အဓိကသော့ချက်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့သည်။ ဦးဝင်းမောင်နှင့် ဦးမောင်မောင်သန်းတို့၏ စိတ်ပါဝင်စားလုပ်ကိုင်မှုမှာ အံ့အားသင့်ဖွယ်ဖြစ်ပြီး မှတ်တမ်းတင်ရုဏ်ပြုထိုက်လေသည်။ ရုံးချိန်ပြီးပြင်ပတွင်လည်း ၎င်းတို့နှစ်ဦးမှာ ဒီရေတောနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးပြောဆိုလေ့ရှိသည်။ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများနှင့် ကွင်းဆင်းစမ်းသပ်မှုများကြောင့် အောက်ဖော်ပြပါ သုံးသပ်ချက်များကို ချမှတ်နိုင်ခဲ့သည်။

(က) ခြောက်သွေ့ရာသီ၏ ဒီရေအမြင့်ဆုံးတက်ချိန်တွင်သာ ရေမြုပ်သည့် ကုန်းမြင့်မြေများတွင်-

- သမုဒ္ဒြေ၊ ပြူးအုပ်ဆောင်း၊ ကန့်ပလာ စသဖြင့် ဒေါင်လိုက်ကြီးထွားသည့် အမြစ်စနစ်ရှိသည့် သစ်မျိုးများကို စိုက်ပျိုးရန်၊
- Bangla ပုံစံတည်ထောင်သည့် ဒီရေတောပျိုးပွယျာဉ်တွင် ပြုစုပျိုးထောင်ထားသည့် တစ်နှစ်သားပျိုးပင်များကို မြေချ ရွှေ့ပြောင်းစိုက်ပျိုးရန်၊
- မိုးရာသီအစောပိုင်း ဇွန်-ဇူလိုင်လတွင် မြေချစိုက်ပျိုးရန်၊ ခြောက်သွေ့ကာလ နိုဝင်ဘာလတွင် အမြစ်စနစ်များသည် စိုစွတ်သည့်မြေဆီလွှာအနက်သို့ ထိုးဖောက်ပြီးဖြစ်သည်။

(ခ) ခြောက်သွေ့ရာသီ၏ နေ့စဉ်ဒီရေတက်ချိန်တွင် ရေမြုပ်သည့် အနိမ့်ပိုင်းမြေများတွင်

- အခြားသောအရှေ့တောင်အာရှတွင် သုံးသည့်နည်းလမ်းများကဲ့သို့ပင် တူညီသောနည်းလမ်းသုံး၍ Rhizophoraceae သစ်မျိုးအားစိုက်ပျိုးရန်၊ သို့သော်လည်း သင့်လျော်သည့် စိုက်ခင်းမြေအား ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် ရှာတွေ့ရန် ခဲယဉ်းလေသည်။

အဆုံးသတ်တွင် မျှော်လင့်ချက်ရောင်ခြည် စတင်သမ်းလာခဲ့ပေ၏။ ကျွန်တော်လည်း အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းနေမည့် ဒီရေတောများကို ပုံဖော်ရင်း မြန်မာနိုင်ငံမှထွက်ခွာခဲ့သည်။

Tokio Marine စီမံကိန်း၊ ၁၉၇၉---

နောက်အခွင့်အလမ်းတစ်ခုမှာလည်း အမှတ်မထင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ Tokio Marine Nichido မီးအာမခံ ကုမ္ပဏီ လီမိတက်မှ Mr. Shinpei Ueda သည် တိုကျိုရှိ ACTMANG အဖွဲ့ရုံးသို့ လာရောက်ခဲ့သည်။ ထိုသူက “ကျွန်တော်တို့ ကုမ္ပဏီတည်ထောင်မှု နှစ် ၁၂၀ ပြည့် အထိမ်းအမှတ်ဂုဏ်ပြုရန် ဒီရေတောစိုက်ခင်း တည်ထောင်မည့်စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်လိုပါတယ်”ဟု ပြောခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း စီမံကိန်းလျာထားဧရိယာထဲတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် စီမံကိန်းအား ဆောင်ရွက်လာသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်ခဲ့ပြီးဖြစ်ကာ ကုမ္ပဏီတစ်ခုထဲမှ ယခုကဲ့သို့ ကာလရှည်စီမံကိန်းတစ်ခုကို ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိသည်မှာ များစွာထူးခြားပေသည်။ ဘယ်အရာများက ယခုကဲ့သို့ ဖြစ်စေတာလဲ။ စီမံကိန်းကို ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးသည့် Tokio Marine ကုမ္ပဏီ၏ စိတ်အားထက်သန်မှုကလွဲ၍ အခြားမဖြစ်နိုင်ပေ။ သို့သော်လည်း အခြားအရာများ ကျန်ရှိနေပေသေး၏။

ကျွန်တော်အနေဖြင့် အထက်တွင်ဆိုခဲ့သည့် UNDP/FAP စီမံကိန်းဆိုင်ရာ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၏ အရေးပါမှုကို ကောင်းစွာ သိရှိခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတွင် နှစ်ပေါင်း ၂၅ နှစ်ကျော်မျှ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် စီမံကိန်းတွင် ပါမောက္ခ Phan Nguyen Hong သည် ကျွန်တော်တို့အတွက် များစွာအရေးပါခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့အချင်းချင်း ယူနက်စကို (UNESCO) ဒီရေတောစီမံကိန်း (၁၉၈၂-၁၉၉၀) တွင် လုပ်ကိုင်ရင်း သိရှိခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့် သစ်တောပြန်လည်တည်ထောင်ရေး လုပ်ငန်းများအပါအဝင် အကျိုးရှိလုပ်ငန်းများစွာကို အောင်အောင်မြင်မြင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ ပါမောက္ခ Hong နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သည့်ဆက်ဆံရေး ရှိခဲ့ခြင်းကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတွင် ဒီရေတောဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ ၈ ကြိမ်ကျင်းပခဲ့ပြီး သုတေသီများသာမက ဒေသန္တရဝန်ထမ်းများ၊ အမျိုးသမီးအုပ်စုများ၊ ငါးလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးသူများ၊ လယ်သမားများ စသဖြင့် ဒီရေတောနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်သူများ အားလုံးကို ဖိတ်ကြားတက်ရောက်စေခဲ့သည်။ အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲများကို ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ အနံ့အပြား ကျင်းပနိုင်ခဲ့သည်။ ဒီရေတောဂေဟစနစ်အပေါ် နားလည်သဘောပေါက်မှု များမှာလည်း တရိန်ထိုး ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။ ပါမောက္ခ Hong ၏ ပြောင်မြောက်သည့် စွမ်းဆောင်မှုများကို သုံးသပ်ပြီးနောက် ၎င်းအား ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတကာ COSMO Award ဆုအားချီးမြှောက်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဦးအုန်းသည် အဆိုပါပါမောက္ခ Hong ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် UNDP/FAO စီမံကိန်းစတင်ဆောင်ရွက်စဉ် ဦးအုန်းအားသိရှိရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့သည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ အကြံပေးအဖြစ်မှ အနားယူပြီးနောက် ဦးအုန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဦးဆုံး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သ

ည့်“သစ်တောသယံဇာတပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း (FREDA)”အားဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည် (နောက်ပိုင်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့သည်။)။ ဦးအုန်းနှင့် ချိတ်ဆက်လက်တွဲခဲ့ခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အနီးကပ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။

ကျွန်တော် မြန်မာပြည်တွင်း ရှိမနေစဉ်က နိုင်ငံတွင်းရှိ ဒီရေတောသစ်မျိုး စိုက်ပျိုးပြုစု နည်းစနစ်များစွာ တိုးတက် အောင်မြင်လာခဲ့သည်။ ပြီးခဲ့သည့်နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှသာလျှင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒီရေတောပြန်လည်တည်ထောင်လျက်ရှိသည့် ကမ္ဘာ့ထိပ်သီးနိုင်ငံများနှင့် ရင်ဘောင်တန်းလာနိုင်ခဲ့သည်။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ ကိုထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းများကို သစ်တောကြိုးဝိုင်းများအတွင်း အလွယ်တကူ တည်ထောင်နိုင်ပြီး ဖြစ်ကာ စီမံကိန်းဧရိယာအများစုမှာ ကြိုးဝိုင်းတောများအတွင်း ကျရောက်လေသည်။ နောက်ထပ်အားသာချက်တစ်ခုမှာ သစ် တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့ (FUGs) များအား စနစ်တကျ သင့်လျော်သည့်စီမံခန့်ခွဲမှုများပြုလုပ်ပါက နှစ် ၃၀ မြေအသုံးချခွင့်ချထားပေးခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့၏ နှစ် ၂၀ တာကာလ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း အနှစ်ချုပ် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်-

(က) ဒီရေတောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်း

- စီမံကိန်းဒေသ - ပြင်ဒရယ်သစ်တောကြိုးဝိုင်း (၇၆၉၇၄ ဟက်တာ)၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေကြီး
- အခြေစိုက်စခန်းနှင့် ဧည့်ရိပ်သာ- အုတ်ဖိုကွင်းကျောင်းကျေးရွာ
- စိုက်ပျိုးခဲ့သည့်ဧရိယာ - ၂၈၃၉ ဟက်တာ (၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်အထိ)
- စိုက်ပျိုးခဲ့သည့် သစ်မျိုးများ - *Avicennia spp.*, *Bruguiera sexangula*, *Lumnitzera racemose*, *Heritiera fofo*, etc.
- စိုက်ခင်းတည်ထောင်သည့်နည်းလမ်း - ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခြင်း၊ သစ်တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့ဝင်ပေါင်း ၄၇၉၉ ခန့်ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့သည်။
- လက်ကမ်းစာစောင်ဖြန့်ဝေခြင်း- ဒေသခံပြည်သူများ၊ စာသင်ကျောင်း၊ သစ်တောရုံးများသို့ စာစောင် ၅၀၀၀ ခန့်ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။

(ခ) အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်း

- ကနဦးလေ့လာချက် - နေ့စဉ်ရှင်သန်မှု၊ လိုအပ်ချက်များ၊ သောက်သုံးရေး၊ ဒီရေတောမှရရှိသည့် သယံဇာတများ စသဖြင့်
- ပညာရေးဆိုင်ရာအထောက်အပံ့များ - စာသင်ကျောင်းဆောက်လုပ်ခြင်း၊ သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းများပေးခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး အသိပညာမျှဝေခြင်း၊ အမှိုက်ကောက် ရှင်းလင်းရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စသဖြင့်
- ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း- ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ ကွမ်းရွက်၊ ကြံ၊ ဒဥင်း၊ ပျားမွေးခြင်း၊ ငါးပုစွန်မွေးမြူခြင်း၊ အုပ်ချုပ်လုပ်ငန်း စသဖြင့်။
- အစီစီရေတွင်းတူးခြင်း- ဒေသခံများအတွက် ရေတွင်း ၂ ခုတူးခြင်း
- ပန်းများဖြန့်ဝေခြင်း- “ဒေသခံများအတွက် ပန်းများ”
- မီးသွေးထုတ်လုပ်သည့်နည်းစနစ်-ရှာလကာရှည်ထုတ်လုပ်နည်းပညာမျှဝေခြင်းနှင့်စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- သဘာဝအခြေပြုခရီးသွား လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

(ဂ) အခြား

- ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့်ပူးပေါင်း၍ ဒီရေတောဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကျင်းပခြင်း၊

- ၁၉၉၉၊ ၂၀၀၀၊ ၂၀၀၃၊ ၂၀၀၅ နှင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တို့တွင် ဂျပန်/ဗီယက်နမ်နိုင်ငံများသို့ FREDA ဝန်ထမ်းများအား လေ့လာရေးခရီး စီစဉ်ပို့ဆောင်ခြင်း၊
- ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ကျင်းပသည့် Aichi EXPO ပွဲသို့ ဦးအုန်းအားတက်ရောက်စေခြင်း၊ ဦးအုန်းသည် ကမ္ဘာမြေချစ်သူများ ၁၀၀ အနက် တစ်ဦးအဖြစ် ရွေးချယ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ဦးအုန်းသည် Minamata ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆုရရှိခဲ့ပြီး ဆုငွေ အမေရိကန် ၁၃၀၀၀ အား ပြုန်းမွေးကျွန်းရှိ ဒီရေတောစိုက်ခင်း ဟက်တာ ၄၀ တည်ထောင်ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည်။
- ၂၀၀၈ ခုနှစ်မေလတွင် နာဂစ်ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ခဲ့ပြီး လူပေါင်း ၁၃၀၀၀ နီးပါးသေဆုံးခဲ့ကာ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့က ထိခိုက်သူများအား ကူညီပံ့ပိုးခဲ့သည်။
- ဒီရေတောဆိုင်ရာ ပညာသင်များအား ပံ့ပိုးခြင်း- ပါရဂူဘွဲ့ပညာသင် ၄ ဦးနှင့် မဟာတန်း ကျောင်းသားများ၊
- ၁၉၉၉-၂၀၀၀ မယ်လမုဘုရားဒီရေတောဥယျာဉ်တည်ထောင်ရေးစီမံချက်- ဒဏ္ဍာရီပါ မယ်လမု မင်းသမီးသည် လမု အသီးမှဖွားမြင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ ရာဇဝင်ဇာတ်လမ်းများသည် ဒီရေတောနှင့်များစွာဆက် နွယ်မှုရှိလေသည်။အဆိုပါ စီမံချက်အား အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖျက်သိမ်းခဲ့ရသည်။

နှစ် ၁၀၀ ပြည့်ဒီရေတောစိုက်ခင်းများတည်ထောင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာခြင်း/ ရာသီဥတုပြဿနာ

၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် Tokio Marine ကုမ္ပဏီသည် ၎င်းတို့အဖွဲ့အနေဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ပြည့်သည်အထိ ဒီရေတောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးသည် ထိုသို့ မထင်မှတ်သော သတင်းကြောင့် များစွာအံ့အားသင့် ဝမ်းသာခဲ့ရသည်။ အဆိုပါထုတ်ပြန်ကြေညာချက်၏ အရေးပါမှု၊ လိုအပ်မှုကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အသက် ၁၅ နှစ်အရွယ် ဆွီဒင်လူမျိုးမိန်းကလေးငယ် Greta Thunberg က အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ သူမ၏ “ကမ္ဘာ လုံးဆိုင်ရာရာသီဥတုလုပ်ဆောင်မှုအတွက် သောကြာနေ့တိုင်း ဆန္ဒပြလှုပ်ရှားမှု”သည် များစွာ အောင်မြင်ကျော်ကြားခဲ့သည်။ သူမသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအပေါ် ဆွေးနွေးမှုများသာပြုလုပ်ပြီး လုပ်ဆောင်ချက်တစ်စုံတစ်ရာ မပြုလုပ်ကြသည့် တာဝန်ရှိသူများ၊ အသက်ကြီးသူများ၏ဆင်ခြင်မဲ့မှု၊ ရူးသွပ်မှုကိုပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့်လည်း သူမ၏ ပြောဆိုချက်များအပေါ် ဆန့်ကျင်သည့်ထင်မြင်ချက်များမရှိပါ။ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းသည် ဖြေရှင်းချက်ဖော် ထုတ်နိုင်ရန် ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ရီရိုဒီဗီဂျီအေရီးမြို့တွင် ပြုလုပ်သည့် ကမ္ဘာမြေညီလာခံ၊ ကျင်းပခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် COP ညီလာခံများနှင့် နေ့စဉ်ကျင်းပ လျက်ရှိသည့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများစသဖြင့် အစည်းအဝေးပေါင်း သောင်းခြောက်ထောင်ကိုသာ ကျင်းပပြု လုပ်လျက်ရှိပြီး ထိရောက်သည့်ဖြေရှင်းချက်များနှင့် အလှမ်းကွာဆဲဖြစ်ကာ ရာသီဥတုအရေးဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့် လုပ်ဆောင် ချက်တစ်စုံတစ်ရာကို အဆိုပြုချမှတ် နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိသေးပေ။ ဂရစ်တာ Greta ၏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်များကို SNS နှင့် အလားတူ မီဒီယာ ပလက်ဖောင်းများမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း ဖြန့်ဝေပျံ့နှံ့ခဲ့ပြီး လူငယ်သန်းပေါင်းများစွာသည် ဆန္ဒပြ လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ ဂရစ်တာ Greta ဆန္ဒပြပွဲများသည် ကမ္ဘာကိုကိုင်လှုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ခေတ်သစ် အခင်းအကျင်း တစ်ခုကို ဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘာကြီးပူးနှေးလာမှုအားတိုက်ဖျက်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် ၂ မျိုးပိုင်း ခြားနိုင်ပါသည်။ ပထမ တစ်ခုမှာ ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှု (အထူးသဖြင့် ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက်ဒ်)ရပ်တန့်ရန်နှင့် နောက်တစ်ခု မှာ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဒ်များကို ပြန်လည်စုပ်ယူ သိမ်းဆည်းရန်ဖြစ်သည်။ Tokio Marine ၏ ကြေညာချက်သည် ဒုတိယလမ်းစဉ်ကို ဆောင်ရွက်ရန်ပင်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ဒီရေတောစိုက်ခင်းများကို ဆက်လက်တည်ထောင်လျက် ရှိသည်။ ဤနေရာတွင် ကျွန်တော်အထူးထောက်ပြလိုသည်မှာ ကမ္ဘာကြီးပူးနှေးလာမှုကိုလျော့ချစေနိုင်သည့်အပြင် ဒီရေတော များသည် ဒေသခံများအတွက် များစွာအကျိုးပြုသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈ နာဂစ်မုန်တိုင်းဖြစ်ရပ်နှင့် ဆက်စပ်စဉ်းစား ပါက ဒီရေတောများသာ ကောင်းမွန်သန်စွမ်းပြီး သဘာဝအတိုင်း ဖြစ်ခဲ့ပါလျှင် ထိခိုက်ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများမှာ ထိုမျှလောက် ပြင်းထန်နိုင်ဖွယ်မရှိပေ။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော်သည် ဒီရေတောစိုက်ခင်းများကို အစောဆုံးစိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ကြောင့် နော်ဝေနိုင်ငံမှပေးအပ်သည့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာရာသီဥတုဆု (Worldview Climate Prize) ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထိုဆုသည် ရာသီဥတုအရေးကိစ္စနှင့်ဆက်နွယ်လျက်ရှိသည်မှာ အထူးတလည် တွေးစရာမလိုပေ။

ဒီရေတောလေ့လာရေးစင်တာ (MLC)

ယနေ့အချိန်ထိ အပူပိုင်းဒေသ ဒီရေလွှမ်းသည့်ဇုန်/အရပ်ဒေသများတွင် ဒီရေတောများကို ဆက်လက်စိုက်ပျိုးပြုစုထိန်းသိမ်းဆဲဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဖြစ်ရပ်အခြေအနေအများစုတွင် စီမံကိန်းများပြီးဆုံးပါက စိုက်ပျိုးခင်းလုပ်ငန်းများရပ်နားသွားလေ့ရှိပါသည်။ စိုက်ခင်းများမှ ငါး ပုစွန်မွေးမြူ ရေးကန်များအဖြစ်ပြောင်းလဲသွားမှုများကို မကြာခဏလေ့လာတွေ့ရှိရလေသည်။ တရားမဝင် ခုတ်လှဲမှုများ၊ ထိုမှတစ်ဆင့် စွန့်ပစ်မြေများဖြစ်လာမှုများမှာ မှန်းဆတွေ့မြင်နိုင်သည့် အလားအလာ/ဖြစ်ရပ်ဖြစ်လာပါသည်။ ကျွန်တော်အနေဖြင့် အခြေခံစည်းမျဉ်းအချို့ဆွေးနွေးလိုပါသည်။ ဒီရေတော များကို အရပ်ဒေသများမှပိုင်ဆိုင်ထားရှိလေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဒီရေတောများသည် ဤအရပ်ဒေသတွင် နေထိုင်ကြသူများအား ကောင်းကျိုးများစွာဖြစ်စေသည် ဆိုသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့်ပင်လျှင် ဒီရေတောများ စိုက်ပျိုး၊ ပြုစု၊ ထိန်းသိမ်းရာတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်နေသူများမှာ ဒေသခံပြည်သူများပင်ဖြစ်လေသည်။ ရိုးရှင်းသည့်အချက်တခုဖြစ်သော်လည်း လူအများစုမှာ ဤအမှန်တရားကို မေ့လျော့နေတတ်ကြပေသည်။ ကျွန်တော်သည် မွန်ပြည်နယ်တွင်နေထိုင်သည့် ဒေသခံတစ်ဦးအား ဘယ်တော့မှ မမေ့နိုင်ပေ။ ၎င်းသည် အမေရိကန် NGO တစ်ခုမှထောက်ပံ့သည့် ဒီရေတောစိုက်ပျိုးတည်ထောင်သည့် စီမံကိန်းတစ်ခု၏ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းက “ထောက်ပံ့မှုများက ရပ်တန့်သွားမှာဖြစ်ပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ရွာသည် ကမ်းပါးပြိုတိုက်စားမှုကြောင့် ပျက်စီးပျောက်ဆုံးသွား နိုင်ချေရှိသောကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ဒီရေတောများကို ဆက်လက်စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းရမည်”ဟု ဆိုလေသည်။ ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့် စဉ်ဆက်မပြတ်ရှင်သန်ဖွံ့ဖြိုးလာစေရန် ထိုကဲ့သို့သော ရပ်ရွာလူထု ခေါင်းဆောင်များစွာလိုအပ်ပါသည်။ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ (သို့) စီမံအုပ်ချုပ်ဆိုင်ရာ မူဝါဒအပြောင်းအလဲများကဲ့သို့သော ပြင်ပဖိအားများ ကျေးရွာအပေါ်ကျရောက်ပါက ရွာသူ/သားများ သည် အဆိုပါဖိအားများအား တွန်းလှန်ဖြေရှင်းကျော်လွှားရမည်ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်းရှိ Chipkoလှုပ်ရှားမှုကဲ့သို့ပင် စုပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီရေတောတက္ကသိုလ်ပေါ်ပေါက်လာစေရန်ဆန္ဒပြုမိပြီး အားလုံးပေါင်း၍ အားထုတ်ဖော်ဆောင်ကြရန် မျှော်လင့်မိခဲ့သည်။ လက်ရှိတွင် ကျွန်တော်၏ဆန္ဒမှာ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲမှုသည် အပူတပြင်းဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့် ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်လာသည်။ ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့် Greta Thunberg အပါအဝင် ဆန်းသစ်တီထွင် နိုင်စွမ်းရှိသောလူငယ်များနှင့်လက်တွဲ၍ ကောင်းမွန်တောက်ပသောအနာဂတ်ကို အတူတကွဖမ်းတီတည်ဆောက်ရန်လိုပါသည်။ UNDP/FAO စီမံကိန်းတွင် အတူတကွဆောင်ရွက်ခဲ့သူ မိတ်ဆွေဟောင်းဦးမောင်မောင် သန်းသည် “ဒီရေတောလေ့လာရေးစင်တာ(MLC)”တည်ထောင်ရန် အဆိုပြုဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ပါရဂူဘွဲ့ပြီးမြောက်အောင်မြင်ခဲ့ပြီး လူနှင့်သစ်တောများ ဗဟိုဌာန (RECOFTC) အမည်ရသည့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် မြန်မာနိုင်ငံဌာန ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းတိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ၎င်း၏အတွေ့အကြုံများသည် MLC တည်ထောင်ရေးစိတ်ကူနှင့်များစွာနီးနွယ်လျက်ရှိပေသည်။ MLC သည် အသိအမြင်ဖွင့်/ဗဟုသုတမျှဝေရာ သင်တန်းကျောင်းတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ တွေးတောဆင်ခြင်မှုပြောင်းလဲရန်မှာ ဒေသခံပြည်သူများအတွက်သာမက ကူညီပံ့ပိုးသည့် NGO ဝန်ထမ်းများ၊ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများ၊ UN အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိများ၊ ကုမ္ပဏီဝန်ထမ်းများ၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများစသဖြင့် လူအားလုံးအတွက် လိုအပ်ပေသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ ရှေ့တွင် ခရီးရှည်ကြီးကျန်ရှိနေပေသေး၏။ MLC မှမွေးထုတ်ပေးလိုက်သော သင်တန်းသားများ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှ တာဝန်ယူပါဝင်လျက်ရှိသည်ကို တွေးမြင်ကြည့်ပါ။ ၎င်းတို့၏ မျိုးဆက်သစ်များအား ဒီရေတောထိန်းသိမ်းရေး အသိအမြင်များအား အဆင့်ဆင့်လက်ဆင့်ကမ်းပေးအပ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ စိတ်ကူးပုံဖော်ရည်မျှော်မှုများမှာ ပြီးပြည့်စုံပြီးဖြစ်ကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည့်သူများမှာလည်း ဂျပန်၊ မြန်မာ ၊ နိုင်ငံလုံးတွင် လုံလောက်စွာ ရှိပြီးဖြစ်သည်။ ရန်ပုံငွေကြေးအထောက်အပံ့မှာလည်း အတန်အသင့်မျှော်မှန်းရရှိထားပြီး ဖြစ်သော်လည်း စီမံကိန်းကိုစတင်ဆောင်ရွက်လုဆဲဆဲမှာပါ မထင်မှတ်ထားသော ဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ COVID-19 ကပ်ရောဂါနှင့် နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုများပင်ဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်အနေဖြင့် ၎င်းအခြေအနေများမကြာမီချုပ်ငြိမ်းသွားမည်ဟုယုံကြည်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီရေတောလေ့လာရေးစင်တာ (MLC) ပေါ်ပေါက်လာရေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများပြုလုပ်ရပါမည်။ အိမ်မက်များအားလုံး အမှန်ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။

Motohiko KOGO

Koichi TSURUDA

1.2/ ပါမောက္ခ ACTMANG Eps(30)c&D

ACTMANG (ဒီရေတောများပြန်လည် ထူထောင်ခြင်းအတွက် လုပ်ဆောင်ချက် - Action for Mangrove Reforestation) ဟု အမည်တွင်သည့် ဂျပန်နိုင်ငံအခြေစိုက် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းမဟုတ်သည့် (NGO) အဖွဲ့လေးသည် နှစ် (၃၀) ပြည့် အထိမ်းအမှတ် အဖြစ်လာမည့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်သည်။ ယခင်က ACTMANG သည် Mr. Kogo တည်ထောင်ခဲ့သည့် Al-Gurm ဟုခေါ်သော ပုဂ္ဂလိကပိုင်သုတေသနဌာနတစ်ခုဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် Mr. Kogo ၏ ကုမ္ပဏီ၌ အလုပ်စတင် ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး အာရှဗဟိုပင်လယ်ကွေ့၏ သဲကန္တာရ ကမ်းရိုးတန်းတွင် ဒီရေတောများ တည်ထောင်ရန် ဆော်ဒီ အာရှေးဗီးယားသို့ စိုက်ပျိုးရေးအင်ဂျင်နီယာအဖြစ် စေလွှတ်ခံခဲ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဒီရေတောများကို စိုက်ပျိုးတည်ထောင်သူ အဖြစ် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကို စတင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပင်လယ်ကွေ့စစ်ပွဲကြောင့် ဆော်ဒီအာရှေးဗီးယားဘေးကင်းရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းခဲ့ပြီး ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ တွင် ACTMANG ကို ပြန်လည်တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ACTMANG ၏ အတွင်းရေးမှူး (၁) ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၆ တွင် ACTMANG မှ ထွက်ခွာခဲ့ပြီး ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကျွန်ုပ်တို့၏ အဓိကလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုများမှာ FREDA နှင့် ရွာသားများနှင့်အတူ ပူးပေါင်း၍ Tokio Marine Project အား ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပြီး မြန်မာမိတ်ဆွေများထံမှ များစွာသင်ယူခဲ့ရပါသည်။

ဤအနှစ် (၃၀) အတွင်း ACTMANG အတွက် ကျွန်ုပ်တို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် လုပ်ငန်းများကို သုံးသပ်ကြည့်ရမည်ဆိုလျှင် သမုဒ္ဒရာအတွင်းမှ ရေစက်ကလေးတစ်စက်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လောကကြောင့် ယခုနှစ်ကာလများအတွင်းတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ မကြာခဏ ကျရောက်လျက်ရှိပြီး ကျွန်ုပ်တို့သည် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုများကို ရှောင်လွှဲ၍မရဘဲ အရေးပေါ်ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနေရပါသည်။ အနာဂတ်ကာလတွင် မျှော်လင့်ချက်ရောင်ခြည်နှင့် ပျော်ရွှင်မှုများရရှိရန် ကျွန်ုပ်တို့ ဘာလုပ်သင့်သနည်း။ ငယ်စဉ်က ဖတ်ဖူးခဲ့သော ပြင်သစ်ဝတ္ထုရေးဆရာ Jean Giono ရေးသားသည့် “သစ်ပင်များကို စိုက်ပျိုးသူ” ဝတ္ထုတိုလေးတစ်ပုဒ်အား သတိရမိပါသည်။ ဝတ္ထု၏မူရင်းခေါင်းစဉ်မှာ “L'Homme qui Plantait des Arbres” ဖြစ်ပြီး ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ယင်းဝတ္ထုတိုကို ဘာသာစကားများစွာဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပြီး ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းတိုအတွက် အကယ်ဒမီဆုကို ရရှိခဲ့ပါသည်။ ဇာတ်လမ်း၏ကျောရိုးမှာ စစ်ဘေးဒဏ်ခံခဲ့ရသော တောင်တန်းဒေသများတွင် ဝက်သစ်ချပင် တစ်သိန်းခန့်ကို နှစ် (၃၀) ကျော်ကြာ ကိုယ်ကျိုးစွန့်၍ နှစ်စဉ်ဆက်လက်စိုက်ပျိုးခဲ့သော လျှို့ဝှက်သည့် အထီးကျန် လယ်သမားတစ်ဦး၏ အကြောင်းဖြစ်ပါသည်။ ဆယ်စုနှစ်များစွာကြာပြီးနောက်တွင် သစ်တောများ

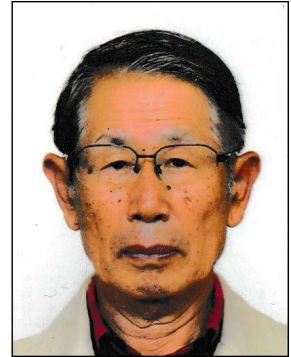
ထူထပ်ပြီးပြန်လည် ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းသည် ကောင်းမှုကုသိုလ် စုဆောင်းသည့် မွန်မြတ်သော လုပ်ဆောင်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလယ်သမားအိုကြီးသည် ကျွန်ုပ်၏ နှလုံးသားထဲတွင် အမှန်တကယ် စွဲထင်နေစေသည့် ကောင်းရာကို ညွှန်ပြပေးခဲ့သော ဆရာတစ်ဆူဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မနက်ဖြန်တွင် ကမ္ဘာကြီး ပျက်သုဉ်းသွားခဲ့မည်ဆိုလျှင်တောင် ယနေ့ သစ်ပင်စိုက်ရပါမည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ရွှံ့ပေနေသည့် ဖိနပ်များဖြင့် ဒီရေတောထဲတွင် ရှေ့ဆက်လျှောက်လှမ်းရမည်ဆိုသည့် သွားရမည့် လမ်းကြောင်းကို စကားလုံးများမှ သင်ပေးခဲ့ပါသည်။

ယခုအချိန်၌ ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင် COVID-19 ကပ်ရောဂါဖြစ်ပွားနေပြီး ပိုမိုဆိုးရွားလျက်ရှိသည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခများလည်း ကြုံတွေ့ခံစားနေကြရသည်။ ထိုအရာသည် လူတို့ဖန်တီးသော ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုဖြစ်သော်လည်း ခေတ်ဆိုးသည် ကြာရှည်မတည်မြဲနိုင်ပါ။ အလင်းရောင်သမီးလာသည်ကို မြင်တွေ့ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အနာဂတ်ဘဝ ဖန်တီးနိုင်ရန်အတွက် တတ်နိုင်သမျှ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားရန် မြန်မာလူထုနှင့်အတူ ကျွန်ုပ်တို့ အမြဲရှိနေပါသည်။ ထိုအချိန်အထိ ကျွန်ုပ်တို့သည် သည်းခံ၍နေထိုင်ကြပါကုန်အံ့။ တည်ငြိမ်အေးချမ်းသော အပြုံးဖြင့် လွယ်လွယ်ကူကူ ဖြတ်ကျော်နိုင်ကြပါစေ

Koichi TSURUDA

ACTMANG အဖွဲ့မှ ကွင်းဆင်းခြင်းမှတ်တမ်း

Kazutake TANAKA

1.3/ ' နိဂမ္မိကဏ္ဍသို့ အောက်ပိုင်း အဖွဲ့အစည်းများ ပြန်လည်တည်ထောင်ရေးအား အလေးပေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ပြီးခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုတွင် ACTMANG အဖွဲ့အနေဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားတိုးတက်ရေး ရှေးရှု၍ ဒီရေတောများ ပြန်လည်တည်ထောင်ရေးအား အလေးပေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်လုပ်ငန်းများမှာ သုတေသနပြုခြင်း၊ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၊ စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်း၊ ဒီရေတော၏ သက်ရောက်မှုများလေ့လာခြင်း၊ ဒေသခံပြည်သူအိမ်ထောင်စုများနှင့် နီးကပ်စွာလေ့လာခြင်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

လက်ရှိအချိန်တွင် ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့အာနိသင်သက်ရောက်မှုကြောင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲမှုသည် အရေးကြီးဖြေရှင်းရမည့် ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်လာပြီး ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လွှတ်မှုလျှော့ချရေးသည်လည်း ကမ္ဘာတစ်လွှား အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ကိစ္စရပ်ဖြစ်လာပါသည်။ နိုင်ငံအများစုသည်လည်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသည် ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုကြောင့်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျာထားချက်ချမှတ်ကာ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုများပြုလုပ်ရန် လိုကြောင်း သိရှိလက်ခံလာကြပြီး ဖြစ်သည်။

ACTMANG အဖွဲ့သည် ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လှည့်ကျ လျှော့ချရာတွင် ပါဝင်လျက်ရှိသည့် ဒီရေတောပြန်လည် တည်ထောင်မှု၏ အထောက်အကူပြုမှုများအား အလေးပေး စဉ်းစားဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာမြေကြီး၏ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှု လျှော့ချနိုင်ရေးအတွက် ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုဖြစ်စေသည့် စွမ်းအင်အစားထိုး စွမ်းအင်အသုံးပြုခြင်းနှင့် ကာဗွန်ကင်းစင်သည့် နည်းပညာများပြောင်းလဲအသုံးပြုခြင်းတို့အား ပြုလုပ်ရန် ဆွေးနွေးပြောဆိုလျက်ရှိသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း သစ်တောများ၏ ကာဗွန်စုပ်ယူမှုကိုလည်း အရေးကြီးထည့်သွင်း စဉ်းစားလျက်ရှိသည်။ ထိုသို့သစ်တောများ၏ အကျိုးပြုမှုအား ခန့်မှန်းတွက်ချက်သည့် အခြေခံစည်းမျဉ်းများအပေါ် သဘောတူကြပြီးဖြစ်ကာ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုလျှော့ချပေးသည့် သစ်တောများ၏တန်ဖိုးအား ကုန်သွယ်မှုများမှာ ရှေ့လျှောက် အရေးပါလာမည်ဖြစ်သည်။

ဒီရေတောများသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ဖြေရှင်းချက်တစ်ခု ဖြစ်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

Okayama တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ Yoshikawa က Avicennia အရွက်များကို မျိုးရိုးဗီဇ ပိုင်းလေ့လာနိုင်ဖို့ရချင်ကြောင်း အကူအညီတောင်းခဲ့ပြီး ဦးဝင်းမောင်က ဒေသဝန်ထမ်းငယ်များကို ထိုအရွက် များစုဆောင်းဖို့ စီစဉ်ခဲ့ပါတယ်။ ထိုဝန်ထမ်းများ ကလည်း GPS သုံးပြီး အပင်များတည်နေရာများကို မှတ်တမ်းယူသိမ်းဆည်းခဲ့ပါတယ်။

ဦးမောင်မောင်သန်းနဲ့ ဦးဝင်းဝင်းတို့က ပါမောက္ခ Tsuji ပြင်ဒရယ်မှာရှိတဲ့ စာသင်ကျောင်းမှာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ပညာပေးဟောပြောပွဲကျင်းပပြုလုပ်စဉ် ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့ကြသလို ကျွန်မ အကူအညီတောင်းလို့ ဦးဝင်းထွန်းနိုင်ကလည်း အမှိုက်ကင်းစင်ရေး ဆရာ/ကျောင်းသား လှုပ်ရှားမှုများ စီစဉ်ပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။

ဂျပန်နိုင်ငံ၊ ကဝါဆာကီမြို့တော်ရှိ ကမ္ဘာမြေထိန်းသိမ်းမှုဖြင့်တင်ရေးကော်မတီ၊ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ Ms. Etsuko Amano က နေ ရောင်ခြည်စွမ်းအင်သုံး မီးဖိုစီစဉ်ပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မလည်း ယင်းမီးဖိုကိုသုံး၍ ထမင်းချက်၊ ကြက်ဥပြုတ်တာတွေ လုပ် ခဲ့ပါတယ်။ အုတ်ဖိုကွင်းကျောင်းက ဦးကျော်ကျော်အပါအဝင် ဒေသဝန်ထမ်းများက တအံ့တဩနဲ့ အားကျခဲ့တာပါတယ်။

Mr. Baba ၊ Mr. Akiyama၊ Mr. Tanakai၊ Mr. Nogoshiနှင့် Mr. & Mrs. Kogo တို့က အုတ်ဖိုကွင်းကျောင်း အခြေစိုက်စခန်းရဲ့ အမိုးအပေါ် ဆိုလာပြားများတပ်ဆင်နိုင်ဖို့ ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြပါတယ်။ နေ့အချိန်တွင်လည်း ကွန်ပျူတာသုံးနိုင်ဖို့ ဦးကျော် ငြိမ်းက ဆိုလာပြားမှတစ်ဆင့် လျှပ်စစ်မီးသွယ်တန်း ချိတ်ဆက်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ကျေးရွာတွင် နေထိုင်ခဲ့သော အမှတ်တရနေ့စွဲများ

ကျေးရွာလျှောက်လမ်းတလျှောက် ဦးအုန်းနဲ့အတူလမ်းလျှောက်ခဲ့ရတာတွေ၊ သစ်ပင်အောက်ထိုင်ရင်း ဒီရေတော ပြန်လည် တည်ထောင်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရတဲ့ အခက်အခဲများ၊ ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့နည်းလမ်းများစသဖြင့် အကြောင်းအရာမျိုးစုံကို သစ်တော အသုံးပြုသူအဖွဲ့ဝင်များနဲ့ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခဲ့ရတာတွေကိုလည်း အမှတ်ရ တမ်းတမိပါတယ်။ ဦးလှသိန်းအပါအဝင် ပြင်ဒရယ် ဒေသခံအားလုံးကို လေးလေးနက်နက် ကျေးဇူးတင်ကြောင်းဆိုရင်း ကျွန်မဆောင်းပါးကို အဆုံးသတ်လိုက်ပါတယ်။

Kiyomi Kogo, ACTMANG

အောင်မြင်နေသော ဒီရေတောစိုက်ခင်း

Katsuhiro ONO

1.5/ ESI(20)Mumjyif& fSvpGfau mi f

ကျွန်ုပ်တို့သည် Heritiera foeniculifera ၏ အစွဲအညှောက်ထွက်သည့် လက္ခဏာကို လေ့လာရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြင်ဒရယ်သို့ ၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ပထမဆုံးအကြိမ် ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာအမည် ပင်လယ်ကနစိုးပင်ဟုခေါ်တွင်ပြီး တစ်ချိန်က ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် တောအုပ်ကြီးတစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကွင်းဆင်းခရီးစဉ် မစတင်မီတွင် နယ်မြေနှင့်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော ACTMANGမှ လုပ်သက်ရင့်သူများက “သစ်ခုတ်မှုကြောင့် ကနစိုးတောများ ပြုန်းတီးခဲ့ပြီးဖြစ်၍ မကျန်ရှိနိုင်တော့”ဟုပြောခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၀၂ ခုနှစ် ခရီးစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကနစိုးတော များကို ရှာဖွေလေ့လာရန် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ပြုန်းတီးနေပြီဖြစ်၍ မရှိတော့ဟုပြောထားသည့်အရာကို ရှာဖွေရခြင်း ဖြစ်နေ၍ ဤဒေသတွင်ရှိသည့် သစ်တောများနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိသူများကို မေးရန်မှ တစ်ပါးရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်း မရှိတော့ပေ။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သစ်တောလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများ၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း စုဆောင်းသူများ၊ ဒီရေတောရှိ ဂဏန်း မုဆိုးများနှင့် အချို့သောကိစ္စရပ်များအတွက် ယခင်ကတရားမဝင်သစ်ခုတ်သူများအပါအဝင် ဖြစ်နိုင်သမျှ များများတွေ့ဆုံ၍ စကားပြောခဲ့ရပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ယင်းဒေသရှိ လူတော်တော်များများနှင့် အဆက်အသွယ် ကောင်းကောင်း ပြုလုပ်ပေး နိုင်သော အင်္ဂလိပ်စကားပြောနိုင်ပြီး လမ်းပြနိုင်သည့် ဦးအောင်သန်းမှ ကျွန်ုပ်တို့ကူညီပေးခဲ့ပါသည်။ သူသည် တယ်ပင်ဆိပ် ရွာ၏ အကြီးအကဲဖြစ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရသော ရွာရှိ ရွာသားများနှင့် သစ်တောရှိလူအများစုသည် သူ့ကို သိကြသည့်အတွက် ဤနေရာအတွင်းသွားလာရာ၌ စိုးရိမ်စရာမရှိခဲ့ပေ။ သူသည် ယင်းဒေသရှိ အပင်များစွာ၏ အမည်များကိုသိရှိသူဖြစ်သည်။ သူသည် ဒီရေတော သစ်ပင်အမျိုးမျိုး၏ နာမည်များကို ဖြည်းဖြည်းချင်းထပ်ခါထပ်ခါ အသံထွက်ရွတ်ပြု၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ၎င်းအမည်များကို မြန်မာလိုလေ့လာနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယခုတိုင်အောင် သူ့လေသံဖြင့် ပြောပြထားသောအပင်များ၏ အမည်များ ကို ကျွန်ုပ်တို့၏နားထဲတွင် ကြားယောင်လျက် ရှိနေပါသေးသည်။ သူသည် အင်္ဂလိပ်စာကို ဘီဘီစီရေဒီယိုနှင့် အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန် တို့မှ သူ့ကိုယ်တိုင် လေ့လာသင်ကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်၍သူပြောသည့် အင်္ဂလိပ်စကားသည် အသံထွက်ကောင်းမွန်သော ဗြိတိသျှ အင်္ဂလိပ်အသံဖြစ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့၏ မတောက်တခေါက်သာပြောတတ်သည့် အမေရိကန်အင်္ဂလိပ်မှာ သူနှင့်မယှဉ်နိုင်ခဲ့ပေ။ သူ၏ ဇနီးဖြစ်သူနှင့်အတူ နေထိုင်သောအိမ်ငယ်လေးသည် ရွာ၏တောအုပ်ထဲတွင် ထီးတည်းတည်ရှိနေပါသည်။ သူ့အိမ်တွင် ပစ္စည်း အနည်းငယ်သာရှိပြီး ခြိုးခြံချွေတာစွာဖြင့် ဘဝကိုဖြတ်သန်းနေသူ ဖြစ်သည်။ သူ၏ပိုင်ဆိုင်မှုများထဲတွင် အထူးခြားဆုံးမှာ မြန်မာပတ္တလားဖြစ်သည်။ ညနေခင်းတွင်ဖယောင်းတိုင်မီးရောင်အောက်တွင်ပတ္တလားတီးရင်းသူတီးခတ်သီဆိုခဲ့သည့်ရိုးရာ သီချင်းသံကို နားဆင်ရသည်မှာ အလွန်သာယာ ကြည်နူးစရာကောင်းလှပါသည်။ သူသည် ဒီရေတောတွေပေါများခဲ့စဉ် အချိန် က ရွာ၏ ဘဝအကြောင်းကို ပြောပြခဲ့သည်။ သစ်တောများသည် သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို သာမက ရွာသူ

ရွာသားများအတွက် ငါး၊ ဂဏန်းနှင့် တိရစ္ဆာန်များကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးသည်။ သူငယ်စဉ်အခါက ဒီရေတောများတွင် ကျက်စားနေထိုင်သော ရစ်ငှက်များကို တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဖမ်းမိတတ်သည်။ သူ့အိမ်တွင် ဒီရေတောထဲမှ ထွက်ရှိသောစလူ - Licualapeltata (Salu) ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ရစ်ထောင်ချောက်ကို ဂရုတစိုက် သိမ်းဆည်းထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တစ်ခါက မွေးမြူရေးပျားရည်တစ်ပုလင်းကို ဂျပန်သို့ပြန်စဉ်က အမှတ်တရလက်ဆောင်အဖြစ် သူ့ထံမှရရှိခဲ့ဖူးသည်။ သူသည် ရွာတစ်ဝိုက်တွင်ရှိသော ဒီရေတောပန်းများကို အသုံးပြု၍ ပျားမွေးမြူရေးကို ကြိုးစားလုပ်ကိုင်ခဲ့သည့် ယင်းဒေသရှိ တစ်ဦးတည်းသောပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဦးအောင်သန်းသည် ရွာပတ်ဝန်းကျင်ရှိဒီရေတောများနှင့် လိုက်လျောညီထွေနေထိုင်တတ်ပြီး ယင်းအပေါ်တွင် အကျိုးရှိစွာအသုံးချတတ်သော အကြီးအကဲတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ၎င်းအချိန်ကတည်းကနှစ်စဉ် ပြင်ဒရယ်သို့သွားရောက်ခြင်းတွင် နှစ်ခြိုက်ကြည်နူးခဲ့ပြီး ဦးအောင်သန်းပြောပြသည့် သူငယ်စဉ်က ရွာခလေ့ဘဝအကြောင်းများကို နားထောင်ခဲ့ရသော်လည်း လူ့ဘဝမှ သူထွက်ခွာသွားခဲ့သည့် ၂၀၀၇ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှစ၍ သူနှင့် မဆုံနိုင်ခဲ့တော့ပါ။ FREDA နှင့် ACTMANG တို့ပူးပေါင်း၍ ဒီရေတောများကို နှစ်ပေါင်း(၂၀) ကျော် စိုက်ပျိုးခဲ့သော်လည်း ပြင်ဒရယ်၏ သစ်တောများပြန်လည် ထူထောင်ရေးမှာ လမ်းတစ်ဝက်တွင် ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် တစ်ချိန်က ဦးအောင်သန်းနှင့် သူ၏မျိုးဆက်ရွာသားများချစ်ခဲ့ကြသော ဒီရေတောများ ပေါ်ကြွယ်ဝလှသည့် ရွာလေးပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ရိုးသားစွာဖြင့် ပါဝင်လှူဒါန်းချင်ပါသေးသည်။

Katsuhiko ONO

ကျွန်ုပ်နှင့် သူ၏ကိုယ်တိုင်ရေး ဆီဆေးပန်းချီကား ဤပန်းချီကားသည် သူ့၏ဇနီး အမြတ်တနိုး တန်ဖိုးထားသော အမှတ်တရပစ္စည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ (၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ)။

သူသည် သစ်ပင်များနှင့် ရွာအကြောင်းကို အဘိဓာန်မှ တိကျသော စကားလုံးများကို အသုံးပြု၍ ပြောပြခဲ့သည်။ (၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ)

သူသည် အရည်အချင်းများစွာနှင့်ပြည့်စုံပြီး နွေးထွေးသော ပင်ကို အရည်အသွေးရှိသည့် ရုပ်ရွာ၏ အကြီးအကဲတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ (၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ) ။

Norihiro AKIYAMA

1.6/ – (20)wm

FREDA/ACTMANG အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုစလုံး၏ အဖွဲ့ဝင်များသည် ပြင်ဒရယ်မှာ (၁၀) နှစ်တာ (၁၉၉၉-၂၀၀၈) စာအုပ်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အုတ်ဖိုကွင်းကျောင်း၌ရှိသော အခြေစိုက်စခန်းတွင် စခန်းချခဲ့ပြီး ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ ကျယ်ပြော လှသော ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာတွင် ကွင်းလုပ်ငန်းအသီးသီးကို အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

ကျွန်ုပ်သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသင်္ဘောလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သော အခြေခံအတွေ့အကြုံဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နယ်ပယ် သစ်ချဲ့ထွင်၍ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုလုပ်ကိုင်ရန် ၂၀၀၀ မှ ၂၀၀၄ ခုနှစ်အထိ ရန်ကုန်တွင် (၄)နှစ်ကြာ နေထိုင်ခဲ့သည်။ ပရိယာယ်များလှသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအားလုံးသည် စိန်ခေါ်မှုများရှိသော်လည်း ဆုံးရှုံးခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံခဲ့ ကြသည်။ ရုံးချုပ်သည် မြန်မာနိုင်ငံမှပြန်လည်ဆုတ်ခွာရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည့်အချိန်တွင် ကျွန်ုပ်သည် ယင်းနှင့်ဆန့်ကျင်စွာ ရှုပ်ထွေးနက်နဲသော ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများနှင့် မတူကွဲပြားသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဖမ်းစားမှုကို တဖြည်းဖြည်းခံစားခဲ့ရပါသည်။ ထို့နောက် ကျွန်ုပ်သည် ရန်ကုန်မှထွက်ခွာရန် မဆုံးဖြတ်တော့ဘဲ အလုပ်မှထွက် ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်ပါသည်။ ဤအကြောင်းအချက်သည် ကျွန်ုပ်၏ ရန်ကုန်တွင် နှစ်(၂၀) ကျော် ဆက်တိုက် ရောက်ရှိနေ ထိုင်လာခဲ့ခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းအရင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့အနောက်သာမက တောင်နှင့်မြောက်အရပ်ဒေသရှိလူများပါ ပျော်ရွှင်စွာတွေ့ဆုံနိုင်သည့် ဗဟိုဆုံချက် နေရာတစ်ခုအဖြစ် တွေ့မြင်ရပြီး ကျွန်ုပ်အတွက်မှာမူ Mr. နှင့် Mrs. Kogon နှင့် ၎င်းတို့၏ FREDA/ACTMANG အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဆုံတွေ့ခဲ့ခြင်း အပါအဝင် အခွင့်အရေးများစွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သောနေရာဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အချိန်ကာလအနေဖြင့် ပြောရလျှင် လွန်ခဲ့သော (၁၀)နှစ်ဝန်းကျင်က ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော လက်ကမ်းစာစောင်များထဲမှ တစ်ခုကမ်းလှမ်းခံရခြင်း အတွက် ဂုဏ်ပြုခံခဲ့ရသည့်ဧည့်သည်အနေဖြင့် ကာလကြာမြင့်စွာ နေခဲ့ချိန်၏ နောက်ပိုင်းတွင်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ပြင်ဒရယ်တွင် ဆယ်နှစ်တာ (၁၉၉၉-၂၀၀၈) သည် Miyazawa Kenji ၏ ကဗျာဖြင့် အစပျိုး၍ ဗုဒ္ဓ၏နှုတ်ကပတ်တော်ဖြင့် ပြီးဆုံးသွားခဲ့ပြီးနောက် မကြာမီမှာပင် ဤကမ္ဘာမြေပေါ်တွင် မျိုးဆက်တစ်ခုမှတစ်ခုသည် နှစ်တစ်ရာကြာ သက်တမ်းရှည်နိုင် သည်ဟု ကြိုတင်ဟောကိန်း ထုတ်ထားသော အယူအဆအရ ကျွန်ုပ်သည် အလွန်ပင် စိတ်အားတက်ကြွလာခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်ရှိ ကျွန်ုပ်နေထိုင်ရာ ဟောင်းနွမ်းညစ်ပတ်သော ထပ်မံဆိုးသည် အဖွဲ့ဝင်များအတွက် ပြင်ဒရယ်ရှိ အခြေစိုက် စခန်းသို့ မသွားရောက်မီနှင့် အိမ်အပြန်လမ်းတွင် နားခိုရန် နောက်တန်းအခြေစိုက်စခန်းတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။

နောက်ဆုံးတွင် Mr. Kogon မှ ပြင်ဒရယ်ရှိ အခြေစိုက်စခန်းသို့ ဖိတ်ခေါ်ချိန် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၏ နှစ်ကုန်ပိုင်းလောက်တွင် ကျွန်ုပ်၏ အိပ်မက်သည် တကယ်ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ ပြင်ဒရယ်ရှိ အခြေစိုက်စခန်းသည် အမှန်တကယ် လှပသန့်ရှင်းရာ ခိုလှုံရာဌာန တစ်ခုဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်အတွက်မှာမူ လူသားတို့၏ ခေတ်နှင့်လိုက်လျောညီထွေရှိသည့် လူမှုဘဝဆုံးရှုံးခဲ့ရသော ဆက်တိုက် အံ့ဩဖွယ်ရာများနှင့် ပြည့်နှက်နေသော တစ်မူထူးခြားသည့်နယ်မြေတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းဒေသတွင် တွေ့ကြုံခဲ့ရသော စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ်ရာ ထင်မြင်ခံစားချက်များကို စွဲထင်အမှတ်ရနေစေရန် ရန်ကုန်သို့ပြန်ရောက်ပြီးမကြာမီတွင် အင်တာနက်မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပါ သည်။ သို့ရာတွင် ဂျပန်ဘာသာဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပြီး အဓိပ္ပာယ်မှာ-

- သဘာဝတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သစ်ပင်ပန်းမန်အရင်းအမြစ်များပေါများသော ဒီရေတောတောများကိုထိန်းသိမ်းခြင်း၊
- ကျောင်းသားများသည် ဒီဇင်ဘာလတွင် ရွှံ့နှံ့တောထဲ၌ ရှင်ပင်သေပင်များကို ရေတွက်ခြင်း၊
- ညသန်းခေါင်တွင် ပိုးစုန်းကြူးလေးများ၏ တလက်လက်အလင်းရောင်ဖြင့် ပေါင်းစပ်အလှဆင်ထားသည့် အလှပဆုံးသော ခရစ္စမတ်သစ်ပင်များ၊
- ရေလက်ကြားတွင်ရှိ မိကျောင်းများ၏ ရှင်သန်မှုဘဝ၊
- နေအိမ်အတွက် ဓနိရွက်တို့ဖြင့် ယက်လုပ်သည့် အိမ်တွင်းလက်မှုလုပ်ငန်းများစသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

လုပ်ငန်းခွင် လက်တွေ့ အတွေ့အကြုံများစွာပေးခဲ့သော ကျွန်ုပ်ဆုံတွေ့ခဲ့ရသည့် ပြင်ဒရယ်မှလူများနှင့် FREDA/ACTMANG မှ ဝန်ထမ်းများကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ယခုစာရေးနေချိန်တွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ကမ္ဘာကြီးသည် အဖြေရှာမရနိုင်သေးသည့် နိုင်ငံရေးရှုပ်ထွေးမှုများနှင့် COVID-19 ကူးစက်ရောဂါများ၏ ညွတ်ကွင်းထဲတွင် ပိတ်မိနေပါသည်။ ယခင်စနစ်မှ သိသိသာသာပြောင်းလဲလာသော အခြေအနေများအရ ပြင်ဒရယ်တွင် လုပ်ငန်းများ ပြန်လည်စတင်ရန်အတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရမည့်အချိန် အလုံအလောက်ရှိလာသည်ဟု အကောင်းဘက်မှ တွေးတောမိပါသည်။

ရန်ကုန်နှင့် ပြင်ဒရယ်ကြား လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်လာ၍ နေ့အချိန်တိုအတွင်းမှာပင် ကူးသန်းသွားလာနိုင်လာခြင်းကြောင့် စီးပွားရေးမြို့တော်ကြီးဖြစ်သည့် ရန်ကုန်နှင့် အခြားနေရာများသို့ စီးပွားရှာသည့် ရွာသူရွာသားများသည် တက်တက်ကြွကြွ လှုပ်ရှားသွားလာခဲ့ကြပါသည်။ ထိုသို့သောလျှင်မြန်စွာပြောင်းလဲမှုများ၏ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် တစ်ချိန်က စည်းလုံးညီညွတ်ခဲ့သော ခေတ်အခြေအနေ၊ မိသားစုဘဝနှင့် ကျေးရွာ၏တည်ဆောက်ပုံများ ပျက်စီးခဲ့ရသည်။

ထိုအရာသည် “ပျက်စီးခြင်း၏ရှေ့ပြေးနိမိတ်” အဖြစ် သတိပေးအချက်ပြခဲ့ပုံရသော်လည်း စိတ်ထဲတွင် မထားရှိခဲ့ကြပေ။

ယနေ့ခေတ်၌ ပြင်ဒရယ်တွင် လုပ်သားအင်အားအဖြစ်အသုံးချ၍ မရနိုင်သေးသော ကျောင်းနေကလေးများ အများအပြားရှိသော်လည်း ၎င်းတို့သည်ကပ်ရောဂါများနှင့် လှိုင်းလေထန်သောခက်ခဲသည့်အချိန်ကာလအတွင်း ထိရောက်သောနည်းဗျူဟာကို အသုံးပြုရန်ထွက်၍ လာမည့်မနက်ဖြန်တွင် အံ့ဖွယ်ကမ္ဘာ၌ အနာဂတ်၏ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် (၂၀) အတွင်း လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရုံသာမကဘဲ ပြင်ဒရယ်နှင့် ရန်ကုန်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်းသို့ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဆက်သွယ်ရေးစနစ်သည် သိသိသာသာ ပြောင်းလဲသွားနိုင်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြင်ဒရယ်ရှိကလေးများသည် YouTube အပါအဝင် အင်တာနက်ကို အလွယ်တကူ ချိတ်ဆက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြင်ဒရယ်မှကလေးများအနေဖြင့် တော်ဝင်ရုက္ခဗေဒဥယျာဉ်များ (Royal Botanic Gardens)၊ UK ရှိ Kew နှင့် အမေရိကား (United States) ရှိ Smithsonian Institute စသည်တို့ကို လွတ်လပ်စွာ စုံစမ်းမေးမြန်းခြင်းပြုလုပ်နိုင်ခြင်း

အတွက် စိတ်ကူးကြည့်နိုင်ခြင်းမှာ ကောင်းမွန်သော အခြေအနေဖြစ်ပါသည်။

ဤရည်ရွယ်ချက်အတွက် ကလေးများသည် မိမိတို့၏မိခင်ဘာသာစကားအပြင် ပထမဦးစားပေးအနေဖြင့် ယနေ့ခေတ်တွင် နိုင်ငံတကာ ဆက်သွယ်ရေးဘာသာစကားတစ်ခုဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို လေ့လာသင်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ တစ်ဝှမ်းရှိ ကလေးတိုင်းသည် သုံးနှစ်သားအရွယ်မှစ၍ ကျောင်းသုံးစာအုပ်၊ ဆရာ၊ စာသင်ကျောင်းစသည်တို့ မရှိပါဘဲလျက် ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော နည်းစနစ်ဖြင့် မိခင်ဘာသာစကားကို ပြောဆိုနိုင်ပြီး အင်္ဂလိပ်စာကို ကျွမ်းကျင်လာစေရန် ရန်ကုန်မြို့ရှိ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ လက်တွေ့စာသင်ခန်း (Terakoya English Lab) တွင် ထိရောက်သော နည်းလမ်းဖြင့် သင်ကြားပြသလျက် ရှိပါသည်။

အလားတူပင် မြန်မာနိုင်ငံသည် နေရာတိုင်းတွင် အပူပိုင်းဒေသ အသီးအနှံများ ပေါများသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ အကယ်၍သာ ကလေးများအား ပျိုးဥယျာဉ်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ သဘာဝ မြေဩဇာပြုလုပ်ခြင်း၊ မျိုးစေ့များ စိုက်ပျိုးခြင်းအစရှိသည်တို့ကို YouTube ချန်နယ်အမျိုးမျိုးမှ လေ့လာသင်ယူစေပြီး မျိုးစေ့တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမျှကိုပင် စွန့်ပစ်ခြင်းမပြုရန် ကလေးများအကြား စည်း ကမ်းချက်တစ်ခု ချမှတ်ထားရှိပါက ကျွန်ုပ်တို့၏ဥယျာဉ်ခြံများမှ ဝင်ငွေရသီးနှံများကို ခူးဆွတ် ရိတ်သိမ်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရှိမျိုးစေ့များ၊ ထူးချွန်ထက်မြတ်သော ကလေးများသည် ကိုင်းကူးဆက်ခြင်းနှင့် မျိုးပွားခြင်းကဲ့သို့သော စိုက်ပျိုးရေးနည်း ပညာအပေါ် ပို၍စိတ်ဝင်စားမှုရှိလာသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ အမှန်အားဖြင့်ယနေ့ခေတ်တွင် အပင်ရောဂါပြဿနာ ဖြေရှင်းခြင်းများနှင့် အပင်တစ်မျိုးချင်းစီ၏ ချက်ပြုတ်နည်းစသည်တို့ကို အချက်အလက်စုံလင်စွာ ဖော်ပြထားသည့် ဗီဒီယို အစီအစဉ်များကို YouTube တွင် အခမဲ့ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

တစ်ချိန်က ဤအရပ်ဒေသရှိလူများသည် ဝင်ငွေရရှိရန်အတွက် အခြားမြို့သို့မဟုတ် အခြား နိုင်ငံတစ်ခုသို့ အလုပ်သွားလုပ် နိုင်ရန် ပညာသင်ကြားခဲ့ကြသည်။ ထိုနည်းလမ်းသည် တကယ်တမ်းပြောရလျှင် ပုံပြင်ဟောင်းတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ယနေ့ခေတ် ကလေးများသည် အရောင်စွန်းထင်းနေသည့် စီးပွားရေးအမြတ်ထုတ်ဝါဒကို တိုက်ထုတ်ခြင်းအားဖြင့် အသစ်တဖန် ပြန်လည် မွေးဖွားလာသည့် အသိအမှတ်ပြု စံပြုပြင်ဒရယ်ဖြစ်လာသည်နှင့်အညီ ဤနေရာတွင် ကလေးများ၏ ကမ္ဘာ (Disneyland) သို့မဟုတ် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအဆောက်အအုံကြီးများ (Universal Studios)ကို တည်ထောင်နိုင်ပါသည်။

ဤကမ္ဘာမြေပေါ်တွင် မျိုးဆက်တစ်ခုမှတစ်ခုသည် နှစ်ပေါင်းတစ်ရာတိုင် ရှည်လျားသော အတွေးအခေါ်အယူအဆများကို အိပ်မက်မက်နေခြင်းနှင့် အလားတူပင် ဒုက္ခသည်များ ခိုလှုံရာနေရာရှိ စိတ်အနှောက်အယှက်ဖြစ်စေသည့် ပြဿနာများသည် ဆိုးရွားသောအခြေအနေတစ်ခု မဟုတ်ပါ။ ထိုအရာသည် ဝင်ပေါက်တွင် နိုင်ငံတကာရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ အလုပ်အကိုင် ရှာဖွေခြင်းအပြင် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များ၌ ရှည်လျားစွာတန်းစီထားသော စောင့်ဆိုင်းစာရင်းတွင် ရှိနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

Norihiro AKIYAMA

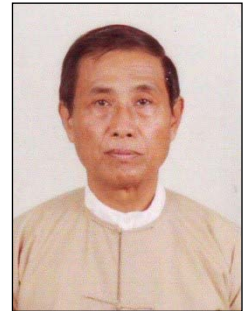

ဖြစ်သည်။ FREDA အသင်းသည် ACTMANG အသင်း၏ ရန်ပုံငွေနှင့် နည်းပညာကူညီပံ့ပိုးမှုများဖြင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး အတွင်း ဒီရေတောဂေဟစနစ် ပြန်လည်တည်ထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဆိုင်ကလုန်း မုန်တိုင်းမတိုက် ခတ်မိ (တိုက်ခတ်ပြီးနောက်) စီမံကိန်းဒေသအတွင်းရှိ ဒေသခံအများစုသည် ဆိုင်ကလုန်းကြောင့် ထိခိုက်မှု အနည်းငယ်သာ ခံစားခဲ့ရပြီး ဘေးကင်းလုံခြုံခဲ့သည်ကို ကြားသိရသည့်အတွက်များစွာ ဝမ်းမြောက်ရပါသည်။ အခက်အခဲများနှင့် စိန်ခေါ်မှု များ အတိုင်းအတာတခုထိ ရှိခဲ့သော်လည်း စီမံကိန်းစတုတ္ထအဆင့်အား အောင်မြင်စွာ ပြီးမြောက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ် သည်။

ACTMANG နှင့် FREDA အသင်းတို့သည် ဒီရေတောပြန်လည် တည်ထောင်ရေးစီမံကိန်းအား နေရာမှန်၊ အချိန်မှန် အကောင် အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်ဟုလည်း ဆီလျော်စွာ ကောက်ချက်ချနိုင်ပေသည်။ ယနေ့ကာလတွင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဒီရေ တောအပါအဝင် သဘာဝသစ်တောကြီးများသည် လွန်စွာလျင်မြန်သောနှုန်းဖြင့် ပျက်ဆီးပြုန်းတီးလျက်ရှိပေသည်။ အကျိုး ဆက်အနေဖြင့် ကမ္ဘာကြီးပူးနွေးမှု၏ သက်ရောက်မှုကြောင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် ဘေးအန္တရာယ်အမျိုးမျိုး မကြာခဏ ပြင်းထန်ဆိုးရွားစွာ ကျရောက်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေသည်။ ပြီးခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀ အတွင်း ACTMANG နှင့် FREDA အသင်းတို့ သည် ဒီရေတောပြန်လည်တည်ထောင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဒေသခံ ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အသိအမြင်ဖွင့် ဟောပြောပွဲ၊ သင်တန်းများပို့ချခြင်း၊ ဒီရေတောပျိုးဥယျာဉ်များတည်ထောင်ခြင်း၊ ဒီရေတောများထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ရေရှည် တည်တံ့စွာ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းစသည် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့် ဝင်ငွေ တိုးလုပ်ငန်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သစ်တောအသုံးပြုသူများသည် ဒီရေတော ပြန်လည်တည်ထောင်ရေး၊ ဒေသခံ ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းနှင့် အခြားသောဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများမှ အကျိုးအမြတ်များခံစားရရှိခဲ့ ပြီးဖြစ်သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

သို့ပါ၍ FREDA အသင်းသည် ACTMANG အသင်းနှင့် ၎င်းတို့ကိုထောက်ပံ့သူများ၊ အထူးသဖြင့် Toiko Marine & Nichido Fire Insurance ကုမ္ပဏီလီမိတက်တို့အား ရန်ပုံငွေနှင့် နည်းပညာ ကူညီပံ့ပိုးမှုတို့အား များစွာ ကျေးဇူးတင်မှတ်တမ်းတင် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ကူညီပံ့ပိုးမှုသာမရှိပါက စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ FREDA အသင်းသည် ACTMANG အဖွဲ့မှ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များအား ၎င်းတို့၏ နည်းပညာဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုအား များစွာ ကျေးဇူးတင်အပ်ပါသည်။ FREDA အသင်း၏ ဗဟိုကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များ၊ အလုပ်အမှုကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များအားလည်း ၎င်းတို့၏ လမ်းညွှန်မှုများနှင့် အကြံပြုချက်များအတွက် မှတ်တမ်းတင်ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။ ACTMANG ဒီရေတောပြန်လည် တည်ထောင်ရေးစီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေး ခွင့်ပြုပေးပြီး ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် သစ်တောဦးစီးဌာနကိုလည်း လှိုက်လှဲစွာ ကျေးဇူးတင်အပ်ပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ထဲထဲဝင်ဝင် ပါဝင်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့်/ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ယခင်/ယခုစီမံကိန်း မန်နေဂျာများအားလည်း ဂုဏ်ပြုဖော်ပြအပ်ပါသည်။ သစ်တောပြန်လည်တည်ထောင်ရေးနှင့် ဂေဟစနစ်ပြန်လည် ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းအဖွဲ့ဝင်များအားလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်းဖော်ပြ အပ်ပါသည်။ နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် ဤစာဆောင်ထုတ်ဝေနိုင်ရေး ပိုင်းဝန်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် FREDA အသင်းဝန်ထမ်းများ ကိုလည်း များစွာကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးစန်းလွင်
ဥက္ကဋ္ဌ

ဦးစန်းလွင်
ဥက္ကဋ္ဌ

2.2/ ACTMANG ပါဝင်မှု

ဒီရေတောပြန်လည်တည်ထောင်ရေးစီမံကိန်းအား သစ်တောသယံဇာတ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး အသင်းနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံမှ ဒီရေတောပြန်လည်ထူထောင်ရေးအသင်းတို့မှ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အထိ အောက်ပါအတိုင်း ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

- (၁) ပထမကာလ (၁၉၉၉-၂၀၀၃)
- (၂) ဒုတိယကာလ (၂၀၀၄-၂၀၀၈)
- (၃) တတိယကာလ (၂၀၀၉-၂၀၁၃)
- (၄) စတုတ္ထကာလ (၂၀၁၄-၂၀၁၈)

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ဒီရေတောပြန်လည်ထူထောင်ရေး (၅) နှစ်တာ အစီအစဉ်အတွက် သစ်တောသယံဇာတ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်းနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံမှ ဒီရေတောပြန်လည်ထူထောင်ရေးအသင်းတို့ကြား ပထမအကြိမ် နားလည်မှုစာချုပ်လွှာအား သစ်တောသယံဇာတ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဦးစိန်မောင်ဝင်းနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံမှ ဒီရေတော ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာ မိုတိုဟိကိုကိုတို့မှ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၅)ရက်နေ့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။ စီမံကိန်း ကြိုတင်ဘဏ္ဍာငွေစုစုပေါင်းမှာ ပျိုးဥယျာဉ်စရိတ်၊ ဝန်ထမ်းများအတွက် နေ့တွက်စရိတ်၊ မြို့နယ်သစ်တောဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများအတွက် အကျွေးအမွေး အထောက်အပံ့နှင့် အင်ဂျင်တာပံ့ပိုးမှုများလျှော့စီး ဝယ်ယူခြင်းအပါအဝင် လုပ်ငန်းတာဝန်များအား တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရန် အခြားကုန်ကျစရိတ်များအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ တစ်သိန်းနှင့်ခြောက်သောင်း ဖြစ်ပါသည်။ နားလည်မှုစာချုပ်လွှာတွင် သတ်မှတ်ထားရှိခဲ့သည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ-

- (က) လုပ်ငန်းတာဝန်(၁) - ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် ဒီရေတောသစ်မျိုးစုံပါဝင်သည့် ပျိုးဥယျာဉ် တည်ထောင်ခြင်း၊
- (ခ) လုပ်ငန်းတာဝန်(၂) - ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် ပထမအကြိမ် ဒီရေတောစိုက်ခင်း (၅၀) ဟက်တာ စိုက်ပျိုး တည်ထောင်ခြင်း၊
- (ဂ) လုပ်ငန်းတာဝန်(၃) - ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယအကြိမ် ဒီရေတောစိုက်ခင်း (၁၀၀) ဟက်တာ စိုက်ပျိုး တည်ထောင်ခြင်း၊
- (ဃ) လုပ်ငန်းတာဝန်(၄) - ၂၀၀၁ခုနှစ်တွင် တတိယအကြိမ် ဒီရေတောစိုက်ခင်း(၁၁၀) ဟက်တာ စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခြင်း၊

- (င) လုပ်ငန်းတာဝန်(၅) - ၂၀၀၂ခုနှစ်တွင်စတုတ္ထအကြိမ်ဒီရေတောစိုက်ခင်း(၁၂၀)ဟက်တာစိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခြင်း၊
- (စ) လုပ်ငန်းတာဝန်(၆) - ၂၀၀၃ခုနှစ်တွင် နောက်ဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဒီရေတောစိုက်ခင်း (၁၂၀) ဟက်တာ စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခြင်း၊

ဒီရေတောပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်းအစီအစဉ်၏ ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၈ ခုနှစ်အထိ (ဒုတိယကာလ) အတွက် နားလည်မှုစာချွန်လွှာအား သစ်တောသယံဇာတ ပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိန်မောင်ဝင်းနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံမှ ဒီရေတောပြန်လည်ထူထောင်ရေးအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာမိုတိုဟီကိုဂိုတိုမှ ၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၇) ရက်နေ့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပါသည်။ စီမံကိန်းကြိုတင် ဘဏ္ဍာငွေ စုစုပေါင်းမှာ ဒီရေတောစိုက်ခင်း (၅၅၀) ဟက်တာ တည်ထောင်ရာတွင် စိုက်ခင်းလုပ်ငန်း၊ သဘာဝ တောကျန်များအတွင်း ဒီရေတောတည်ထောင်ခြင်းအတွက် ကွက်လပ်ဖြည့်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ အသင်းပိုင်ရေယာဉ်ပြုပြင်ခြင်းနှင့် အုတ်ဖိုစခန်းပြုပြင်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများအတွက် နေ့တွက်စရိတ်၊ မြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများအတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့် ပထမအပိုင်းအတွက် သေပင်ရှင်ပင်ဖာထေးခြင်း ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ တစ်သိန်းငါးသောင်းငါးရာကျပ် ဖြစ်ပါသည်။

နားလည်မှုစာချွန်လွှာတွင် သတ်မှတ်ထားရှိခဲ့သည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ

- (၁) လုံလောက်သော ပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင်ခြင်း၊ ဖြည့်စွက်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ပင်ချန်ပေါင်းရှင်းခြင်း

ပထမနှစ် (၂၀၀၄)	-	၁၅၀ ဟက်တာ
ဒုတိယနှစ် (၂၀၀၅)	-	၁၀၀ ဟက်တာ
တတိယနှစ် (၂၀၀၆)	-	၁၀၀ ဟက်တာ
စတုတ္ထနှစ် (၂၀၀၇)	-	၂၀၀ ဟက်တာ
ပဉ္စမနှစ် (၂၀၀၈)	-	၁၀၀ ဟက်တာ

- (၂) ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မကုန်ဆုံးခင်အချိန်တွင် နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာကို တင်ပြခြင်း။
- (၃) စီမံကိန်းကာလအတွင်း ကြားဖြတ်အစီရင်ခံစာ ပေးပို့ခြင်း (ဥပမာ - ၂၀၀၆ ခုနှစ်အတွင်း)
- (၄) စီမံကိန်းကာလပြီးဆုံးသည့်အချိန်တွင် နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာကို ပြုစုရေးသားတင်ပြခြင်း။

(ဥပမာ - ဇန်နဝါရီလ ၂၀၀၉ ခုနှစ်)

ဒီရေတောပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်းအစီအစဉ်၏ ၂၀၀၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၄ ခုနှစ်အထိ (တတိယကာလ) အတွက် နားလည်မှုစာချွန်လွှာအား သစ်တောသယံဇာတ၊ ပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိန်မောင်ဝင်းနှင့် ဒီရေတောပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်၏ ဥက္ကဋ္ဌ၊ မစ္စတာ မိုတိုဟီကိုဂိုတိုမှ ၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂၀)ရက်နေ့တွင် ရေးထိုးခဲ့ကြပါသည်။ စီမံကိန်းကြိုတင်ဘဏ္ဍာငွေ စုစုပေါင်းမှာ ဒီရေတောစိုက်ခင်း (၇၅၀)ဟက်တာ တည်ထောင်ရာတွင် အုပ်စိုးကာဆိုင်း ခုတ်လှဲခြင်း၊ ကွက်လပ်ဖြည့်စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းများ ပါဝင်သည့် သစ်တောပြန်လည် တည်ထောင်ခြင်း လုပ်ငန်းများအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ၂၀၀၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၄ ခုနှစ်ထိ ကာလအတွင်း အမေရိကန် ဒေါ်လာ နှစ်သိန်းနှစ်သောင်းနှင့် ငါးထောင် ဖြစ်ပါသည်။

နားလည်မှုစာချွန်လွှာတွင် သတ်မှတ်ထားရှိခဲ့သည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ

- (၁) လုံလောက်သော ပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင်ခြင်း၊ ဖြည့်စွက်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ပင်ချန်ပေါင်းရှင်းခြင်း

ပထမနှစ် (၂၀၀၉)	-	၁၂၀ ဟက်တာ
ဒုတိယနှစ် (၂၀၁၀)	-	၁၂၀ ဟက်တာ

- တတိယနှစ် (၂၀၁၁) - ၁၂၀ ဟက်တာ
- စတုတ္ထနှစ် (၂၀၁၂) - ၁၂၀ ဟက်တာ
- ပဉ္စမနှစ် (၂၀၁၃) - ၁၂၀ ဟက်တာ

- (၂) ဘဏ္ဍာရေးနှစ် မကုန်ဆုံးခင်အချိန်တွင် နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာကို တင်ပြခြင်း။
- (၃) စီမံကိန်းကာလအတွင်း ကြားဖြတ်အစီရင်ခံစာ ပေးပို့ခြင်း။ (ဥပမာ - ၂၀၀၆ ခုနှစ်အတွင်း)
- (၄) စီမံကိန်းကာလပြီးဆုံးသည့်အချိန်တွင် နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာကို ပြုစုရေးသားတင်ပြခြင်း။

(ဥပမာ - ဇန်နဝါရီလ ၂၀၁၅ ခုနှစ်)

ဒီရေတောပြန်လည်ထောင်ခြင်းအစီအစဉ်၏ ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၈ ခုနှစ် (စတုတ္ထအပိုင်းအခြား) အတွက် နားလည်မှု စာချွန်လွှာအား သစ်တောသယံဇာတ ပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးသန်းနွယ်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံမှ ဒီရေတော ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာ ဆာဂျေးဆူဒါတို့မှ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ (၂၁) ရက်နေ့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပါသည်။ စီမံကိန်းကြိုတင်ဘဏ္ဍာငွေစုစုပေါင်းမှာ ဒီရေတောစိုက်ခင်း (၇၅၀)ဟက်တာ အတွက် ဒီရေတောအပင်များစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ဖြည့်စွက်စိုက်ခင်းနှင့် ပင်ချန်ပေါင်းရှင်းခြင်း၊ လိုအပ်သော အခြားအထွေထွေ လုပ်ငန်း အသုံးစရိတ်များနှင့် မော်တော်ဘုတ်အသစ်ဝယ်ယူခြင်း ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ၂၀၁၄ - ၂၀၁၈ ခုနှစ်ထိ ကာလ အတွင်း အမေရိကန် ဒေါ်လာ သုံးသိန်းသုံးသောင်းကျပ် ဖြစ်ပါသည်။

နားလည်မှုစာချွန်လွှာတွင် သတ်မှတ်ထားရှိခဲ့သည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ

- (၁) လုံလောက်သော ပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင်ခြင်း၊ ဖြည့်စွက်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ပင်ချန်ပေါင်းခြင်း

- ပထမနှစ် (၂၀၀၉) - ၁၅၀ ဟက်တာ
- ဒုတိယနှစ် (၂၀၁၀) - ၁၅၀ ဟက်တာ
- တတိယနှစ် (၂၀၁၁) - ၁၅၀ ဟက်တာ
- စတုတ္ထနှစ် (၂၀၁၂) - ၁၅၀ ဟက်တာ
- ပဉ္စမနှစ် (၂၀၁၃) - ၁၅၀ ဟက်တာ

- (၂) ကြားဖြတ်အစီရင်ခံစာကို နှစ်တစ်နှစ်၏ စက်တင်ဘာလအတွင်း တင်ပြခြင်း။
- (၃) ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တစ်နှစ် မကုန်ဆုံးခင်အချိန်တွင် နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာကို တင်ပြခြင်း။

(ဥပမာ - မတ်လအတွင်း)

- (၄) သစ်တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့အတွက် လိုအပ်သော သင်တန်းများပေးခြင်း၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့် သင်တန်းများ၊ ဝင်ငွေ တိုးအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းနှင့် အပင်စိုက်ပျိုးခြင်းများအတွက် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းစရိတ်နှင့် လိုအပ်သော အစီရင်ခံစာများတင်ပြခြင်း။ (ဥပမာ - တစ်နှစ်ချင်းစီအလိုက်)

- (၅) စီမံကိန်းကာလ (စတုတ္ထကာလ)အဆုံးတွင် ပြီးစီးမှုအစီရင်ခံစာ တင်ပြခြင်း။

ဦးစန်းလွင်
ဥက္ကဋ္ဌ

ပြင်ဒရယ်မှ သဘာဝတောများ

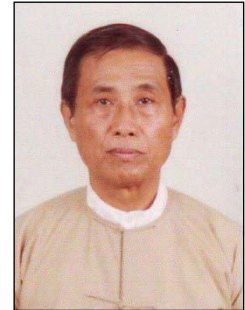
ကျောင်းသားငယ်များနှင့် ဒီရေတောစိုက်ခင်း ရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်း

ဂျပန်ပညာရှင်များ FREDA ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဝန်ထမ်းများ

ဂျပန်ပညာရှင်များ၊ FREDA ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဝန်ထမ်းများ ကွင်းဆင်းခြင်း

ဦးစန်းလွင်
ဥက္ကဋ္ဌ

2.3/ ဝန်ထမ်းများ၏ အကျိုးအမြတ် ဖြစ်ပေါ်စေရန် အားပေးခြင်းဖြင့် မြေပုံဆွဲခြင်းနှင့် မြေပုံဖော်ပြခြင်း

ဒီရေတောများသည် လူသားများနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအတွက် အဓိကအရေးပါသော ဂေဟစနစ်များဖြစ်သည်။ ဒီရေတောများရှိခြင်းအားဖြင့် ပြင်းထန်သောမုန်တိုင်းများနှင့် လှိုင်းလုံးကြီးများရိုက်ခတ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးပြီး ရေတိုက်စားမှုကို လျော့ချပေးခြင်းအားဖြင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသများကို တည်တံ့စေပြီး ကမ်းရိုးတန်းအဖွဲ့အစည်းများကို ကာကွယ်ပေးသည်။ ၎င်းတို့သည် ကမ်းရိုးတန်းဒေသရှိ သက်ရှိသတ္တဝါများနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအတွက် ပြုစုပျိုးထောင်ရာနေရာလည်းဖြစ်သည်။ ဒီရေတောပင်များနှင့် ချုံနွယ်များသည် အပင်မျိုးစိတ်များစွာ ရှင်သန်ပေါက်ရောက်နိုင်သော နေရာလည်းဖြစ်သည်။

၂၀၁၆ခုနှစ်တွင် ဒီရေတောဧရိယာ စုစုပေါင်းဟက်တာ(၁၃.၆)သန်းခန့်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းချက်ရှိခဲ့ရာ ယင်းတို့အနက် ဒီရေတောအများစုကို တောင်အာရှနှင့် အရှေ့တောင်အာရှတစ်ဝှမ်းရှိ ပူပြင်းစွတ်စိုသော မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများတွင် တွေ့ရှိရသည်။

၂၀၂၁ ကမ္ဘာ့ဒီရေတောများ၏အခြေအနေ "The State of the World's Mangroves 2021" အရ ၁၉၉၆ခုနှစ်တွင် ဒီရေတောဧရိယာ စုစုပေါင်းသည် ၁၄၁,၀၅၇ km² (ဟက်တာ၁၄,၂၁၆သန်း) ခန့်ရှိသော်လည်း ၁၉၉၆ မှ ၂၀၁၆ နှစ်အထိ နှစ် (၂၀) ကာလအတွင်း ၁၃၅,၈၈၂ စတုရန်းကီလိုမီတာ (ဟက်တာ ၁၃,၆၁၆သန်းခန့်) လျော့နည်းသွားပြီး ဆုံးရှုံးမှုအနေဖြင့် ၆၀၇၅ စတုရန်းကီလိုမီတာ (ဟက်တာ ၆၀၇,၅၀၀) ရှိသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ဒီရေတောများဆုံးရှုံးခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းအရင်းများမှာ လူသားများ၏ ဝင်ရောက်နေထိုင်မှုနှင့် ဒီရေတောများအဖြစ်မှ လယ်ယာမြေအဖြစ် ပြောင်းလဲခြင်း၊ ငါးပုစွန် မွေးမြူခြင်း၊ လူနေအိမ်ရာအဖြစ် မြို့ပြဖော်ထုတ်လာခြင်းနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲခြင်းစသည်တို့၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကြောင့်ဖြစ်ပြီး အချို့မှာ သဘာဝအကြောင်းအရင်းများဖြစ်သော ရေတိုက်စားမှု၊ မုန်တိုင်းနှင့် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်မှုစသည်တို့ကြောင့် ဆုံးရှုံးခြင်းဖြစ်သည်။ ဒီရေတောများဆုံးရှုံးခြင်းသည် ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ (GHG) ထုတ်လွှတ်မှုကို တိုးမြှင့်လာစေပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုကို ဖြစ်စေသည့်အကြောင်းရင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

ယနေ့မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေးနှင့် လူသားများအတွက် ရေရှည်တည်တံ့သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအတွက် အရေးပါသော ဒီရေတောဂေဟစနစ်၏ အခန်းကဏ္ဍကို သိရှိနားလည်ထားပြီး ထပ်မံဆုံးရှုံးမှု မဖြစ်စေရန် လက်ရှိဒီရေတောများ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်အား ကာကွယ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ကမ်းရိုးတန်းတွင် နေထိုင်သူများအတွက်အကျိုးကျေးဇူးများ - ဒီရေတောဂေဟစနစ်သည် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများဖြစ်သော ကမ်းရိုးတန်းများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်မှုကိုလျော့ပါးစေခြင်းနှင့် စားနပ်ရိက္ခာ ထောက်ပံ့မှုပေးခြင်းစသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးသောကြောင့် ကမ်းရိုးတန်းတွင် နေထိုင်သူများအတွက် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ ဒီရေတောများ၏ လေ့ကျင့်မှုများသည် ရေစီးဆင်းမှုကို နှေးကွေးစေ၍ နုန်းမြေများကို အနည်ထိုင်စေပြီး နုန်းမြေ သားထု ဖြစ်လာစေသည်။ ယင်းအမြစ်များသည် လေပြင်းတိုက်ခတ်မှု၊ လှိုင်းလုံးများနှင့် ရေလှိုင်းများ ရိုက်ခတ်မှုမှ ကာကွယ်ပေးခြင်းအားဖြင့် မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ကာကွယ်တားဆီးပေးသည်။

ဒီရေတောများသည် သက်ရှိသစ်ပင်များအတွင်း ကာဗွန်များစုဆောင်းသိုလှောင်ခြင်းအပြင် သဘာဝမြေဆီမြေနှစ်ကြွယ်ဝစေသည့် အလွန်အရေးပါသော ဂေဟစနစ်လည်းဖြစ်သည်။ ဒီရေတောများသည် အခြားသစ်တောများကဲ့သို့ပင် အစာချက်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် လေထုထဲရှိ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ကို ကာဗွန်အရင်းအမြစ်အဖြစ်သို့ အရွက်များ၊ ပင်စည်များနှင့် အမြစ်များ၏ သတ်မှတ်ပမာဏကြီးထွားမှုအတွက် ပြောင်းလဲပေးပါသည်။ ထို့အပြင် ဒီရေတောဂေဟစနစ်တွင် ရေဝပ်သည့်အခြေအနေကြောင့် မြေပြင်ပေါ်သို့ ကြွေကျနေသောအရွက်များ၊ သစ်ကိုင်းများ၊ အကိုင်းအခက်များ၊ အပွင့်များနှင့် အသီးများသည် ဆွေးမြေ့ရန် အလွန်နှေးကွေးပြီး ကာဗွန်ကြွယ်ဝသော မြေဆီလွှာဖြစ်ပေါ်နေကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဇီဝလောင်စာနှင့် မြေဆီလွှာတွင်ရှိ ကာဗွန်အစုအဝေးအတွက် ဒီရေတောများသည် အရေးကြီးဆုံးသော ဂေဟစနစ်များထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လွှတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို လျော့ကျစေရန်အတွက် ဒီရေတောဂေဟစနစ်ကို ထိန်းသိမ်းထားသင့်သည်။

ဒီရေတောဂေဟစနစ်တွင် မြစ်ချောင်းများမှ သယ်ဆောင်လာသော အာဟာရဓာတ်များ ကြွယ်ဝမှုကြောင့် ငါး၊ ပုစွန်၊ ကဏန်း၊ အင်းဆက်များနှင့် ကမ်းရိုးတန်းနေ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုးတို့ရှင်သန်ကျက်စားရာနေရာဖြစ်သည်။ ဒီရေတောပင်များ၏ အမြစ်များသည် ကမာကောင်များ၊ ပုစွန်နှင့် အခြားခရုများ ရှင်သန်ကြီးထွားရာနေရာလည်း ဖြစ်စေသည်။ ယင်းထုတ်ကုန်များသည် ဒေသခံပြည်သူများအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းနှင့် ၎င်းတို့၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအတွက်သာမက ပို့ကုန်ဈေးကွက်အတွက်ပါ တန်ဖိုးရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ဦးစန်းလွင်
ဥက္ကဋ္ဌ

ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်း

2.4/ ပါဏိနိပါတ် အပိုင်း ၁၀၀၊ နိပါတ် ၁၀၀၊ နိပါတ် ၁၀၀

ကျွန်တော် မွေးဖွားကြီးပြင်းခဲ့တဲ့နေရာက အင်တိုင်းတောတွေ ပေါများတဲ့နေရာ၊ လွန်ခဲ့တဲ့အနှစ်ငါးဆယ်ကျော်က နေထိုင်ခဲ့တဲ့ မြို့ကလေးကနေ အဖေရွာကိုပြန်တဲ့အခါတိုင်း အင်တိုင်းတောထဲကနေ တစ်နေကုန် လမ်းလျှောက်ပေါ့။ မြို့ကလေးကနေ အမေရွာအထိတော့ ကားလမ်း ခပ်ကြမ်းကြမ်းလေးတော့ ရှိပါတယ်။ အမေရွာကနေ အဖေရွာကို ခရီးဆက်တော့ ကားလမ်းက မရှိတော့ပါ။ လှည်းလမ်းတွေကလည်း ခလုတ်ကန်းသင်းအပြည့်နဲ့ပါ။ အင်တိုင်းတောလေးထဲမှာ မနက်စောစော အင်ဖက် ကောက်ထွက်တဲ့ရွာသား (အထူးသဖြင့် ကလေးနဲ့အမျိုးသမီးတွေကများ)တွေ၊ စစ်စေး (သစ်စေး)တက်ခြစ်သူတဲ့ သူတွေကို တွေ့ရပါတယ်။ အင်တိုင်းတောတွေ ပတ်ဝန်းကျင်မှာတော့ ကွက်ကျား၊ ကွက်ကျားပေါက်နေတဲ့ ရွက်ကြွေတောလေးများက နေရာယူထားကြပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ဒီရေတောဆိုတာ ဆဋ္ဌမတန်း ပထဝီသင်စဉ်က နည်းနည်းပါးပါး ကြားဖူးတာလောက် ပဲ ရှိပါတယ်။

အလယ်တန်းကျောင်းသားဘဝ နွေရာသီကျောင်းပိတ်ရက်ရှည်တစ်ခုမှာ အဘိုးရှိတဲ့ သံလွင်မြစ်ဝက မြို့ကြီးကို သွားလည်ပတ် ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ရက်ပေါင်း အတော်ကြာနေခဲ့ပါတယ်။ အဘိုးက တစ်နေ့မှာ ကျိုက္ခမိရေလယ်ဘုရားကို လိုက်ပို့ပေးပါတယ်။ ဘုရားနားဝန်းကျင် ရေစပ်တစ်လျှောက်မှာ ပေါက်တဲ့အပင်တွေကို စိတ်ဝင်စားစွာကြည့်မိတော့ အဘိုးက အဲဒါ လမုပင်/ လမု တောပေါ့လို့ ပြောပြခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က အဘိုးကို အပင်တစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး မတူကြဘဲနဲ့ နာမည်တစ်မျိုးထဲကို ခေါ်တာ လားလို့ အထွန့်တက်မေးလိုက်တယ်။ အဘိုးက အများကတော့ ဒီလိုပဲခေါ်ကြတယ်လို့ ပြန်ပြောပါတယ်။ မှတ်မိတဲ့အပင် တစ်မျိုးကတော့ အကိုင်းက အစေးတွေထွက်တဲ့ အပင်ပေါ့။ အဘိုးက အစေးတွေ မျက်စိနဲ့ထိရင် ကန်းတတ်တယ်လို့ သတိ ပေးပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က လမုတောထက် စိတ်ဝင်စားတာက မိုးကောင်ကင်ပြာပြာအောက်က ပင်လယ်လှိုင်းလုံးကြီးတွေ ပါပဲ။

ဒီလိုနဲ့ပဲကြာတော့ လမုတောက ခေါင်းထဲကနေ ပျောက်သွားပါတယ်။ ၁၉၈၀ နှင့် ၁၉၈၁ ခုနှစ်များမှာ သုံးထပ်ကွမ်း၊ လေးထပ် ကွမ်း လူရည်ချွန်ကျောင်းသားအဖြစ်နဲ့ တနင်္သာရီတိုင်း၊ ထားဝယ်၊ မောင်းမကန် ကမ်းခြေစခန်းကို လေ့လာရေးခရီး သွားခဲ့ ရတော့ လမုတောတွေနဲ့ ရင်းနှီးခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ ထားဝယ်၊ လောင်းလုံနှင့် သရက်ချောင်းမြို့နယ်များအတွင်း လှည့်လည်သွား လာရင်း လေ့လာခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ လုံးပတ်ကြီးပြီး မြင့်မားတဲ့လမုတောတွေကို မြင်ခဲ့ပါတယ်။ ခရီးစဉ်မှာပါလာတဲ့ ကြီးကြပ် ဆရာတစ်ယောက်က ဒီရေအတက် အကျရှိတဲ့နေရာတွေမှာ ပေါက်ရောက်လို့ ဒီရေရောက်တောလို့လည်း ခေါ်တယ်လို့ ရှင်းပြ ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၁ ခုနှစ်မှာ ဒေသကောလိပ် ဒုတိယနှစ်ပြီးလို့ တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်တွေလျှောက်တော့ မျှော်လင့်မထားတဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မှာသင်ကြားနေတဲ့ သစ်တောပညာ တတိယနှစ်ကို တက်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ မျှော်လင့်မထားဖူးဆိုတာက မိမိဘဝမှာ သစ်တော ပညာနဲ့ အသက်မွေးရမယ့်အလုပ်ကို ဘယ်တော့မှ ရည်ရွယ်စဉ်းစားထားတာ မရှိလို့ပါ။ ဆေးတက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ကို မဆို စလောက်အမှတ်လေးနဲ့ လွဲခဲ့လို့ အမေမြင်ချင်ခဲ့တဲ့ ဆရာဝန်လည်း မဖြစ်တော့ဘူးဆိုတော့၊ အမှတ်မီတဲ့ သွားဖက်ဆိုင်ရာ ဆေးတက္ကသိုလ်လည်း မတက်ချင်တော့ သစ်တောပညာပဲ တက်တော့မယ်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ ရန်ကုန်ကို လာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ လမုတော/ ဒီရေတောနဲ့ ဆုံရမယ့်ဇာတ်လမ်း စတော့တာပါ။

သစ်တောပညာ စတုတ္ထနှစ်မှာ ကွင်းဆင်းရတော့ ဧရာဝတီတိုင်း၊ ဘိုကလေးမြို့နယ်လည်း ပါတယ်။ မိန်းမလူကျွန်း ဒီရေတော ကို သွားလေ့လာခဲ့ရပါတယ်။ ရှင်းပြတဲ့ ဒေသခံဝန်ထမ်းကြောင့် ကနစို၊ သရော၊ မြင်းက၊ သမဲ့၊ လမု၊ သမဲ့ စသည်ဖြင့် သစ်မျိုး နာမည် အတော်များများလေး ကြားခဲ့ပါတယ်။ ကျိုက္ကမိမှာ ငယ်ငယ်ကတွေ့ခဲ့တဲ့ အစေးထွက်တဲ့သစ်မျိုးက သရောလို့ ခေါ်တယ်ဆိုတာ သိလိုက်ပါတယ်။ ဒီရေတောမှာ မိကျောင်းတွေလည်း ရှိတယ်။ တစ်ခါတလေ လူတွေလည်း ဆွဲတယ်ဆိုတော့ လန့်သွားပါတယ်။ တောထဲက ပြန်အထွက်မှာ သင်ဘောင်းဆူးလေး စူးမိတော့ အတော်လည်းနာသွားတယ်။ ရေကျချိန်မှာ လတာလည်း ဖြတ်လျှောက်လိုက်ရတော့ ဖိနပ်ကော၊ ဘောင်းဘီပါ ညစ်ပတ်ပေရသွားတယ်။ တော်ပြီကွာ၊ ဘွဲ့ရလို့ အလုပ် ထဲဝင်ရင် ဒီရေတောကိုတော့ ရှောင်တော့မယ်လို့ အတွေးဝင်ခဲ့မိပါတယ်။

၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ သစ်တောပညာဘွဲ့ရပြီးတော့ မွန်ပြည်နယ်၊ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်၊ စိုက်ခင်းဒေသ ၁-၈၊ သိမ်ဇရပ် စစ်တောင်း စက္ကူစက်အတွက် စိုက်ပေးရတဲ့ ယူကလစ်စိုက်ခင်းမှာ တာဝန်ကျတော့ ဒီရေတောတွေနဲ့ ဝေးသွားခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီရေတောနဲ့ ဆုံစည်းဖို့ ရှေးရေစက်များ ပါလာသလားတော့ မသိဘူး။ ၁၉၈၉ အောက်တိုဘာလမှာ ဧရာဝတီတိုင်း၊ လပွတ္တာ မြို့ကို ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ရပါတယ်။ ကိုယ့်အရင် တာဝန်ကျသူတွေကလည်း သိပ်ကြာကြာမနေဘဲ ပြောင်းသွားကြတာ ကြားဖူး တော့ ငါလည်း အဲဒီလိုမျိုးဖြစ်နေမလားလို့ အတွေးတောင် ဝင်မိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အစ်ကိုဦးဝင်းမောင် (၁၉၇၈ ခုနှစ် ကျောင်း ဆင်း)နဲ့ တွေ့လိုက်တော့ မြင်လိုက်တော့ အရင်ဆုံး စိတ်ဝင်စားသွားတာကတော့ သူ့ရဲ့မျက်ခုံးမွေးပါ။ နက်မှောင်ထူထဲ လွန်းတဲ့ မျက်ခုံးမွေးပိုင်ရှင်ကို ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ပထမဆုံးမြင်ဖူးတာပါ။ ဒုတိယကတော့ သူ့ရဲ့အာဝဇ္ဇာန်းပါ။ သူ့ရဲ့ဆက်ဆံ ရေးက ကျွန်တော့်အပေါ်မှာ နွေးထွေးလှပါတယ်။

ဒီရေတောကို ပြောင်းရွှေ့ခံလိုက်ရလို့ ကျဆင်နေတဲ့ စိတ်ဓာတ်လေးတွေ ပြန်တက်လာပါသည်။ အပြန်အလှန်လေးစားမှုကို အခြေခံတဲ့စကားပိုင်းလေးများက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခင်မင်ရင်းနှီးမှုကို ခဏတာအတွင်း ကြီးပြင်းလာစေခဲ့ပါတယ်။ ပဲ့ထောင် ပေါ်မှာ မြစ်၊ ချောင်းတစ်လျှောက်က လက်ကျန် ဒီရေတောတွေကိုကြည့်ရင်း သူ့ရဲ့လေ့လာထားတဲ့ ဗဟုသုတတွေနဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို သင်ယူခဲ့ရပါတယ်။ ဒီရေတောစိုက်ခင်းတွေနှင့် သဘာဝတောကျန်တွေမှာ သစ်တောလုပ်ငန်းတွေလုပ် ရင်းနဲ့ အသိပညာတွေကို မျှဝေပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီရေအတက်အကျရဲ့သဘောတရားတွေ၊ သစ်ပင်တွေရဲ့ ပေါက်ရောက်ပုံတွေ၊ သစ်စေ့ စုဆောင်းခြင်း၊ ပျိုးထောင်ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးခြင်းတွေကို မှတ်သားခဲ့ရပါတယ်။ တကယ်တော့ ဦးဝင်းမောင်ဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ဒီရေတော လက်ဦးဆရာပါ။

၁၉၉၀ ခုနှစ်ရဲ့ အစပိုင်းလောက်မှာ ရုံးကိစ္စတစ်ခုနဲ့ ကျွန်တော် သစ်တောဦးစီးရုံးချုပ်ရိတ်တဲ့ ရန်ကုန်ကို လာခဲ့ပါတယ်။ လပွတ္တာအတွက် လိုအပ်တဲ့ပစ္စည်းတွေထုတ်ပြီးလို့ ပြန်တော့မယ့်ဆဲဆဲမှာ စီမံကိန်းနှင့် စာရင်းအင်းဌာနက ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးစိုးကြည်ကခဏတွေ့ချင်တယ်ပြောတာနဲ့ သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ ဆရာက အက်ဖ်အေအိုနှင့် သစ်တောဌာနပေါင်းပြီး ဒီရေတောတွေ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးမယ့် စီမံကိန်းတစ်ခု ဆောင်ရွက်ဖို့ရှိတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ရုံးချုပ်က တာဝန်ရှိသူတွေလည်း လာပါဦးမယ်။ နိုင်ငံခြားသား ဒီရေတောကျွမ်းကျင်သူတစ်ယောက်လည်း လာပါဦးမယ်လို့ မှာလိုက်ပါတယ်။ မင်းတို့လည်း ပိုင်းကူညီကြရမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဦးဝင်းမောင်ကို ပြန်ပြောတော့ အစ်ကိုလည်း ဝမ်းသာသွားတယ်။ ခေတ် အဆက်ဆက်က အပယ်ခံ ဒီရေတောလေးတွေကို ပြန်ကယ်တင်နိုင်မယ့် ပထမခြေလှမ်းပဲလို့ ခံယူရင်း ပီတိဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ လပွတ္တာကိုလာရောက်ခဲ့တဲ့ ကျွမ်းကျင်သူကတော့ ယနေ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဒီရေတောဆရာလည်းဖြစ်၊ မိသားစုဝင်တစ်ယောက် လိုလည်း ဖြစ်နေတဲ့ Mr. Motoshiko Kogo ပါ။

သူရယ်၊ ဦးဝင်းမောင်ရယ်၊ ကျွန်တော်ရယ် အတူတကွ Feasibility Study on Mangrove Reforestation in Ayeyarwady Delta in Myanmar စီမံကိန်းမှာ (၂)နှစ်နီးပါး လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အမြင်ခြင်းဖလှယ်ကြ၊ အတွေ့အကြုံတွေ မျှဝေကြနဲ့ ပျော်စရာကောင်းတဲ့ ကာလတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့လည်း ရှေးက စီနီယာသစ်တောအရာရှိကြီးတွေ ရေးထားတဲ့ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု ကွက်စီမံကိန်း (Working Plan)တွေ ပြန်ဖတ်ရ၊ သစ်မျိုးတွေရဲ့ ရုက္ခဗေဒအမည်တွေကို အလွတ်ကျက်ရ၊ သုတေသနအတွက်တွေကို တိုင်းရ၊ စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများကိုလည်း ကြီးကြပ်ရ စသည့်ဖြင့် စိတ်မအား၊ လူမအားရတဲ့အချိန်လေး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ Mr. Kogon ဆီကလည်း ဆော်ဒီအာရေးဘီးယားမှာ ဒီရေတော စိုက်ခင်းအတွေ့အကြုံတွေနဲ့ ကမ္ဘာအနှံ့ သူရောက်ဖူးခဲ့တဲ့နိုင်ငံတွေက ဒီရေတောတွေအကြောင်းတွေကို နားထောင်ခဲ့ရတာလည်း စိတ်ဝင်စားစရာ အတိပါပဲ။ စီမံကိန်းလုပ်ရင်းနဲ့ အမျိုးသားပညာရှင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ ဆရာဦးအုန်း (အငြိမ်းစားညွှန်ကြားရေးမှူး၊ သစ်တောဌာန) နဲ့လည်း ခင်မင်ခဲ့ရပါတယ်။ ဆရာနှင့် Mr. Kogon တို့ရဲ့ဆွေးနွေးတဲ့စကားဝိုင်းကနေ မှတ်သားစရာတွေ အများကြီးရခဲ့ပါတယ်။ လှိုင်းကြီး၊ ဗွက်ထူ၊ ခြင်ကိုက်ပေမယ့် ဒီရေတောကနေ ပြေးချင်စိတ်မရှိတော့ပါဘူး။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ကျွန်တော် ဒီရေတောကို ချစ်တတ်လာခဲ့ပါတယ်။

၁၉၉၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလမှာ သူ့ရဲ့လုပ်ငန်းတာဝန် ပြီးဆုံးပြီမို့ မြန်မာနိုင်ငံက ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြန်မသွားခင်မှာ တစ်နေ့ သူ့မြန်မာပြည်ပြန်လာပြီး ဒီရေတောတွေကို ပြန်လည်စိုက်ပျိုးဖို့ မင်းတို့နဲ့အတူ ဒေသခံကျေးလက်ပြည်သူတွေကိုလက်တွဲခေါ်ပြီးလုပ်ကြမယ့်လို့ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့စာအဆက်အသွယ်ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်းလေးရှိခဲ့ပါတယ်။ သူ ACTMANG (Action for Mangrove Reforestation) အဖွဲ့လေး တည်ထောင်လိုက်ပြီဆိုတဲ့အကြောင်းနဲ့ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံမှာ ဒီရေတော ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းတစ်ခု ဆောင်ရွက်နေကြောင်းတို့ကိုပါ သိခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ၁၉၉၂ ခုနှစ် မေလမှာ လပွတ္တာကနေ ဘိုကလေးကို လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်အရ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပါတယ်။ ဘိုကလေးမြို့နယ်၊ ကဒုံကန်ကြီးဝိုင်းအတွင်းရှိ မြန်းမေးကျွန်းမှာ အထိုင်ချပြီး ဒီရေတော ပြန်လည်တည်ထောင်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှာ သစ်တောဌာနကနေ မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက် အလုပ်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ မဟာသိပ္ပံဘွဲ့အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဘန်ကောက်မြို့မှာရှိတဲ့ (Asian Institute of Technology -AIT) ကို သွားရောက် ပညာသင်ကြားခဲ့ပါတယ်။ ဆရာအုန်းက သူ့ကို ဒီမှာလည်း အငြိမ်းစား သစ်တောဝန်ထမ်းများ ဦးဆောင်ပြီး FREDA ဆိုတဲ့ အဖွဲ့ဖွဲ့စည်းထားပြီဆိုတဲ့အကြောင်းနဲ့ အတူလက်တွဲပြီး ဒီရေတောတွေပြန်လည်တည်ထောင်ဖို့ လုပ်လိုတဲ့အကြောင်းလည်း အကြောင်းကြားခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနဲ့ ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှာ FREDA နဲ့ ACTMANG ဘိုကလေးမြို့နယ် (ယခင်က)၊ ယခု ဖျာပုံမြို့နယ်၊ ပြင်ဒရယ် ကြီးဝိုင်းမှာ ဒီရေတောတွေ ပြန်လည်တည်ထောင်စိုက်ပျိုးဖို့ အခွင့်အလမ်းတစ်ခု ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း AIT ကနေ မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ယူပြီး ပြန်ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ ပထမအဆင့် ငါးနှစ်စီမံကိန်းမှာ ကျွမ်းကျင်လက်ထောက်၊ နောက်ပိုင်းမှာ စီမံကိန်းတာဝန်ခံအဖြစ် ဆရာအုန်းရဲ့ လမ်းညွှန်မှုအောက်ကနေ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ ပထမအဆင့်က ၁၉၉၉ ကနေ ၂၀၀၄ ခုနှစ် အထိ ဖြစ်ပါတယ်။ တယ်ပင်ဆိပ် ကျေးရွာအုပ်စုက စတင်ပြီး ဘဝသစ်နှင့် ဆိပ်မကျေးရွာအုပ်စုဝင် ရွာ (၇)ရွာမှာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ သစ်တောဦးစီးဌာနက ထုတ်ပြန်ထားတဲ့ ၁၉၉၅ ခုနှစ် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တာလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များကို အခြေခံပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်တဲ့အခါမှာ ကျေးရွာအလိုက် သစ်တောအသုံးပြုသူအဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းပြီး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်ကို ရေးဆွဲပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ကြပါတယ်။ အထူးသဖြင့် စပါးစိုက်လို့မရတော့တဲ့ စွန်ပစ်ထားတဲ့ လယ်မြေဟောင်းတွေမှာ ဒီရေတောတွေကို အဓိကထားပြန်လည် စိုက်ပျိုးတာပါပဲ။ သဘာဝတောကျန်ရှိတဲ့ နေရာတွေမှာ အုပ်စိုးကာဆိုင်းခတ်လှဲခြင်း (အရပ်အခေါ် ပင်ချန် ပေါင်းရှင်း) လုပ်ငန်းတွေကို ဆောင်ရွက်ကြပါတယ်။ အမြင်ဖွင့်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ခြင်း တွေကိုလည်း လုပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဂျပန်တက္ကသိုလ်များက ပညာရှင်တွေလာပြီး သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံ တက္ကသိုလ်အချို့က မဟာသိပ္ပံနှင့် ပါရဂူဘွဲ့ယူမည့် ကျောင်းသူ/သားများလည်း လာရောက်သုတေသနပြုခဲ့ပါတယ်။

စီမံကိန်းပထမအပိုင်းကို ဆောင်ရွက်တဲ့အခါမှာ သစ်တောအသုံးပြုသူအဖွဲ့များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်တဲ့လုပ်ငန်း စဉ်တွေ အားနည်းခဲ့ပါတယ်။ သစ်တောအသုံးပြုသူအဖွဲ့များ၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှု အားကောင်းမောင်းသန် ဖြစ်အောင် သိပ်မလုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ သစ်ပင်တွေကို ရှင်သန်မှုရှာနည်းအပြည့်နဲ့ ဧရိယာပြည့်မီဖို့ကိုပဲ ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ရ ပါတယ်။ FREDa အသင်းရဲ့ ဦးဆောင်သူအများစုဟာ သစ်တောနည်းပညာပိုင်းသာ အားသန်ကြတော့ ပြည်သူလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်တဲ့ သစ်တောလုပ်ငန်းစီမံအုပ်ချုပ်မှု (Participatory Forest Management) နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ လိုအပ်ချက်ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ Community Forest/ Social Forestry လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် ဝန်ထမ်းများရဲ့ ပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ကျွမ်းကျင်မှု (Facilitation skill) တွေ မြှင့်တင်ဖို့ အားနည်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် တို့ ဒီအချက်တွေကို သင်ခန်းစာယူနိုင်ဖို့ လိုအပ်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

အားနည်းချက်တွေ ရှိပေမယ့်လည်း ကျွန်တော်တို့အောင်မြင်တဲ့ ဒီရေတောစိုက်ခင်းတွေ တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ သဘာဝ တောကျန်များရဲ့ အရည်အသွေးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျေးရွာ (၇)ရွာက သစ်တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့ (၇)ဖွဲ့ဟာ သစ်တောများစီမံအုပ်ချုပ်ပြီး ထုတ်လုပ်သုံးစွဲနိုင်ဖို့ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် နှစ်(၃၀)ကို ရခဲ့ပါတယ်။ ကျေးလက်နေ ပြည်သူများရဲ့ စားဝတ်နေရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ စီမံကိန်းကျေးရွာ များမှာ ရွာသူရွာသားများနဲ့ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ FREDa နှင့် ACTMANG တို့ရဲ့ ပံ့ပိုးပံ့ပိုးပေးလှူဒါန်း ပြင်ဒရယ်က ဒေသခံပြည်သူတွေကြားမှာ တောက်ပခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်အနေနဲ့ စီမံကိန်းပထမအဆင့်မှာ ၂၀၀၃ ခုနှစ် မတ်လအထိ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ Mr. Kogō ရဲ့ အကူအညီနဲ့ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ ယိုကိုဟားမားအမျိုးသားတက္ကသိုလ် (Yokohama National University) မှာ Ph.D ဘွဲ့အတွက် ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဧပြီလကနေ ၂၀၀၆ ခုနှစ် မတ်လအထိ တက်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် မရှိတဲ့အချိန်မှာ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဦးကြင်ဝင်း(၁၉၈၄ ခုနှစ်ဆင်း)က တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဦးကြင်ဝင်း တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးတဲ့အချိန်မှာ ဝန်ထမ်းသစ်များ တိုးချဲ့ခန့်ထား ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျေးရွာအသစ်များကိုလည်း တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ Ph.D ဘွဲ့ရပြီးတဲ့နောက် ကျွန်တော် ၂၀၀၆ ခုနှစ် ဧပြီလမှာ ဒီရေတောစီမံကိန်းကို ပြန်လည်တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ တိုးချဲ့ကျေးရွာများရဲ့ သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု စီမံချက်များကို ရေးဆွဲပေးခဲ့ပါတယ်။

တာဝန်ပြန်လည်ထမ်းဆောင်ပြီ မကြာခင်အချိန် ၂၀၀၈ ခုနှစ် မေလမှာ တိုက်ခတ်ခဲ့တဲ့ ဆိုင်ကလုန်းနာဂစ်ကြောင့် ပြင်ဒရယ် ကြိုးပိုင်းအတွင်းက ကျေးရွာများမှာ လူအသေအပျောက်နှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာဆုံးရှုံးမှုများ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဖရီဒါအသင်းအနေဖြင့် မုန်းတိုင်းဒဏ်သင့်တဲ့ ဒီရေတောစီမံကိန်းမှာပါဝင်တဲ့ ကျေးရွာများရှိ ရွာသူရွာသားများကို လိုအပ်တဲ့စားနပ်ရိက္ခာနဲ့ အခြား ပစ္စည်းများကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ ကယ်ဆယ်ရေးနဲ့ ကူညီထောက်ပံ့ရေးလုပ်ငန်းများကို ဦးဆောင်ပါဝင် လုပ်ကိုင်ပေးခဲ့ရပါတယ်။ မုန်တိုင်းဒဏ်ကြောင့် ဒီရေတောစိုက်ခင်းများနှင့် သဘာဝတောအချို့ ထိခိုက်ပျက်စီး ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီရေတောပြန်လည်တည်ထောင်ရေး စီမံကိန်းကတော့ ခရီးဆက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်ကုန်ခါနီး မှာတော့ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ဖရီဒါရဲ့အမြဲတမ်းဝန်ထမ်းအဖြစ်ကနေ ကျွန်တော် ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ ဦးကျော်ငြိမ်း (၁၉၉၄ ခုနှစ်ဆင်း)ကို တာဝန်လွှဲအပ်ခဲ့ပါတယ်။

အခြားအဖွဲ့အစည်းမှာ အလုပ်လုပ်နေပေမယ့်လည်း အသင်းရဲ့ဗဟိုကော်မတီဝင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ကျွန်တော်တတ်နိုင်တာ လေးတွေကို လုပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ British Council ရဲ့ ပျိုးပင်အစီအစဉ်မှာ လုပ်နေတုန်းကလည်း စီမံကိန်းကျေးရွာများရှိ သစ်တောအသုံးပြုသူအဖွဲ့ဝင်များရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့အတွက် သီးနှံ/သစ်တော/သားငါး ပူးတွဲစိုက် ပျိုးမွေးမြူတဲ့လုပ်ငန်းအတွက် ရံပုံငွေဒေါ်လာသုံးသောင်းခန့်ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျေးလက်နေပြည်သူ များရဲ့ ဝင်ငွေရပေါက်ရလမ်းများ ကောင်းလာဖို့ဟာ ‘ဒီရေတောထိန်းသိမ်းရေးအတွက် အရေးကြီးလှပါတယ်။ နာဂစ်အလွန် မြန်မာဒီရေတောများ ပြန်လည်တည်ထောင်ဖို့ ဒေသခံအစိုးရမဟုတ်တဲ့အဖွဲ့အစည်းများပါဝင်တဲ့ ဒီရေတောသဘာဝပတ်ဝန်း ကျင်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကွန်ရက် (Mangrove Environment Rehabilitation-conservation Network-MERN) ကို ဖွဲ့

စည်းတည်ထောင်ခဲ့တဲ့လုပ်ငန်းစဉ်မှာ ဦးဆောင်ကြိုးပမ်းခဲ့ပါတယ်။ ယခုတော့ ဒီကွန်ရက်ကြီးလည်း မြန်မာပြည်မှာ ဒီရေတောသာမက အခြားသော ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကိုပါ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုနေတဲ့ အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခုအနေနဲ့ ဆက်လက်ခရီးနှင့်လျက် ရှိနေပါတယ်။ ဖရီဒါအသင်းကလည်း ဒီကွန်ရက်ကြီးရဲ့ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာခဲ့ပြီး ဒီရေတောထိန်းသိမ်းခြင်းကိစ္စကို အရှိန်အဟုန်မြှင့် ဆောင်ရွက်လာနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် ၂၀၁၂ ခုနှစ် နှစ်လည်လောက်မှာ RECOFTC-The Center for People and Forests ကို ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှာ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒီရေတောများမှာ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများ အရှိန်မြှင့်ဆောင်ရွက်ဖို့ စီမံကိန်းတစ်ခုဆောင်ရွက်ဖို့ စီစဉ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ နာဂစ်မတိုင်မီက ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ နောက်တိုးကျေးရွာ(၇)ရွာမှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့်မရခဲ့တဲ့ CF အခွင့်လက်မှတ်တွေရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အကြွေးတစ်ခု ပြန်ဆပ်နိုင်လိုက်တယ်လို့ခံစားရပါတယ်။ ဖရီဒါအသင်းနဲ့မိတ်ဖက်ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ အဲဒီစီမံကိန်းမှာ ကျေးရွာ(၂၂)ရွာရှိ သစ်တောအသုံးပြုသူအဖွဲ့များအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းတွေဆောင်ရွက်ဖို့ လည်ပတ်ရုံပုံငွေ သိန်း(၁၀၀၀)ကျော်ကို မတည်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျေးရွာ(၂၂)ရွာမှာ FREDACTMANG စီမံကိန်းက ဒီရေတောပြန်လည်တည်ထောင်ရေးအကူအညီပေးခဲ့တဲ့ ရွာအချို့လည်းပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းလုပ်ငန်းများကိုလည်း ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ သစ်တောအသုံးပြုသူ အဖွဲ့ချင်းချင်းကြားမှာ ချိတ်ဆက်မှုအားကောင်းလာအောင်နဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေ တိုးတက်လာအောင် ကွန်ရက်တစ်ခုတည်ဆောက်ပေးခဲ့ပြီး လည်ပတ်လုပ်ကိုင်စေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဖရီဒါမှာ ဝန်ထမ်းတစ်ယောက်အနေနဲ့ အချိန်ပြည့်မလုပ်တော့ပေမယ့် ပြင်ဒရယ်ကို မမေ့ခဲ့ပါဘူး။ ဒီရေတောတွေကို ပစ်ထားခဲ့ပါဘူး။ ပြင်ဒရယ်ရဲ့ ဒီရေတောထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေးခရီးစဉ်မှာ တောက်လျှောက်ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ယခုလည်း ပါဝင်နေပါဆဲပါပဲ။

FREDA/ACTMANG ဒီရေတောစီမံကိန်းကြီးလည်း တဖြည်းဖြည်းနဲ့ အနှစ်(၂၀) ကျော်လာခဲ့ပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့လည်း အသက်တွေကြီးလာပါပြီ။ စီမံကိန်းရဲ့ခေါင်းကိုင်ဖခင်ကြီး ဆရာကြီးဦးအုန်းလည်း သူချစ်တဲ့ဒီရေတောတွေကို ချန်ရစ်ခဲ့ကာ သံသရာခရီးကို ထွက်သွားခဲ့ပါပြီ။ ဖရီဒါက လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တချို့လည်း သေသူတွေသေ၊ နားသူတွေကလည်း နားသွားကြပါပြီ။ တစ်ခါတလေ ကျွန်တော်ပစ္စုပ္ပန်ထဲကနေ အတိတ်ကိုပြန်ပြီး အလည်အပတ်သွားမိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ပြင်ဒရယ်နေ ဒေသခံတွေအတွက်ရော၊ ဒီရေတောအတွက်ရော အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော်လုပ်ခဲ့ကြပြီ။ အချို့ကိစ္စတွေမှာ ရည်မှန်းချက်အတိုင်း ဖြစ်ခဲ့ကြသလို၊ အချို့ကိစ္စတွေမှာ ရည်မှန်းချက်အတိုင်း ဖြစ်ခဲ့ကြသလို၊ အချို့ကိစ္စတွေကြောင့် စိန်ခေါ်မှုတွေကြောင့် ထင်သလောက် ခရီးမရောက်ခဲ့တာတွေလည်း ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ရရှိခဲ့တဲ့ရလဒ်တွေကို ရေရှည်တည်တံ့အောင် ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲဆိုတာ အကူအညီပေးခဲ့တဲ့သူတွေရော၊ အကူအညီကို လက်ခံရယူခဲ့သူတွေပါ လေးလေးနက်နက်စဉ်းစားရမယ့်ကိစ္စပါ။ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု (Sustainable Development)နဲ့ ချိတ်ဆက်မထားရင် ကျွန်တော်တို့လုပ်ခဲ့တာတွေဟာ ဟုန်းခနဲထတောက်တဲ့ ကောက်ရိုးမီးလို ဖြစ်နေပုံပါမယ်။

ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုတွေးမိရင် မိမိအင်အားဟာ မိမိအထဲမှာသာ ရှိတယ်ဆိုတဲ့စကားနဲ့ ကျွန်တော်ချိတ်ဆက်စဉ်းစားမိပါတယ်။ စကားရဲ့အနှစ်သာရကိုလည်း ယုံကြည်ပါတယ်။ ပြင်ဒရယ်မှာ FREDA ကော၊ ACTMANG ကော ထာဝရမနေနိုင်ပါဘူး။ ဒီရေတောတွေနဲ့ တကယ်တမ်းအတူရှိနေမယ့်သူတွေက ပြင်ဒရယ်နေ ဒေသခံပြည်သူတွေပါပဲ။ ဒီရေတောပြန်လည်တည်ထောင်ထိန်းသိမ်းရေး ခရီးရှည်ကြီးမှာ ဒေသခံပြည်သူတွေကို စည်းရုံးဦးဆောင်သွားမယ့် ဒေသခံတွေနဲ့ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း (Civil Society Organization)တခု မလွဲမသွေလိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ဒီစီမံကိန်းမှာ လက်တွဲဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ ဒေသခံလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် အများစုပါဝင်တဲ့ အစိမ်းရောင်သဘာဝဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်း (Green Environment Development Association-GEDA) ကို ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်နိုင်အောင် အကြံပြုတိုက်တွန်းခဲ့ပါတယ်။ လိုအပ်တဲ့အကူအညီများလည်း ပေးခဲ့ပါတယ်။ GEDA ကတော့ ကျေးရွာပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနဲ့ ဒီရေတော ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေကြပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့ဟာ စီမံကိန်းရဲ့အောင်မြင်မှုတွေကို ရေရှည်တည်တံ့အောင် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်မျှော်လင့်မိပါတယ်။

ဒီရေတောထိန်းသိမ်းရေးဟာ ခဏတဖြုတ်ထပြီး လုပ်လို့ရတဲ့အရာမဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်တစ်ခုကနေ နောက်တစ်ခုကို လက်ဆင့်ကမ်းပြီး (Generation by Generation) ဆောင်ရွက်သွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဆရာအုန်းရှိစဉ်က ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့တဲ့ ဆွစ်ဇာလန်က မိတ်ဆွေကြီး Mr.Niklaus Brockhaus ကလည်း ကျောင်းသူကျောင်းသားများကြား ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး အသိအမြင်များတိုးပွားလာစေဖို့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ပညာပေးအစီအစဉ်ကို ကျေးရွာများရှိ စာသင်ကျောင်းများမှာ ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ကျောင်းသားမိဘများ အကူအညီနှင့် ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်က စလာခဲ့တာ အခုဆိုရင် ဆယ်စုနှစ်တစ်ခု ကျော်လာခဲ့ပါပြီ။ ကျောင်းသားလူငယ်များအနေနှင့် ဒီရေတောတွေ ကိုချစ်တဲ့စိတ်၊ သန့်ရှင်းလှပတဲ့ပတ်ဝန်းကျင်ကို မြတ်နိုးတဲ့စိတ်တွေ နှလုံးသားမှာ ကိန်းအောင်းလာတာနဲ့အမျှ ပြင်ဒရယ်ရဲ့ အနာဂတ်ဟာလည်း ထာဝရစိမ်းလန်းစိုပြေနေမယ်ဆိုတာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲပါဘူး။

လူသားတိုင်းမှာ အိပ်မက်တွေ ကိုယ်စီရှိကြပါတယ်။ Mr.Kogoo မှာ အိပ်မက်တစ်ခုရှိပါတယ်။ သူ့အသက်ရှင်သန်နေဆဲမှာ အဖြစ်ချင်ဆုံးအလုပ်တစ်ခုက မြန်မာပြည်မှာ ဒီရေတောတက္ကသိုလ် (Mangrove University) တစ်ခုတည်ထောင်ချင်တာပါ။ နော်ဝေးနိုင်ငံရဲ့ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့တက္ကသိုလ်တစ်ခုကို သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့ရာမှ အဲဒီအတွေးလေးစတင်ခဲ့တာပါ။ အဲဒီအချက်အပြင် သူ့လေ့လာထားတဲ့ ရန်ကုန်မြို့ရဲ့ သမိုင်းရာဇဝင်နှင့် သက်ဆိုင်နေပါတယ်။ ရန်ကုန်မြို့ကို တည်ခဲ့တဲ့ ဥက္ကလာပမင်းကြီးရဲ့မယ်တော် (မယ်လမုမင်းသမီး)ဟာ လမုသီးကနေ မွေးဖွားသန့်စင်လာလို့ပါ။ ဒါကြောင့်သူ အမြဲပြောတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ရန်ကုန်မြို့ဟာ အခြားမြို့များနဲ့မတူ တမူထူးခြားစွာဖြင့် ဒီရေတောနဲ့ အဓိပ္ပာယ်လေးနက်စွာ ဆက်စပ်တည်ရှိနေတဲ့ မြို့တစ်မြို့ပဲတဲ့။ ဒီလိုဒီရေတောနဲ့ဆက်စပ်ပြီး လေးနက်တဲ့သမိုင်းကြောင်းရှိတဲ့မြို့၊ ဒီမြို့ကြီးတည်ရှိတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဒီရေတောတက္ကသိုလ်သာ တည်ထောင်နိုင်လိုက်ရင် လူသားတွေအတွက် အကျိုးပြုနေတဲ့ ဒီရေတောများကို လေးနက်စွာဖြင့် ဂုဏ်ပြုရာရောက်မယ်တဲ့။ ဆရာအုန်းကတော့ ဖြစ်အောင်ကြိုးစားပါလို့ မသေခင်မှာခဲ့ပါသေးတယ်။ အဲဒီအိပ်မက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ဆွေးနွေးတိုင်ပင် နည်းလမ်းရှာခဲ့တာ နှစ်အတော်ကြာလာခဲ့ပါပြီ။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ Covid-19 ကပ်ရောဂါရဲ့သက်ရောက်မှုနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံရေးရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတို့က ကြန့်ကြာစေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တည်ထောင်ဖို့အပြင် ရေရှည်တည်တံ့ဖို့ပါ မဟာဗျူဟာကျကျ စဉ်းစားဆောင်ရွက်ဖို့လိုပါတယ်။

ဒီရေတောတွေ ရေရှည်တည်တံ့ဖို့ဆိုရင် ဒေသခံပြည်သူတွေဟာ အခရာအကျဆုံးပဲလို့ ကျွန်တော်ရူမြင်ပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးရေးသမားများသုံးလေ့ရှိတဲ့ For the people, With the people, By the people ဆိုတဲ့စကားကို အမြဲတမ်းသတိရမိပါတယ်။ ပြည်သူတွေအတွက်၊ ပြည်သူနဲ့အတူ၊ ပြည်သူ့အားဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမယ်ဆိုတာပါ။ အကူအညီပေးကြတဲ့အဖွဲ့များအနေဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီပေးတဲ့ အဖွဲ့အစည်းများက ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ထဲဝင်ဝင် ဆောင်ရွက်ပေးလိုက်ရင် ဒေသခံပြည်သူများအနေနဲ့ ပိုင်ရှင်စိတ်ဓာတ် (Sense of Ownership)၊ တစ်နည်းအားဖြင့် မိမိကြံ့ခွာကို မိမိကိုယ်တိုင် ဖန်တီးဆောင်ရွက်မှ ရမယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုး အားနည်းသွားပြီး တစ်ယောက်ယောက်/တစ်ဖွဲ့ဖွဲ့ကို အမြဲတမ်းအားကိုးလိုတဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ စိတ်ဓာတ်မျိုးတွေရှိနေရင် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဟာလည်း ဆေးယဉ်နေတဲ့လူမမာကြီး ဆက်ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်၊ ဦးဝင်းမောင်၊ ဆရာအုန်းနဲ့ Mr.Kogoo တို့ လပွတ္တာမြို့နယ်က ကြာကန်ကွင်းပေါက် ဒီရေတောမှာ စတင်တွေ့ခဲ့ကြပါတယ်။ ကြာကန်ကွင်းပေါက်မှာ ဖူးပွင့်ခဲ့တဲ့ ဒီရေတောထိန်းသိမ်းရေး အတွေးအမြင်တွေ၊ စိတ်ကူးပြီးမက်ခဲ့တဲ့အိပ်မက်တွေကို ပြင်ဒရယ်မှာ အခြားသောလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ဒေသခံပြည်သူများရဲ့ ပူးပေါင်းကူညီမှုများဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြပါတယ်။ အတိုင်းအတာတခုအထိ လုပ်နိုင်ခဲ့ကြတယ်လို့သုံးသပ်ရင်း ဝီတိဖြစ်မိပါတယ်။ အိပ်မက်ခရီးရည်ကြီးလည်း ဆက်သွားရပါအံ့မယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရှင်သန်နေသမျှ ကြိုးစားဆောင်ရွက်နေပါမယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မပြီးပြတ်သေးတဲ့ အိပ်မက်တွေကို လူငယ်မျိုးဆက်တွေကို လက်ဆင့်ကမ်းသွားရပါမယ်။ အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်တွေရဲ့ ပြင်ဒရယ်ကို ချစ်နေမယ့်၊ ဒီရေတောတွေကို မြတ်နိုးနေမယ့်နှလုံးသားများနှင့် ဘယ်လိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သွားမလဲဆိုတဲ့ အသိဉာဏ် ပညာများကသာလျှင် ပြင်ဒရယ်ကဒီရေတောများရဲ့ အနာဂတ်ကို ဆုံးဖြတ်ကြမယ်ဆိုတာကို လေးနက်စွာယုံကြည်နေမိပါတော့တယ်။

ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်း

ရောက်ဖူးကြောင်း သိရှိရသည်။ နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံများကို အသုံးပြုတတ်သည်။ kogo San သည် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မည်သူနှင့်မဆို မိတ်ဆွေဖြစ်လွယ်သည်။ အလုပ်တစ်ခုလုပ်လျှင် ဇွဲကောင်းသည်။ တော်ရုံနှင့် လက်မလျော့တတ်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ စိတ်ကူးစိတ်သန်းကောင်းသူ တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ အလုပ်ကို ကောင်းသထက်ကောင်းအောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲလုပ်တတ်သည်။ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နေတတ်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ နေရာဒေသ၊ အခြေအနေပေါ်မူတည်၍ ပြောတတ်ဆိုတတ် လုပ်တတ်ကိုင်တတ်သည်။ အဟောအပြောကောင်းသူတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ အဂတိတရားကင်းစင်ပြီး နားလည်မှုရှိသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။

Seiji Suda

ACTMANG အသင်း၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ Kogo San အနားယူသည့် နောက်ပိုင်းတွင် ACTMANG အသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသည်။ အရပ်မနိမ့်မမြင့် ခပ်ပိန်ပိန်နှင့် အနေအေးဆေး တည်ငြိမ်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ရိုးသားစွာ နေထိုင်တတ်သည်။ အဂတိတရားကင်းစင်ပြီး လူကြီးလူကောင်းပီသသော လက္ခဏာရှိသည်။ လူအများအပေါ် နားလည်ခြင်း၊ သည်းခံခြင်း၊ စာနာခြင်း စသည့် စိတ်ဓာတ်ကောင်းများ ပေါ်လွင်ထင်ဟပ်လျက်ရှိသည်။ အလုပ်နှင့်ပတ်သက်လျှင် အချိန်ကို လေးစားပြီး အေးဆေးတည်ငြိမ်စွာ ဆောင်ရွက်တတ်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

FREDA-ACTMANG ဒီရေတောစီမံကိန်း ဆယ်နှစ်တာကာလအတွင်း တွေ့ဆုံခဲ့ရသော ဆရာများအပေါ် ကျွန်တော်၏အမြင်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အခြားသူများ၏ ကြည့်ရှုသည့် ရှုထောင့်ပေါ်မူတည်၍ မတူကွဲပြားသော အမြင်အမျိုးမျိုးလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ဆရာများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရသည့် ဆယ်နှစ်တာကာလသည် ကျွန်တော်ဘဝအတွက် အတူယူစရာ နမူပြုပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရသကဲ့သို့ ကျွန်တော်ဖြစ်ချင်သော၊ နေချင်သော၊ လုပ်ကိုင်ချင်သောဆရာများကို ဖြစ်ခွင့်၊ နေခွင့်၊ လုပ်ခွင့်ရသော ကာလတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါတော့သည်။

ဦးကျော်ငြိမ်း

ဦးတင်အောင်

ဦးအုန်း

Motohiko KOGO

Seiji SUDA

ဦးကျော်ငြိမ်း

2.6/ 'kwǝ t dɔ̃(Step Home)

အိမ်ကလေးသည် ကမာဟောက်မြစ်မှ ဖျာပုံမြို့နယ် အမာမြို့နယ်ခွဲ တယ်ပင်ဆိတ်ကျေးရွာအုပ်စု၊ အုတ်ဖိုကွင်းချောင်းကျေးရွာ သို့ စီးဆင်းသော ကျွဲကရင်ချောင်းလေးဘေးတွင် ရှိပါသည်။ ဒေသခံများက အုတ်ဖို FREDA ရုံး သို့မဟုတ် ဒီရေတော စီမံကိန်းရုံးဟု သိကြသည်။ စီမံကိန်းဝန်ထမ်းများနှင့် တစ်လလျှင်တစ်ကြိမ် အနည်းဆုံး တွေ့ဆုံသောနေရာလေးဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်းရာသီကာလတွင် တစ်လနီးပါး ဝန်ထမ်းများ၊ စိုက်ခင်းလုပ်သားများနှင့် ဒီရေတောစိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေ ထိုင်ရာလည်း ဖြစ်သည်။

အုတ်ဖိုဒီရေတောရုံးသည် စီမံကိန်းကျေးရွာများမှ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကော်မတီဥက္ကဋ္ဌများ၊ အဖွဲ့ဝင်များ၊ ကျေးရွာသူကျေးရွာ သားများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာလည်း ဖြစ်သည်။ ဒေသခံမျိုးဆက်လူငယ်များကို စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့် သင်တန်းပေးရာနေရာ လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် FREDA အသင်း၏ အခြားစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများဖြစ်သည့် အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး၊ ပြန်လည် ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဓိကကျသောနေရာလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ဒီရေတော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောပညာရပ်ဆိုင်ရာ လေ့လာခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်သည့် ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများ၊ ပြည်ပဧည့်သည်များ (အထူးသဖြင့် ဂျပန်လူမျိုးများ) အခါအားလျော်စွာ တည်းခိုရာနေရာလည်း ဖြစ်သည်။ အုတ်ဖို FREDA ရုံးတွင် အမေရိကန်၊ ထိုင်း၊ မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ဩစတေးလျ၊ အိန္ဒိယ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ လာအို၊ ဘူတန်နှင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံများမှ ဧည့်သည်များ၊ ပညာရှင်များ၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားများလည်း တည်းခိုဖူးကြသည်။ အိမ်ကလေးသည် ဒေသခံများနှင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ ဧည့်သည်များကို ဆက်သွယ်ပေးသော ပေါင်းကူး တံတားလေး ဖြစ်နေတော့သည်။ အိမ်ကလေးသည် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒီရေတောဒေသ၏ နွေမိုးဆောင်း ဥတုသုံးပါး၌ မတူကွဲပြားသော အငွေ့အသက်များအား တည်းခိုနေထိုင်သူတို့ကို အမှတ်တရ ခံစားစေပါသည်။

အချို့ကာလများတွင် ကျွန်တော်သည် မိသားစုရှိရာအိမ်ထက် အိမ်ကလေးမှာ ပို၍နေဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းဝန်ထမ်းများ၊ စိုက် ခင်းလုပ်သားများနှင့် ဒေသခံတို့သည် ကျွန်တော်၏ ဒုတိယမိသားစုပင် ဖြစ်နေတော့သည်။ မမျှော်လင့်ဘဲ အိမ်ကလေးနှင့် ခွဲခွာစရာများ ကြုံလာသည်။ ကျွန်တော်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ထာဝရခွဲခွာစရာပင် ဖြစ်လာတော့သည်။ အိမ်ကလေးနှင့် ခွဲခွာပြီး တစ်ကြိမ်မျှပင် ပြန်မရောက်တော့ပေ။ အိမ်ကလေးမှာတော့ ဧည့်သည်တို့ ဝင်ချည်၊ နားချည်၊ ထွက်ခွာချည်များနှင့် ရှိနေမှာ သေချာပါသည်။ ယခုစာရေးနေချိန်မှလွဲ၍ သတိရခြင်း၊ တမ်းတခြင်းများ မရှိတော့သည်မှာ အံ့ဩစရာပင် ဖြစ် တော့သည်။ သဘာဝတရားတွင် တမ်းတခြင်းကင်းသော သံယောဇဉ်တို့ရှိတတ်သည်ကို သတိပြုမိလာပါတော့သည်။

စိန်ခေါ်မှုများ

၁၉၂၄ ခုနှစ် ကာလ မှတ်တမ်းများအရ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် တည်ရှိခဲ့သည့်နေခဲ့သည့် ဒီရေတောဧရိယာမှာ ဟက်တာပေါင်းငါးသိန်းကျော် (၅၀၆,၀၀၀)ခန့်ရှိခဲ့ပြီး (၂၀၀) ကီလိုမီတာနှင့် (၆၀) ကီလိုမီတာအတွင်းပျံ့နှံ့ပေါက်ရောက် တည်ရှိနေခဲ့သည်ဟုဆိုပါသည်။

၁၉၉၈-၉၉ကာလ ကွင်းဆင်းစာရင်းကောက်ယူချက်များအရ ထိုဒီရေတောများမှာ ဟက်တာပေါင်း (၈၇,၀၀၀) အထိ ကျဆင်း သွားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ထိုကာလ (၁၉၂၄ခုနှစ်ကာလ)က ရှိနေခဲ့သည့် ဒီရေတောများမှာ(၁၉၉၉) ခုနှစ်အထိ ၇၅ နှစ်တာ ကာလအတွင်း (၈၃%) မျှ ပျက်စီးပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ပြီဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည် (Mochizuki, 2002)။

၁၉၆၂ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင်နိုင်ငံစီးပွားရေးအခြေအနေ တို့ဆိုင်းလာကာ ရန်ကုန် မြို့တော်အပါအဝင် နေရာအနှံ့တွင် လျှပ်စစ် ဓာတ်အားရော လောင်စာဆီပါ ရှားပါးလာခဲ့ပြီး လောင်စာအတွက် ထင်းနှင့် မီးသွေးအပေါ် အမှီပြုမှုဖြစ်လာစေခဲ့ပါသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ထင်း၊ မီးသွေးလောင်စာလိုအပ်မှုများအတွက် စီးပွားဖြစ် ထင်းမီးသွေးလောင်စာများထုတ်လုပ်ရန် ဒီရေ တောများ ခုတ်လှဲခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၁၉၉၇ ခုနှစ် မှ ၁၉၉၃ ခုနှစ်အတွင်းက မြို့တော်ရန်ကုန်၏ မီးသွေးလောင်စာလိုအပ်ချက်၏ ၈၅% ကို ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသမှ ဖြည့်ဆည်းပေးနေခဲ့ရသည်(JICA 2005)။

အကြောင်းအားလျော်စွာ ဒီရေတောများ ခုတ်ယုတ်ပျက်ဆီးခြင်းတွင် လယ်မြေများ အကြီးအကျယ် ဖော်ထုတ်တိုးချဲ့လာ ခြင်း၊ ထင်းနှင့်မီးသွေး များစွာထုတ်လာခြင်း၊ နိုင်ငံခြား ဈေးကွက်သို့ပို့ရန် ငါးပုစွန်များ မွေးမြူထုတ်လုပ်နိုင်ရေး ငါးပုစွန်ကန် များ တိုးချဲ့ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အိမ်ခြံမြေ သီးပင်စားပင် စိုက်ပျိုးရန်တိုးချဲ့ ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အုန်းပင်၊ ကွမ်းသီးပင်ခြံများ တိုးချဲ့လာ ခြင်းစသည်တို့ကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဖြစ်စဉ်ကဲ့သို့သော ဆိုးကျိုးတရားများကို ဦးတည်နေစေတော့သည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဖြစ်စဉ်အပေါ် အဏ္ဏဝါဂေဟစနစ်၏သက်ရောက်မှုမှာ ထင်ရှားလှပါသည်။ အထူးအားဖြင့် ပင်လယ် ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်ခြင်း၊ အပူချိန်မြင့်တက်ခြင်း၊ အက်ဆစ်ဓာတ်ပမာဏတိုးပွားလာစေခြင်း စသည်တို့နှင့် ဆက်စပ်လျက် ရှိပါသည် (Grantham et al. 2011)။

ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အန္တရာယ်ရှိလူဦးရေများသည့်နိုင်ငံ (၂၀) အနက် မြန်မာနိုင်ငံက အဆင့် (၁၂)တွင် ရပ်တည်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်ကာလက လူဦးရေ (၂.၈) သန်းခန့် အန္တရာယ်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပြီး ၂၀၅၀ ခုနှစ် ရောက်ပါက (၄.၆) သန်းခန့် ရင်ဆိုင်ရဖွယ်ရှိသည်။ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသသည် အာရှ၏အပူပိုင်းစုံဒေသရှိ အထိခိုက် ခံရနိုင်ဆုံး မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်လျက်ရှိပါသည် (IPCC 2007b)။

သို့ဖြစ်ပါ၍ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒီရေတောများမှာ ပြန်လည်တည်ထောင် ပြုစုပျိုးထောင်ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီး လို အပ်လျက်ရှိနေပါသည်။ ဤသည်ကို သစ်တောဦးစီးဌာနကလည်း သတိပြုအလေးထားသည့်အလျောက် ကန့်ကန့်နှင့် ပြင်ဒ ရယ်တို့အပါအဝင် လိုအပ်သည့် ပြန်လည်ထူထောင်မှုများဆောင်ရွက်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၎င်းအပြင် FREDA;JICA; ACTMANG စသည်တို့ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ချိတ်ဆက်၍ လည်းပူးပေါင်းဆောင် ရွက်မှုပြုခဲ့သည်။ ယိုယွင်းပျက်စီးသွားခဲ့သည့် ဒီရေတောများ ပြန်လည်ဖြစ်ထွန်းစေရေး ရေရှည်ပြန်လည်ထူထောင်ဆောင် ရွက်နိုင်ရေးတို့အတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဖရီဒါ(FREDA) အသင်းအနေဖြင့် ဒီရေတောများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစီမံကိန်းများကို အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အောက် ဖော်ပြစာရင်းများပါအတိုင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများလည်း ရှိခဲ့ပါသည်။

- (၁) ၂၀၀၈ ခုနှစ် FREDA/DKH ၂၀ ဟက်တာ
- (၂) ၂၀၀၉ခုနှစ် FREDA/? ၈၁ ဟက်တာ

(၃)	၂၀၁၀ ခုနှစ်	FREDA/Postal	၁၆ ဟက်တာ
(၄)	၂၀၁၁ ခုနှစ်	FREDA/MERN	၂၄ဟက်တာ
(၅)	၂၀၁၆ ခုနှစ်	FREDA/Lion club	၃၀ ဟက်တာ
(၆)	၂၀၁၆ ခုနှစ်	FREDA/EED	၃၀၀ ဟက်တာ
(၇)	၂၀၁၈ ခုနှစ်	FREDA/ACTMANG	၂၅၅၀ ဟက်တာ တို့ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် FREDAဟူသော စကားလုံးကိုသိရန် လိုအပ်လာပါသည်။ FREDA ဆိုတာ ဘာကိုဆိုလိုတာ ပါလဲ ?

FREDAဆိုသည်မှာ -

- (၁) ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။
- (၂) လုံးကောက်အားဖြင့် Forest သစ်တော၊ Resource သယံဇာတ၊ Environment ပတ်ဝန်းကျင်၊ Development ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် Conservation ထိန်းသိမ်းရေး၊ Association အသင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရပြီး FREDA ဖရီဒါဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲပြီး ဖော်ပြပါအတိုင်း သစ်တောသယံဇာတပတ်ဝန်းကျင် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်းဟု ကိုယ်စားပြုအဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။
- (၃) နိုင်ငံရေးမပါသော၊ အကျိုးအမြတ်မယူသော၊ အစိုးရအဖွဲ့ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။
- (၄) ၎င်း၏အင်အားမှာ ကျွမ်းကျင်မှုရှိခြင်း၊ စူးစိုက်မြှုပ်နှံနိုင်ခြင်းနှင့် သွက်လက်မြန်ဆန်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။
- (၅) ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး အဖွဲ့ဝင် (၆၇၇)ဦးဖြင့် သစ်တော၊ရုက္ခဗေဒ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ သတ္တဗေဒ၊ တိမွေးကု၊ ရေရှိုရေး၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သစ်လုပ်ငန်း၊ ဂျာနယ်၊ အနုပညာ စသည့် ပညာရှင်ပေါင်းမျိုးစုံတို့ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။
- (၆) အစိုးရဌာနအဖွဲ့အစည်းတွင်မပါဝင်သော၊ အသက် (၁၈) နှစ်နှင့်အထက် နိုင်ငံသားတိုင်း အဖွဲ့ဝင်ခွင့် ရှိပါသည်။

ဖရီဒါအသင်းသည် ACTMANG ခေါ် ဂျပန်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုနှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး ပြင်ဒရယ်ဒေသတွင်းရှိ ဒီရေတောများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှစတင်ကာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အထိဆိုလျှင် အနှစ် (၂၀) တိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ဤအနှစ် (၂၀) ခရီးစဉ်တွင် အောက်ဖော်ပြပါများအတိုင်း ဒီရေတောများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယနေ့အထိ ပြင်ဒရယ်ဒေသတွင် ဒီရေတောများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်း ဟက်တာပေါင်း (၃၄၅၀) ပြန်လည်ဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပြီးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဖရီဒါ/ ACTMANG (ဒီရေတောများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်း၊ ဂျပန်) တို့ကျိုမြန်မာ အဏ္ဏဝါ အသက်အာမခံအစီအစဉ်

Sr	Year	Plantation		RIF		Actual Total Implemented		Plan, Agreement Target area
		Acre	Hectare	Acre	Hectare	Acre	Hectare	
1	1999	126	50.99			126	50.99	50
2	2000	275	111.29	75	30.351	350	141.64	100
3	2001	275	111.29	100	40.469	375	151.76	110
4	2002	300	121.41	100	40.469	400	161.87	120
5	2003	129.5	52.41	134	54.228	263.5	106.63	120

Sr	Year	Plantation		RIF		Actual Total Implemented		Plan, Agreement Target area
		Acre	Hectare	Acre	Hectare	Acre	Hectare	
6	2004	255	103.19	278	112.503	533	215.70	150
7	2005	189	76.49	199	80.532	388	157.02	100
8	2006	103	41.68	157	63.536	260	105.22	100
9	2007	250	101.17		0.000	250	101.17	200
10	2008	117	47.35	133	53.823	250	101.17	100
11	2009	139	56.25	161	65.154	300	121.41	120
12	2010	229	92.67	171	69.201	400	161.87	120
13	2011	311	125.86	89	36.017	400	161.87	120
14	2012	205	82.96	45	18.211	250	101.17	120
15	2013	215	87.01	35	14.164	250	101.17	120
16	2014	200	80.94	175	70.820	375	151.76	150
17	2015	200	80.94	175	70.820	375	151.76	150
18	2016	200	80.94	175	70.820	375	151.76	150
19	2017	200	80.94	175	70.820	375	151.76	150
20	2018	200	80.94	175	70.820	375	151.76	150
	Total	4118.5	1666.70	2552	1032.76	6670.5	2699.46	2500

ဖော်ပြပါအတိုင်း အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ မှတ်မှတ်ရရ အသိအမှတ်ပြုဖွယ်ရာပမာဏဖြင့် ကုစားဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဦးရန်နိုင်ဖြိုး၏မဟာသိပ္ပံဘွဲ့အတွက် “မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ ပြင်ဒရယ် သစ်တောကြိုးဝိုင်းတွင် သစ်တော ဖုံးလွှမ်းမှုပြောင်းလဲခြင်းကို ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ဒီရေတောများပြုန်းတီးခြင်း” စာတမ်းတွင် သူ၏တွေ့ရှိချက်များကို ရေးသားခဲ့ပါ သည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ဆိုင်ကလုန်းနာဂစ်တိုက်ခတ်ပြီး နောက်ပိုင်းဒီရေတောများပြန်လည်စိုက်ပျိုးလာခဲ့သဖြင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ် တွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု ၂၂.၃၂ % နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု ၂၆.၇၅% ရှိလာကြောင်း၊ နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှ ၂.၃၃% တိုးလာကြောင်း၊ ခြုံဖုတ်တော (၇၉၃၀) ဟက်တာသည် သစ်တောပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေး အစီအစဉ်များ ကြောင့် သစ်တောများအဖြစ် ပြောင်းလဲလာကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

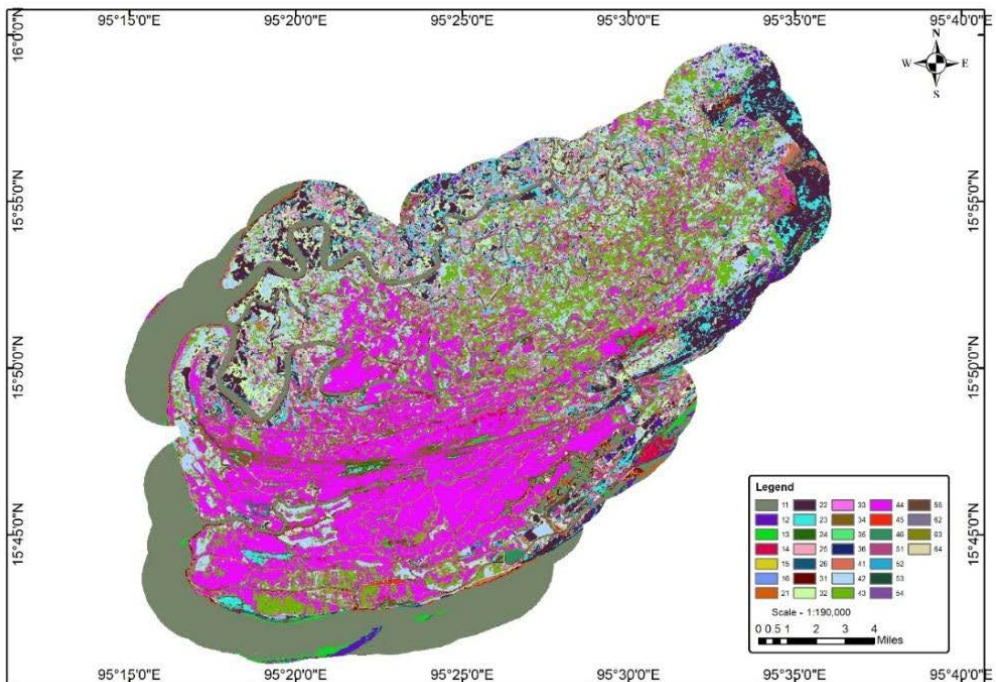
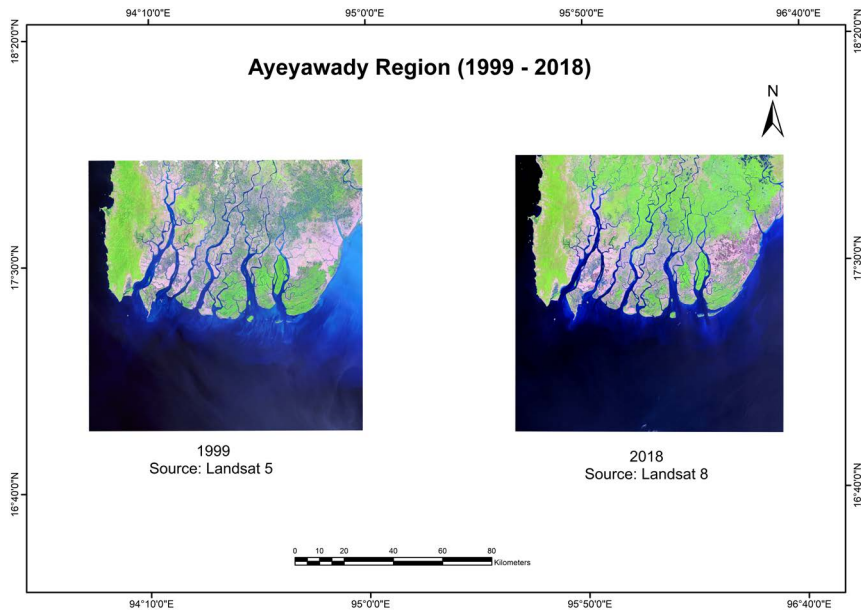
သို့သော် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ယိုယွင်းပျက်စီးခဲ့သော ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ဒီရေတောများ ပမာဏနှင့်နှိုင်းစာ ပါက အစိတ်အပိုင်း အနည်းငယ်မျှသာရှိနေသေးကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

FREDA/ACTMANG ယခင်ရရှိခဲ့သည့်အောင်မြင်မှုပေါင်းများစွာအတိုင်း လုပ်ငန်းများစွာ ရှေ့ဆက်၍ ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်နေဆဲဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြနေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ ဤမြေဤဒေသရှိပြည်သူများနှင့်အတူ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ဒီရေတောများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အစီအမံများစွာနှင့်အတူ ACTMANG အနေဖြင့် ရနိုင်သမျှရှေ့ဆက်၍ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပေးသွားပါရန် ဒေသခံပြည်သူများမှ တိုက်တွန်းလိုပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးမြင့်လွင်

ရောဘတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ ၁၉၉၉-၂၀၁၈

၂၀၀၀-၂၀၁၉ ခုနှစ်အကြား ပြင်ဒရယ် သစ်တောကြိုးဝိုင်းတွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု ပြောင်းလဲခြင်းကို လေ့လာခြင်း

ဦးတင်မောင်ထွန်း

2.8/ အစီအစဉ်များ၊ တွင်ကျင့်မှု၊ အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် (20) နှစ်ပြည့်အထိ

သစ်တောသယံဇာတပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း (FREDA) ၏ ACTMANG စီမံကိန်း 20 Years in Pyindaye Report ရေးသားပြုစုရေးအတွက် ခရီးစဉ်တွင် လိုက်ပါခွင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။

ဗဟိုစည်းစဉ်းတွင် စီမံကိန်းမန်နေဂျာနှင့်ဝန်ထမ်းများ၊ ပြင်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်းအတွင်း ဒေသခံပြည်သူ့အဖွဲ့ပိုင် သစ်တော အသုံးပြုသူများအဖွဲ့ (FUG) မှဥက္ကဋ္ဌ၊ အတွင်းရေးမှူး၊ အဖွဲ့ဝင်များတွေ့ဆုံ၍ ဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။

အဓိကဆွေးနွေးဖြစ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာများမှာ ဒေသခံပြည်သူ့အဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း (CF) နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာများဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဦးချင်းစီ၏ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်များ၊ ၎င်းတို့၏ဆောင်းပါးပါအချက်အလက်များကို သီးခြားမဖော်ပြတော့ပါ။ အားလုံးကို ခြုံငုံ၍သာ ရေးသားပါမည်။

ပြင်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်းအတွင်း လွန်ခဲ့သော (၁၀)နှစ်မှစတင်၍ နှစ်(၂၀) တိုင် FREDA /ACTMANG Project ၏ တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးမှု ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အခြား NGOs များ (RECOFTC) နှင့် ချိတ်ဆက်ပေးမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကျေးရွာစာသင်ကျောင်း၊ မိုးရေလှောင်ကန်၊ အဝီစိတွင်းများ စသည့်တို့ရရှိခြင်း၊ အနှစ် (၃၀) မြေအသုံးချခွင့်ပါ ဒေသခံပြည်သူ့အဖွဲ့ပိုင်သစ်တော ဆောင်ရွက်ခွင့်လက်မှတ်ရရှိခြင်း၊ CF စိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်ပံ့ပိုးငွေရရှိခြင်း၊ လှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေ (Revolving fund) ရရှိခြင်းစသော အကျိုးကျေးဇူးများကို ဒေသခံများ ခံစားနေကြပြီဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

CFစိုက်ခင်းများ၊ သဘာဝတောများ အထိုက်အလျောက်အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းနေပြီဖြစ်ပြီး တစ်ဦးချင်း ဝင်ငွေရရှိမှုအပေါ်မူတည်၍ ပိုမိုအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

CF စိုက်ခင်းများအတွက် စီမံကိန်းမှ ပံ့ပိုးငွေ ၂၅% မှ ၅၀% သို့တိုးမြှင့်ပေးနိုင်ရန် ငါး၊ ဂဏန်းကန်များ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်မွေးမြူနိုင်ရေးအတွက် (ကန်တူးခြင်းလုပ်အားခ၊ မျိုးနှင့်အစားပိုး) ပံ့ပိုးနိုင်ရန် တောင်းဆိုမှုများကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူ့အဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း (CF) ကို အခြေခံသောစီးပွားရေးလုပ်ငန်း (CFE- Community Forest Based Enterprise) ကိုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်း မရှိသေးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

CF လုပ်ငန်းများတွင် ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် စီမံကိန်းမှ ငွေကြေးနှင့် အခြားပစ္စည်း ထောက်ပံ့ပေးမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ (၃၀)နှစ်မြေ အသုံးချခွင့်ပါလက်မှတ်ရရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ပဲ သစ်တောကိုချစ်ခင်ပြီး စိုက်ပျိုးပြုစုခြင်းလုပ်ငန်းများကို အမှန်တကယ် စိတ်ပါဝင်စားမှသာ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမည်ဟု သုံးသပ်မိပါသည်။

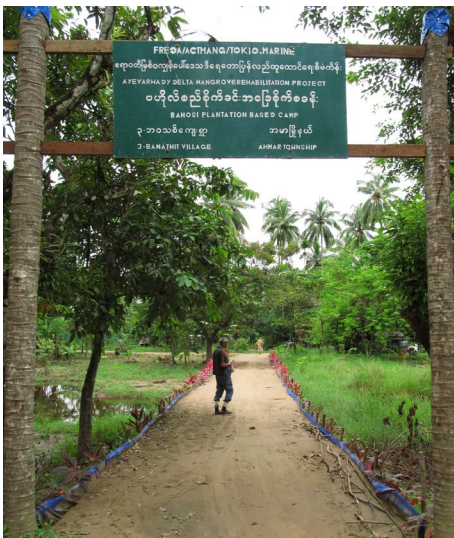
ဖျာပုံမြို့နယ်တွင် FRED/DRR စီမံကိန်းမှလည်း ပြင်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်းအကွက်အမှတ် (၆၀၊ ၆၁) တွင် ထန်းပင်ကုန်းကျေးရွာမှ အဖွဲ့ဝင် (၄၄)ဦးပါ CF (၂၀၀)ဧက ၊ အကွက်အမှတ် (၂၉)တွင် ဖိုးဦးစံကျေးရွာမှ အဖွဲ့ဝင် (၅)ဦးပါ CF (၅၀)ဧက၊ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခွင့်လက်မှတ် (Community Forestry Certificate)ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါသည်။

ဤဆောင်းပါးရေးသားခွင့်ပေးပါသော ဆရာဦးစန်းလွင် (ဥက္ကဋ္ဌ၊ FRED/ACTMANG)အား ဂါရဝပြုအပ်ပါသည်။ ခရီးစဉ်တွင် အက်ဖက်မှ ကူညီပေးသော ဦးကျော်စိုးထွန်း (စီမံကိန်းမန်နေဂျာ၊ ACTMANG Project)၊ ဦးစိုးမင်း (P.A I)တို့အား ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါကြောင်းနှင့် FRED/ACTMANG အသင်း ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပါစေကြောင်း ဆုမွန်ကောင်းတောင်းလိုက်ရပါသည်။

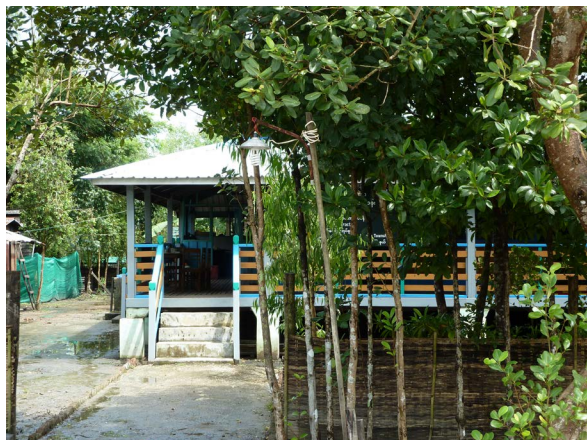
တင်မောင်ထွန်း
FRED/DRR Project
စီမံကိန်းမန်နေဂျာ

CF ဥက္ကဋ္ဌ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် FRED/ACTMANG ဝန်ထမ်းများ၏ အစည်းအဝေး

ဗဟိုလှည့် စိုက်ခင်းအခြေစိုက်စခန်း

အုတ်ဖို ကွင်းချောင်း FRED/ACTMANG အခြေစိုက်စခန်း

ဝါဝါခိုင် (ဘဏ္ဍာရေးမှူး)
ဖရိဒါအသင်း

2.9/ ပါဝါခိုင်၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူး

ပြင်ဒရယ်မှာနှစ် ၂၀ ကြာ (20 Years in Pyindaye)ဆိုတဲ့ စာအုပ်လေးထုတ်မယ်ဆိုပြီး FREDA အသင်းဥက္ကဋ္ဌဦးစန်းလွင်နဲ့ ACTMANG အဖွဲ့တွေစီစဉ်နေကြရင်း ဦးစန်းလွင်(Chairman)က ကျွန်မကို “သမီးဆောင်းပါးလေးတစ်ပုဒ် ရေးပါလား စာအုပ်မှာ ထည့်ရအောင်” ဆိုပြီးတိုက်တွန်းတာနဲ့ ကျေးဇူးတင်စွာပဲ ဒီဆောင်းပါးလေး ရေးဖြစ်တာဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်မလေ ဒီခေါင်းစဉ်လေးကြည့်ပြီး ကျွန်မလည်း FREDA အသင်းမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့တာနှစ် ၂၀ ကျော်ပါပေါ့လားလို့ တွေးမိပါတယ်။ ကျွန်မ FREDA အသင်းမှာစပြီးအလုပ်ဝင်တော့ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊ အဲဒီအချိန် ACTMANG လို့ အတိုကောက်ခေါ်တဲ့ Action for Mangrove Reforestation ဆိုတဲ့ Japan က အဖွဲ့တွေနဲ့ FREDA အသင်းတို့ လက်တွဲပြီး ဒီရေတောစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်နေပြီပေါ့။

ဒီဆောင်းပါးလေးရေးနေရင်းနဲ့ ကွယ်လွန်သွားကြပြီဖြစ်တဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဦးစိန်မောင်ဝင်း၊ စီမံကိန်းကြီးကိုဦးစီးဆောင်ရွက်တဲ့ အတွင်းရေးမှူးဆရာကြီး ဦးအုန်းတို့ကို များစွာ အောက်မေ့သတိရမိပါတယ်။ ကျွန်မက ဘဏ္ဍာရေးနဲ့စာရင်းအင်းပိုင်းဆိုတော့ ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်တဲ့ လုပ်ငန်းပိုင်းတွေ အပြည့်အဝနားမလည်ပေမဲ့ စီမံ ကိန်းရဲ့စာရင်းတွေ ပြုစုဆောင်ရွက်ရင်း ACTMANG အဖွဲ့နဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေတဲ့ စီမံကိန်းနယ်မြေကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သွားရောက်ချင်စိတ်တွေ တဖွားဖွား ပေါ်ပေါက်နေခဲ့ပါတယ်။

တစ်နေ့တော့ အန်ကယ်အုန်းက “စီမံကိန်းနယ်မြေသွားမယ်၊ ကိုယ်လုပ်နေတဲ့အသင်းက ဆောင်ရွက်နေတဲ့ စီမံကိန်းမှာ ဘာတွေလုပ်နေလည်း လက်တွေ့သိရအောင် နယ်မြေဗဟုသုတလည်းရအောင် လိုက်ခဲ့” ဆိုပြီး ကျွန်မနဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ညီမလေး စိမ့်စမ်းဇော်နဲ့ နှစ်ယောက်သား လိုက်သွားခဲ့ကြတယ်။ စီမံကိန်းနယ်မြေကို ရောက်ဖူးချင်တဲ့ ကျွန်မရဲ့ဆန္ဒလေး ပြည့်ဝသွားခဲ့တာပေါ့။

၂၀၀၂ခုနှစ်၊ ဇွန်လ - ကျွန်မရဲ့ မမေ့နိုင်တဲ့အမှတ်တရတွေရခဲ့တဲ့ အချိန်ကာလလေး

ဆရာကြီးဦးအုန်းနဲ့ ကျွန်မတို့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ညီအစ်မနှစ်ယောက် ရန်ကုန်ကနေ မနက်စောစော ကားနဲ့ထွက်ခဲ့ပြီး ကျိုက်လတ်မြို့ကတစ်ဆင့် စက်လှေကြီးစီးကာ စီမံကိန်းနယ်မြေရှိရာသို့ လေ့လာရေးခရီး ချီတက်ခဲ့ကြတယ်လေ။ ကျွန်မတို့သွားတဲ့ နေ့ကလေ မှတ်မှတ်ရရ စက်လှေအသစ်ကြီး ရေချတဲ့နေ့။ စက်လှေပေါ်မှာတော့ ဆရာကြီးဦးအုန်းက ACTMANG စီမံကိန်း အကြောင်း Mangrove trees လို့ခေါ်တဲ့ ဒီရေတောပင်တွေအကြောင်း ဒီရေတောတွေ စိုက်ပျိုးတည်ထောင်တဲ့အတွက် ကျေးလက်နေဒေသခံပြည်သူတွေရရှိတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေကြောင်း ဒီရေတောတွေပြုန်းတီးရင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တဲ့ ဆိုးကျိုးတွေအကြောင်း ခရီးစဉ်တစ်လျှောက်လုံးပြောပြတာ စုံလို့ပါပဲ။ ကျွန်မတို့လည်း မသိသေးတဲ့အကြောင်းတွေသိရ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတလည်း ရခဲ့ပါတယ်။ စက်လှေကြီးသွားနေတဲ့ ဘေးဘီဝဲယာတွေကြည့်ရင်း စက်လှေဘေးကို ခုန်ပေါက်တက်လာတဲ့

ရေစက်ရေမှုန်လေးတွေကို လက်နဲ့ကစားရင်း ကြည်နူးပျော်ရွှင်ခဲ့ရတယ်။ စက်လှေက ပင်လယ်ဝကိုဖြတ်တော့ လှိုင်းနည်းနည်းကြမ်းလို့ ကြောက်ကြောက်နဲ့ ဘုရားစာရွတ်ခဲ့ရသေးတယ်။

အုတ်ဖိုကွင်းချောင်းစခန်းကိုရောက်တော့ ကိုမောင်မောင်သန်း (Dr. မောင်မောင်သန်း)က ကြိုဆိုရင်း “မိုးဦးလေဦးကြီးကို မကြောက်မလန့်နဲ့ လိုက်လာတယ်” ဆိုပြီး နှုတ်ဆက်စကားဆိုခဲ့တာကိုလည်း ပြန်လည်လို့ ကြားယောင်မိပါတယ်။ စီမံကိန်းဆောင်ရွက်နေတဲ့ နေရာဒေသရောက်ဖို့ ကုန်းလမ်းတစ်တန် ရေလမ်းတစ်တန်နဲ့ သွားခဲ့ရတဲ့ ခရီးစဉ်ဖြစ်တော့ ဘဝမှာ မမေ့နိုင်စရာ အမှတ်တရပါပဲ။ နောက်နေ့မနက်မှာ ဆရာကြီးဦးအုန်းနဲ့အတူ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက် ကွင်းဆင်းတာကိုလည်း လိုက်ခဲ့ကြတယ်။ အုတ်ဖိုကွင်း ချောင်းစခန်းကနေ စီမံကိန်းမှာပါဝင်နေတဲ့ ရွာတွေဖြစ်တဲ့ ခါချည်၊ ကျွတ်၊ ဆိပ်မ၊ ဝါးပနာ၊ ဝါးကုန်းအစရှိတဲ့ရွာတွေကို သွားပြီး ရွာသူရွာသားတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့မိသားစုရဲ့ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး စသဖြင့် မေးမြန်းစူးစမ်းခဲ့ကြတယ်။ ရွာကလူတွေ အပင်ကူးဆွတ်ပြီးတိုက်တဲ့ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် အုန်းစိမ်းရေချိုချိုလေးတွေလည်း သောက်ခဲ့ကြသေးတယ်။

တစ်ရွာနဲ့တစ်ရွာကြား စက်လှေသွားတဲ့ ဘေးဝဲယာမှာရှိတဲ့ ဓနိတောနဲ့ ဒီရေတောပင်တွေကလည်း စိမ်းစိုလန်းဆန်းနေတာ မျက်စိတစ်ဆုံးမြင်နေရပြီး လတ်ဆတ်တဲ့ လေနအေးတွေရှူရှိုက်ခဲ့ရတာလည်း အမှတ်တရပါပဲ။ စခန်းမှာရှိတဲ့ ဒီရေတောပျိုးဥယျာဉ်က ပျိုးပင်လေးတွေ ကြည့်ရှုရတယ်။ စခန်းကချက်ကျွေးတဲ့ ငါး၊ ပုစွန်၊ ဂဏန်းလတ်လတ် ဆတ်ဆတ်တွေလည်း စားခဲ့ရတာ အရသာရှိလို့ အောက်မေ့လွန်းလှပါတယ်။ ဆရာကြီးဦးအုန်းက သက်တမ်းရှည် အကြီးဆုံးဒီရေတောအပင်မျိုးဖြစ်တဲ့ ကန့်ပလာပင်ကြီးဆီကိုလည်း လိုက်ပြပါတယ်။ မိန်းမလှကျွန်းကိုလည်း လိုက်ပို့ပေးမယ်ပြောတော့ စာအုပ်တွေထဲမှာပဲ ဖတ်ဖူးကြားဖူးတဲ့ ကျွန်းကို သွားရတော့မယ်ဆိုပြီး ပျော်ခဲ့ရတယ်။

မိန်းမလှကျွန်းကို လိုက်ပို့တဲ့နေ့က စက်လှေအကြီးက ကျွန်းအတွင်းပိုင်းအထိ ဝင်မရတာမို့ လှေအသေးပေါ်ပြောင်းရသေးတယ်။ “လှေအဆင်းမြင်းအတက်” ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးအတိုင်းပါဘဲ အတက်အဆင်းမှာ ခြေချော်ပြီး လှေပေါ်ကနေ ရေထဲပြုတ်ကျမလားလို့ စိုးရိမ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တာလည်း အမှတ်တရပါပဲ။ ကျွန်းပေါ်မှာလည်း ရွှံ့နွံတွေနဲ့ဆိုတော့ နင်းလိုက်ရင်မြုပ်သွားတာ ဒူးလောက်ရောက်တယ်။ လည်ရှည်ဘွတ်စီးထားတော့ ခြေထောက်ကိုဆွဲထုတ်လိုက်ရင် ဖိနပ်က ရွှံ့ထဲကျန်ခဲ့တော့တာဘဲ။ ကျွန်မတို့ မြို့ပေါ်က လာတဲ့သူတွေအတွက် ရွှံ့ထဲလမ်းလျှောက်ရတဲ့ အတွေ့အကြုံကလည်း မမေ့နိုင်စရာ အမှတ်တရပါပဲ။

အချုပ်ပြောရမယ်ဆိုရင် ကောင်းမွန်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေနဲ့ ဂျပန်နိုင်ငံမှာရှိတဲ့ ACTMANG အဖွဲ့အစည်းကနေ မြန်မာပြည်မှာရှိတဲ့ ကျေးလက်နေပြည်သူလူထုအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများရရှိအောင် နှစ် ၂၀ ကျော်ကြာသည့်တိုင်အောင် ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ခဲ့သော၊ ယနေ့တိုင် အောင်ဆောင်ရွက်နေဆဲဖြစ်သော စီမံကိန်းကြီးကို ACTMANG အဖွဲ့ကြီးကလည်း နှစ် ၂၀ မှာသည် ရှေ့နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆက်လက်ပံ့ပိုးကူညီနိုင်ပါစေ၊ FREDA အသင်းကြီးနဲ့လည်း ဆက်လက် လက်တွဲဆောင်ရွက်နိုင်ပါစေကြောင်း ဆုမွန်ကောင်းတောင်းရင်း ကျွန်မရဲ့ ဆောင်းပါးလေးကိုအဆုံးသတ် ရေးသားပြုစုလိုက်ပါတယ်။

ဝါဝါခိုင် (ဘဏ္ဍာရေးမှူး)
ဖရီဒါအသင်း

Mr. Kogo နှင့်အဖွဲ့ FREDA အသင်းရုံးခန်းတွင် တွေ့ဆုံစဉ် အမှတ်တရ (၂၀၀၂ ခုနှစ်)

ဆရာကြီးဦးအုန်းနှင့်အတူစီမံကိန်းနယ်မြေသို့ လေ့လာရေးခရီးစဉ် အမှတ်တရ

ကျော်စိုးထွန်း
စီမံကိန်းမန်နေဂျာ

2.10/ 5 Environmental & Social (Mangrove Reforestation)

ကျွန်တော်ကလက်ရှိ FREDA/ACTMANG ဒီရေတောစီမံကိန်းမှာတာဝန်ထမ်းဆောင်နေတဲ့ စီမံကိန်းမန်နေဂျာတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကို ၁၉၉၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၆)ရက်နေ့မှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ရွှေဘိုခရိုင်၊ ဝက်လက်မြို့နယ်၊ မင်းကျီးကျေးရွာမှာ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ တောင်သူလယ်သမားစစ်စစ်မိသားစုက မွေးဖွားလာတဲ့ အညာသား တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ငယ်ဘဝအကျဉ်းချုပ်ကတော့ ပုံမှန်ပါပဲ။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်သည် သစ်တော တက္ကသိုလ်ရောင်းမှာ B.Sc (Forestry) ဘွဲ့ကိုရရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ယုံကြည်ချက်နဲ့ကျွန်တော် လျှောက်လှမ်းနေခဲ့တယ်။ ၅ နှစ်နဲ့ ဘွဲ့ရအောင်တက်ရမယ့် တက္ကသိုလ်မှာ (၈)နှစ်ကြာ တက်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၅ ဘွဲ့ရပြီးတဲ့နောက်မှာ ဘွဲ့နဲ့ သက်ဆိုင်မှု လုံးဝမရှိတဲ့ ဧည့်လမ်းညွှန်အလုပ်ကို မန္တလေးက ကျွန်တော့်အဘွားရဲ့ ရိုးရာလက်မှုပစ္စည်းအရောင်းဆိုင်မှာ ဈေးကူ ရောင်းရင် စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က သစ်တောသမားပီပီ ဒီအလုပ်တွေမှာ ပျော်မွေ့ခြင်းမရှိခဲ့ပါဘူး။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တစ်နှစ်လုံး အဘွားတွေ၊ အဒေါ်တွေ၊ ဦးလေးတွေရဲ့ ရိုးရာလက်မှုပစ္စည်းဆိုင်မှာ ဈေးကူရောင်းလိုက်၊ ဧည့်လမ်း ညွှန်လုပ်လိုက်နဲ့ အာရုံမလာတဲ့အလုပ်တစ်ခုကို တစ်နှစ်တိတိ သည်းခံပြီးလုပ်ခဲ့တယ်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ၆ လပိုင်းမှာ FREDA အသင်း ဒီရေတောစီမံကိန်းမှာ စီမံကိန်းမန်နေဂျာအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေတဲ့ ကျွန်တော့်လက်ဦးဆရာ ဦးကျော်ငြိမ်း ဆီမှာ လုပ်အားပေးအနေနဲ့ စတင်ရောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ သစ်တောတက္ကသိုလ်မှာ သင်ကြားတဲ့ဘာသာရပ်တွေမှာ ဒီရေတော ဆိုတာကို အခြေခံလောက်ပဲ သင်ကြားပေးခဲ့တယ်။ လက်တွေ့ ကွင်းဆင်းရတဲ့ရက်တွေမှာလည်း ဒီရေတောနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကွင်းဆင်းသင်ကြားမှုမျိုး မကြုံဘူးခဲ့ပါဘူး။ ဆရာဦးကျော်ငြိမ်းအိမ်မှာနေရင်း ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖျာပုံခရိုင်၊ အမာမြို့နယ်၊ ပြင်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်း အုတ်ဖိုကွင်းချောင်း FREDA အသင်း ဒီရေတောစိုက်ခင်း အခြေစိုက်စခန်းကို ကျွန်တော် ရောက်ရှိ ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်သည် အညာသားတစ်ယောက်လည်းဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီရေတောဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အရာရာ အထူး အဆန်းတွေဖြစ်နေခဲ့တယ်။ စကားပြောဆိုပုံတွေ၊ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံတွေအညာဒေသနဲ့ ပြင်ဒရယ်အောက်ပိုင်းဒေသ ကွဲပြားနေလေတော့ ကျွန်တော့်အတွက် အိမ်မက်ရှည်ကြီးမက်နေရသလိုပါပဲ။ ကျွန်တော်ရောက်ရှိတဲ့လသည် သစ်ပင်စိုက်ပျိုး တဲ့ ရာသီဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော် စတင်ကွင်းဆင်းနေပါပြီ။

ပန္နက်ရိုက်ခြင်း

ပန္နက်ရိုက်ခြင်းလုပ်ငန်းကိုတော့ FRED/ACTMANG ဒီရေတောစီမံကိန်းမှာ ကျွန်တော့်ရဲ့လက်ဦးဆရာ ဦးကျော်ငြိမ်း သင်တန်း ပေးထားတဲ့ ကျွမ်းကျင်တဲ့ ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းတွေက Base line ဆွဲတာတွေ Cross line ဆွဲတာတွေ ဆောင်ရွက်ပြီးတော့ (၆' x ၆') အကွာအဝေးကို ၁၂၀ ပန္နက် အရေအတွက်အတိုင်း သစ်တောဦးစီးဌာန စံနှုန်းအတိုင်း ဝါးပန္နက်ရိုက်ခြင်း လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ပါသည်။

ပျိုးပင်သယ်ယူခြင်းလုပ်ငန်း

ကျွန်တော်ကြုံဖူးတဲ့ အညာဒေသထင်းစိုက်ခင်း၊ ပဲခူးရိုးမစိုက်ခင်း တောင်ပေါ်စိုက်ခင်းတွေနဲ့ လုံးဝမတူပါဘူး။ ပျိုးခြင်းထဲမှာ ရွံစေးမြေအပြည့်ပါတဲ့ ပျိုးပင်တွေကိုထည့်ပြီး ဒူးဆစ်လောက်အထိနက်တဲ့ ဗွက်တောထဲမှာထမ်းပြီး စက်လှေပေါ်ကို တင်ရတယ်။ စက်လှေပေါ်ကိုတင်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ကိုယ်စိုက်ပျိုးမယ့် စိုက်ခင်းအနီးဆုံးနေရာအထိ စက်လှေကို မောင်းသွား ရတယ်။ စက်လှေမောင်းတဲ့အခါမှာလည်း လပြည့်လကွယ် ဒီရေတတ်နေရင် ရွာတွေမှာဆောက်လုပ်ထားတဲ့ ချောင်းကူး တံတားတွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့စက်လှေနဲ့ မလွတ်တာမျိုးတွေရှိနိုင်သလို ဒီရေအရမ်းကျနေခဲ့ရင်လည်း စက်လှေအဝင်အထွက် ခက်တာမျိုးတွေ ကြုံနေနိုင်တယ်ဆိုတာကိုလည်းကျွန်တော်သိရှိခဲ့ရပါတယ်။

သစ်ပင်စိုက်ခြင်း

အပင်စိုက်ခြင်းလုပ်ငန်းကိုတော့ ဒေသခံကျွမ်းကျင်တဲ့ အလုပ်သမားများနဲ့ ဆောင်ရွက်တာဖြစ်တဲ့အတွက် အရာရာအဆင်ပြေ ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတိထားရမယ့်အချက်တွေကတော့ ဗွက်တောထဲမှာစိုက်တာလည်းဖြစ်တယ်။ ဗွက်ကလည်း တစ်ခါတလေ ပေါင်အလယ်အထိ ကျုံ့ဝင်သွားတာမျိုးတွေရှိတယ်။ တစ်နေကုန် မိုးရေတွေက ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်ကို စိုရွဲတယ်။ ဒီရေက ခန္ဓာကိုယ်အောက်ပိုင်းတစ်ခုလုံး ပဲကြီးရေစိမ့်ထားသလို ပွနေစေတယ်။ မိုးရာသီကာလမှာ ဒီရေတက်ပြီဆိုရင် ဒေသအခေါ် အဝေါ် ဒီရေတက်မိုးလို့ခေါ်တဲ့ မိုးဖွဲလေးတွေကျမလာခင်မှာ ကောင်းကင်တစ်ခွင်လုံး မှောင်မှိုင်းအိုးဆိုးလဲတာတတ်တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ပိုးလောင်းလို့ခေါ်တဲ့ ပိုးမွှားလေးတွေဟာ မိုးကာအကျနဲ့လွတ်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ်နေရာ အနံ့အပြားကိုလာရောက် ကိုက်လေ့ရှိတယ်။ ကျွန်တော် Entomologist တစ်ယောက်မဟုတ်တဲ့အတွက် အဲဒီပိုးမွှားတွေဟာ ဘာကောင်တွေလဲဆိုတာ အမျိုးအစာသတ်မှတ်တာ မလုပ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒေသခံတွေရဲ့အတွေ့အကြုံအရ စက်လှေထဲကဒီဇယ်ဆီနဲ့ အင်ဂျင်ပိုင်ဆီကိုရောပြီး မျက်နှာတွေနဲ့ လက်တွေကိုသုတ်ထားရင် ဒီပိုးမွှားတွေက လူကို အန္တရာယ်မပြုနိုင်ပါဘူး။ ဒီဇယ်ဆီနဲ့ အင်ဂျင်ပိုင်ရောပြီး သုတ်ထားတဲ့အတွက် အလုပ်သမားတွေရော ကြီးကြပ်ဝန်ထမ်းတွေရော ကွန်မန်ဒိုစစ်သားတွေလို ဖြစ်လို့နေပါတယ်။ ခြေ ထောက်တွေက ပွပြီးတော့ ရေထဲဆင်းတဲ့အခါမှာ ဒီရေတောမှာ နာမည်ကြီး “ဆူးကုတ် (ခေါ်)ဗြိုက် (Dalberya spinosa)” ဆိုတဲ့ ဆူးကိုတက်နင်းမိရင် စီးထားတဲ့ဘွတ်ဖိနပ်ကိုဖောက်ပြီး ခြေဖဝါးကနေ ခြေဖမိုးထိ ပေါက်ထွက်သွားနိုင်တဲ့အန္တရာယ် ကိုတော့ သတိထားရတယ်ဗျာ။ ဒေသအခေါ်အရ “ဆားဝါးပြောက်” ဆိုတဲ့ မြေဆိုးတစ်မျိုးကလည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒီမြေ ကိုက်ခံရရင် ခြေဆစ်လက်ဆစ်တွေ ပုပ်ပြီး အဆစ်တွေပြုတ်ကျနိုင်တယ်လို့ ဒေသခံတွေက ပြောကြတယ်။ တော်တော်ဆိုးတဲ့ မြေဆိုးပေါ့ဗျာ။ တစ်နေကုန် သစ်ပင်စိုက်တယ်။ တစ်နေကုန် မိုးရွာတယ်။ အလုပ်သမားတွေကလည်း တစ်ယောက်တစ်မျိုးနဲ့ အုပ်ချုပ်ရတာ အော်ရင်းငေါက်ရင်းပေါ့ဗျာ။ အရက်ခိုးသောက်တဲ့ အလုပ်သမားတွေပါတယ်ဗျာ။ အတင်းပြောတဲ့ မိန်းမတွေလဲ ပါတယ်ဗျာ။ အပျိုလူပျို ပိုးပန်းတာတွေလည်း ပါတယ်ဗျာ။ ဝန်ထမ်းအချင်းချင်း စိတ်အခန့်မသင့်လို့ စကားများတာတွေလဲ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ ကျွန်တော့်အတွေ့ အကြုံတစ်ခုအရ ကျွန်တော်တာဝန်ယူထားတဲ့ ဧရိယာဖက်က အလုပ်သမားကောင်လေးနဲ့ ကောင်မလေး စိုက်ခင်းလုပ်ရင်း ခိုးပြေးသွားလို့ သတို့သမီးဘက်က သဘောမတူလို့ လိုက်အပ်ပေးခဲ့ရပါသေးတယ်။ စိုက်ခင်း စိုက်ရင်း ထမင်းစားချိန် ရောက်တဲ့အခါမှာ မိုးသည်းထန်စွာရွာနေလို့ စားနေတဲ့ထမင်းလှေ့ထဲမှာ မိုးရေတွေပြည့်လာမိတော့

မွန်ပြည်နယ်က သင်္ကြန်ထမင်းလိုမျိုး ထမင်းရယ်၊ ရေရယ်၊ ငပိရည်ရယ် ရောပြီးသောက်လိုက်ရ တာမျိုးတွေလဲ တစ်ရာသီ လုံးပါပဲ။ သစ်ပင်စိုက်တဲ့ ကာလတွေမှာတော့ အမှတ်တရတွေကတော့ ပြောလို့ မဆုံးနိုင်ပါဘူးဗျာ။

ပေါင်းရှင်းခြင်း

ပေါင်းရှင်းခြင်းကတော့ သိပ်ပြီးထွေထွေထူးထူး မဟုတ်ပါဘူး။ ပေါင်းရှင်းတဲ့အချိန်မှာ ဆောင်းရာသီ ရောက်နေတဲ့အတွက် ရာသီဥတုကလည်း သိပ်မဆိုးရွားတော့ပါဘူး။ Line Weeding နှင့် Spot Weeding တွေကို မြက်ရိတ်စက်အသုံးပြုပြီးတော့ ကျွမ်းကျင်တဲ့အလုပ်သမားတွေနဲ့ ဆောင်ရွက်ပါတယ်။

ပျိုးဥယျာဉ်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ပျိုးဥယျာဉ်လုပ်ငန်းဟာ နောင်နှစ်ဆောင်ရွက်မည့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးရဲ့ အဓိကအသက် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ FREDAအသင်းဟာဒီရေတောစီမံကိန်းဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအတွက်ရယ်၊ဂေဟစနစ်ပြီးပြည့်စုံဖို့ရယ်ကို နိုင်ငံတကာတွေရဲ့ အကြံဉာဏ်တွေနဲ့ ဆောင်ရွက်တာဖြစ်တယ်။ အဲလိုဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ ပျိုးဥယျာဉ်လုပ်ငန်းဟာ စီမံကိန်းမှာ အဓိကကျတဲ့ အသက်သွေးကြောဖြစ်တယ်။ Transplant လုပ်ပြီးတော့ စိုက်ပျိုးရမယ်။ အိမ်မသွယ် (*Lumnitzera littorea*)၊ ကန့်ပလာ (*Sonneratia apetala*) စတာတွေကို စုဆောင်းရတယ်။ ပျိုးဥယျာဉ်ဆောင်ရွက်တဲ့လတွေဟာ စက်တင်ဘာလနဲ့ အောက်တိုဘာလတွေဖြစ်တဲ့အတွက် အစောကြော့တဲ့ ဗြူးရွှေဝါ (*Bruguiera sexangula*)၊ ပင်လယ်အုန်း (*Xylocarpus granatum*)၊ ကျနု (*Xylocarpus mollucensis*)၊ ကနစို (*Heritiera fomes*) တို့ကို ကြိုတင်စုဆောင်းရတယ်။ စက်တင်ဘာလ၊ အောက်တိုဘာလတွေမှာ ကျွန်တော်တို့ ပျဉ်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်း ဒီရေတောနဲ့ Super Hero ဖြစ်တဲ့ သမဲကြီး (*Avicennia officinalis*)၊ သမဲဖြူ (*Avicennia marina*) နဲ့အတူပူးပေါင်းပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ဒီရေတောပျိုးဥယျာဉ်မှာသစ်မျိုး ၄ မျိုးကနေ ၈ မျိုးအထိရအောင် နောက်ထပ် ၁၂ မျိုးအထိရအောင် ကြိုးစားပျိုးထောင်ခဲ့ပါတယ်။

သေပင်ဖာထေးခြင်းနှင့် သေပင်ရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်း

ဩဂုတ်လနှင့် စက်တင်ဘာလမှာသေပင်ဖာထေးခြင်းလုပ်ငန်းကို များသောအားဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါတယ်။ ဒီဇင်ဘာလမှာ သေပင်ရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်းလုပ်ငန်းကို သစ်တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့နှင့် ဒေသမှာရှိတဲ့ ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေ၊ ဆရာ/ဆရာမတွေနဲ့ ပျော်ရွှင်စွာဆောင်ရွက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တစ်နှစ်တာလုပ်ငန်းဟာ အောင်မြင်စွာပြီးဆုံးခဲ့ပါတယ်။

အကျဉ်းချုပ်

ဒီရေတောဟာ အရမ်းစိတ်ဝင်စားဖို့ ကောင်းပါတယ်။ ဒီရေတောမှာနေရတာ ကျွန်တော်ပျော်တယ်။ စရောက်တုန်းက ရွံ့တွေ ဗွက်တွေနဲ့ ညစ်ပတ်နေလို့ ကျွန်တော်စိတ်ညစ်တယ်။ မိုးရွာရင် သွပ်အသံတွေ ဆူညံနေလို့ ကျွန်တော်အိပ်ရေးပျက်ခဲ့ရတယ်။ အခုအခါမှာတော့ မိုးရွာရင် သွပ်ပေါ်ကျလာတဲ့ မိုးရေအသံလေးတွေက ကျွန်တော့်အတွက် ဂီတအသံလေးလို့ ဖြစ်နေပါပြီ။ ဗွက်တွေလူးနေတဲ့ရွံ့မြေပြင်ဟာ မွေးနေ့ကိတ်သားလေးလို နူးညံ့နေပါပြီ။ ကျွန်တော်မျှင်ငပိအစိမ်းနဲ့လည်း ထမင်းမြိန်အောင် စားတတ်ခဲ့ပြီး ဗွက်တောထဲမှာလည်း သရော ဂဏန်းလေးတစ်ကောင်လို လမ်းလျှောက်တတ်ခဲ့ပြီ။ ဓလေ့စရိုက်မတူညီတဲ့ လူတွေနဲ့လည်း မိသားစုဆန်တဲ့ ရင်းနှီးမှုတွေခိုင်မြဲခဲ့ပြီ။ ဒီရေတောနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အတွေ့အကြုံတွေကို အသေးစိတ်ရေးရ မည်ဆိုလျှင် စာမျက်နှာများစွာ ဖြစ်သွားမှာကို စိုးပါသဖြင့် ကျွန်တော် အကျဉ်းချုပ်ရေးသားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

လက်ရှိကျွန်တော့်ရဲ့ ခံစားချက်လေးကတော့ ----

Mangrove is my life.

Mangrove is my family.

I love Mangrove.

သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာများအားလုံးကိုဦးထိပ်ထားလျက် ----

ကျော်စိုးထွန်း

စီမံကိန်းမန်နေဂျာ FREDACTMANG

ဒီရေတောစီမံကိန်း၊ ခေတ္တအုတ်ဖိုစခန်း

စီမံကိန်းမန်နေဂျာနှင့် CF စိုက်ခင်း

စိုးမင်း
ကွင်းမန်နေဂျာ

2.11/ wpf/aပၤပၤပၤ *syefၤ

(ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှုလေ့လာရေး ခရီးသွားမှတ်တမ်းဆောင်းပါး)

FREDA အသင်းမှ FREDA/ACTMANG ဒီရေတောစီမံကိန်းတာဝန်ခံ ဦးမောင်မောင်သန်း (ယခု ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်း) နှင့် စီမံကိန်းတောအုပ်ဦးစိုးမင်း (ယခုကွင်းမန်နေဂျာ) တို့သည် ၁.၂.၂၀၀၃ ရက် နေ့မှ ၈.၃.၂၀၀၃ ရက်နေ့အထိ ဂျပန်နိုင်ငံရှိ ACTMANG အဖွဲ့ကြီး၏ စီစဉ်ပံ့ပိုးကူညီမှုဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှု လေ့လာရေးခရီး သွားရောက်ခဲ့ရာ ၉.၃.၂၀၀၃ ရက်နေ့တွင် စီမံကိန်းတောအုပ် ဦးစိုးမင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့သည်။

ခရီးစဉ်အတွင်း လေ့လာတွေ့ရှိ ထင်မြင်မှတ်သားချက်များမှာ

ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ၁.၂.၂၀၀၃ရက်နေ့တွင် စတင်ရောက်ရှိပါသည်။ ၁.၂.၂၀၀၃ နေ့မှ ၅.၂.၂၀၀၃ နေ့အထိ ACTMANG ရုံးခန်းတွင် တည်းခိုနေထိုင်ပြီး Tokyo, Yokohama မြို့ကြီးများ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ထင်ရှားသည့် Kamakura ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်မြတ်ကြီး၊ ရှင်တိုဝတ်ကျောင်းတော်၊ Meiji Jingu မိဂျီဝတ်ကျောင်းတော်၊ Tokyo ပင်လယ်ကမ်းခြေရှိ လူစည်ကားရာနေရာများသို့ သွားရောက်လေ့လာ ကြည့်ရှုခဲ့ပါသည်။ သွားရောက်သည့် ခရီးစဉ်များတွင် မြေအောက်ရထားနှင့် မိုးပျံရထားများစီးနင်း၍ သွားခဲ့ရပါသည်။

၎င်းရက်များတွင် လေ့လာသိရှိချက်များအရ ဂျပန်နိုင်ငံသည် ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များအား မြတ်နိုး၍ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သားငှက်တိရစ္ဆာန်များအား မပျက်မစီးမပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းမွေးမြူထားနိုင်ခြင်း၊ ခရီးလမ်းသွားလာမှု လွယ်ကူမြန်ဆန်စေရန် ပို့ဆောင်ရေးစနစ်များအား စီမံဆောင်ရွက်ထားခြင်း၊ အထူးသဖြင့် မြေအောက်မီးရထားသွားလာမှုစနစ်များ အလွန်ကောင်းမွန်ခြင်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ လမ်းတံတားဆောက်လုပ်သည့်စနစ်များ တိကျမြန်ဆန်၍ ခိုင်ခံ့မှုရှိခြင်းစသည့်အချက်များအား မှတ်သားသိရှိခဲ့ရပါသည်။ ၆.၃.၂၀၀၃ ရက်နေ့မှ ၁၂.၃.၂၀၀၃ ရက်နေ့အထိ Fukuoka နှင့် Kumamoto မြို့များသို့ သွားရောက်လေ့လာခဲ့ပါသည်။

၎င်းရက်များအတွင်း Kyushu University ဝန်းအတွင်းနှင့် စာသင်ခန်းများ၊ ဓာတ်ခွဲခန်းများတွင် လက်တွေ့လုပ်၍ လေ့လာခဲ့ပါသည်။ Kyushu University တွင် လာရောက်၍ M.Sc, Ph.D သင်တန်းများလာတက်နေသည့် မြန်မာကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရပြီး Fukuoka ရှေးဟောင်း ရှင်တိုဘုရားကျောင်း၊ Kumamoto Agricultural Research

Center ရှိ ဓာတ်ခွဲခန်းနှင့် သီးနှံများစိုက်ထားသည့် အဆင့်မြင့်စိုက်ခင်းများ၊ Kumamoto မြို့စွန့်ရှီရေးဟောင်း၊ Kumamoto Castel အဆောက်အဦ၊ သက်ကြီးပုပင်များ၊ ပန်းအလှပြင်ဆင်ရောင်းချသည့်နေရာများနှင့် လူစည်ကားနေရာများသို့ သွားရောက်လေ့လာခဲ့ရပါသည်။

၎င်းရက်များတွင် လေ့လာသိရှိချက်များအရ ဂျပန်နိုင်ငံရှိတက္ကသိုလ်များသည် သင်ကြားမှုစနစ်မြင့်မားပြီး လိုအပ်ချက်များအား ပြည့်စုံအောင်ဖြည့်စည်းပေးထားခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးအပိုင်းတွင်လည်း အစိုးရပိုင်းမှ လိုအပ်ချက်များအားပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးဌာနများမှလည်း အဆင့်မြင့်နည်းပညာများ၊ သုတေသနပြုချက်များကို စိုက်ပျိုးရေးသမားများအား ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များ ခေတ်မီအဆင့်မြင့်မား၍ သီးနှံထွက်မှုများ အထူးကောင်းမွန်ခြင်း၊ ထွက်ရှိလာသည့်သီးနှံများ ဈေးနှုန်းအလွန်မြင့်မားခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦများအား ထိန်းသိမ်း၍ မြတ်နိုးတွယ်တာခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် မိမိပတ်ဝန်းကျင်အလှအပများအား ငွေကုန်ကြေးကျခံ၍ ပြုပြင်ဖန်တီးတည်ဆောက်ထားခြင်း စသည့် အချက်များစွာကို လေ့လာသိရှိခဲ့ရပါသည်။

၁၃.၂.၂၀၀၃ ရက်နေ့မှ ၅.၃.၂၀၀၃ ရက်နေ့အထိ အမိက ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အပိုင်းအား လေ့လာရမည့်နေရာဖြစ်သည့် Nishitosa ရွာတွင် နေထိုင်ပြီး လေ့လာခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းရွာသည့် Kochi မြို့အပိုင် Nakamura မြို့မှတစ်ဆင့် တောင်တန်းများတွင် ပတ်၍ဖောက်ထားသော ကားလမ်းမှ မိနစ် (၅၀)ခန့် မောင်း၍သွားရပါသည်။ Shimanto မြစ်နှင့် သဘာဝတောတောင်အနေအထားများသည် အလွန်သာယာလှပပြီး သဘာဝအခြေခံခရီးသွားလုပ်ငန်းအောင်မြင်နေသည့်နေရာဖြစ်ကြောင်း မျက်မြင်တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

Nishitosa တွင် လေ့လာရေးရက်များအတွင် Shimanto မြစ်အား ထိန်းသိမ်းမှုအခြေအနေများ၊ သဘာဝအခြေအနေများ၊ သဘာဝသစ်တောအခြေအနေများ၊ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးထားသည့် သစ်တောအခြေ အနေများ၊ ကျေးလက်ဒေသပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများ၊ ကျေးလက်ဒေသဆက်သွယ်ရေးလမ်း၊ တံတားများတည်ဆောက်မှုအခြေအနေများ၊ ဆက်လက်တည်ဆောက်နေသည့်အခြေအနေများ ၊ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဖျော်ဖြေရေးအစီအစဉ်များကို မျက်မြင်လေ့လာသိရှိခဲ့ရပြီး သစ်တောထိန်းသိမ်းမှုအပိုင်းနှင့် စီမံဆောင်ရွက်ချက်များ၊ သဘာဝအခြေခံခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် ဒေသထွက်အမှတ်တရ ပစ္စည်းများထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေများ၊ သားငှက်တိရစ္ဆာန်များ ထိန်းသိမ်းထားရှိမှုအခြေအနေများ (ငါးများ၊ ငှက်များ၊ ပုဇင်း၊ လိပ်ပြာ)၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအခြေအနေများကို သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားများနှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံမေးမြန်းဆွေးနွေး လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်ထုတ်လုပ်မှုအပိုင်း၊ ဝါးထုတ်လုပ်မှုအပိုင်း၊ မီးသွေးနှင့်ဒေသထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်မှုအပိုင်းများတွင် စိုက်ပျိုးရေးသမားများ၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူများ၏နေအိမ်များတွင် သွားရောက်နေထိုင်ပြီး ပူးပေါင်းပါဝင် ကူညီဆောင်ရွက်၍ လေ့လာသင်ယူခဲ့ပါသည်။ (မီးသွေးဖုတ်ခြင်း၊ ဝါးခုတ်ခြင်း၊ မှိုခူးခြင်း၊ သစ်ခုတ်ခြင်း၊ သီးနှံခူးခြင်း၊ စက်ပစ္စည်းများ ကိုင်တွယ်မောင်းနှင်ခြင်းများ) ဖြစ်ပါသည်။

၎င်းရက်များအတွင်း လေ့လာသိရှိချက်များအရ ဂျပန်ကျေးလက်ဒေသများတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေး မြေ၊ တောတောင်အလှအပများအား ထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အခြေခံခရီးသွားလုပ်ငန်း အားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်ထားနိုင်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အနုပညာပိုင်း မြင့်မားခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးအပိုင်းတွင်လည်း အဆင့်မြင့်နည်းပညာများသုံး၍ ထွက်ကုန်မြင့်မားပြီး၊ ဈေးနှုန်းမြင့်မားစွာ ရရှိနိုင်ခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှုအပိုင်းတွင် လိုအပ်သည့်စက်ကိရိယာများ လုံလောက်စွာရှိခြင်း၊ ပညာရေးနှင့်ကျန်းမာရေးအပိုင်းတွင်လည်း ဗဟိုအစိုးရနှင့်ဒေသအစိုးရတို့မှ ပံ့ပိုးမှုအားကောင်းခြင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှု အားကောင်းခြင်း၊ တည်ဆောက်မှုနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုအပိုင်းတွင် စက်ကိရိယာများလုံလောက်စွာ ရှိခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အုပ်ချုပ်မှုအပိုင်းတွင် ဗဟိုအစိုးရနှင့် ဒေသအစိုးရများမှ ပံ့ပိုးမှုအားကောင်းပြီးစီမံခန့်ခွဲမှု ကောင်းမွန်တိကျခြင်း စသည့်အချက်များ လေ့လာသိရှိခဲ့ရပါသည်။

ဂျပန်ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏လူနေမှုဘဝအား အနီးကပ်ပူးပေါင်းပါဝင်လေ့လာခွင့်ရခဲ့သဖြင့် ဂျပန်ကျေးလက်နေပြည်သူ အများစုသည် အလုပ်ကြိုးစားလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ဝီရိယရှိခြင်း၊ လွတ်လပ်ခွင့်ကိုမြတ်နိုးခြင်း၊ ပျော်ရွှင်စွာနေတတ်ခြင်း၊ အားလပ် ချိန်နည်းပါးခြင်း၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများအထိ နိုင်ရာအလုပ်အကိုင်ကို အများစုလုပ်ကိုင်နေခြင်း၊ လူနေမှုအဆင့်အများစု မြင့်မားခြင်း၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစသည်တို့တွင် ဝန်ဆောင်မှုကောင်းများ ခံစား နိုင်ခြင်း စသည့်အချက်များကို ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်သိရှိခဲ့ရပါသည်။

၃၁.၅.၂၀၀၃ ရက်နေ့မှ ၈.၃.၂၀၀၃ ရက်နေ့အထိ ဂျပန်နိုင်ငံလေ့လာရေးခရီးစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖွံဖြိုးတိုးတက်နေသည့် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ အုပ်ချုပ်ရေး စသည့်လူမှုဘဝများနှင့် သစ်တောထုတ်ယူအသုံးချမှု၊ ပြန်လည်တည်ထောင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုများကို အနီးကပ် လေ့လာသိရှိခဲ့ရပါသဖြင့် ကောင်းမွန်သည့် လေ့လာရေးခရီးစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါကြောင်း ရေးသားတင်ပြအပ်ပါသည်။

၎င်းခရီးစဉ် ဖြစ်မြောက်အောင်မြင်အောင်ပံ့ပိုးခဲ့သည့် FREDA အသင်းမှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ခရီးစဉ်အတွင်း အစစအရာရာ ကူညီဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်း၊ ACTMANG Chairman ဖြစ်သော Mr. Kogo, Mr. Suda, Dr. Kawaguchi, Mr. Yamada စသည့် ACTMANG အဖွဲ့သားတို့နှင့် Nishitosa ရွာသားများအား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

စိုးမင်း
ကွင်းမန်နေဂျာ (FREDA)

Japan Excursion Memorial Photo

ကျော်စိုးထွန်း
စီမံကိန်းမန်နေဂျာ
FREDA/ACTMANG Project

2.12/ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အခြေခံပညာဌာန တက္ကသိုလ်၊ ရန်ကင်း

ဖရိုဒါအသင်း ဒီရေတောစီမံကိန်းတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်နှင့် ACTMANG အဖွဲ့ဝင်များနှင့်အတူ ဒီရေတောကွင်းဆင်းခြင်း၊ ဝဠနှင့်ပတ်သက်၍ မန္တလေး၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးများသို့ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း လုပ်ငန်းများ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါသည်။ ACTMANG အဖွဲ့ဝင်များနှင့် မိသားစုအရင်းအချာကဲ့သို့ ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့ရပါသည်။ ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့ပြီး နားရည်ဝနေသော စီမံကိန်း (၂)ခုမှာ မယ်လမုဘုရား ဒီရေတောပြခန်းနှင့် ဒီရေတောလေ့ကျင့်ပညာပေးသင်တန်းကျောင်း ဖွင့်လှစ်ရေးဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစီမံကိန်း (၂) ခုမှာ ဆရာကြီးဦးအုန်းနှင့် Mr.KOGO တို့၏ အန္တိမရည်မှန်းချက်ဖြစ်ကြောင်းလည်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ဒီရေတောပြခန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်တော် ထံထဲဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ကိစ္စရပ်များ ရှိခဲ့ပါသည်။ မယ်လမုဘုရား ဒီရေတောပြခန်းအား ၁၉၉၉-၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် စတင်စီစဉ်ခဲ့သည်ဟု သိရှိရပါသည်။ လမုသီးမှဖွားသော မယ်လမုမင်းသမီးလေးနှင့် သိကြားမင်းတို့ ကံဆုံကြ၍ သားတော်တစ်ပါးဖွားမြင်လေသည်။ ထိုကလေးသည် နောင်အခါ ဥက္ကလာပမင်းကြီးဖြစ်လာပြီး ဒဂုံနေပြည်တော်ကြီးကို တည်ထောင်၍ အုပ်ချုပ်စိုးစံလေသည်။ လမုပင်သည် မြန်မာလူမျိုးများ ဒီရေတောနှင့်ဆက်နွယ်၍ မြန်မာ့ဒဏ္ဍာရီတွင် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်နေသည်။ ဒီရေတောပြခန်း တည်ဆောက်ရေးအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းများ၊ ဗိသုကာဒီဇိုင်းများ၊ စိုက်ပျိုးမည့်သစ်မျိုးများအား စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်သည်။ မယ်လမုဘုရား ဒီရေတောပြခန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ကိစ္စရပ်များမှာ -

- (၁) မယ်လမုဘုရားဂေါ်ပကအဖွဲ့နှင့် ပြခန်းမြေနေရာ ရရှိရေးအတွက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း၊
- (၂) ပြခန်းတွင်ထားရှိမည့် အလှဆင်ပစ္စည်းများအတွက် ပဲခူးမြို့နှင့် တွံတေးမြို့သို့ အိုးလုပ်ငန်းသွားရောက် လေ့လာခြင်း၊
- (၃) ပြခန်းဆောက်လုပ်ရန်လိုအပ်သောကျောက်သားရရှိရန်ရမည်းသင်းနှင့်တပ်ကုန်းမြို့ရှိကျောက်လုပ်ငန်းခွင်များသို့ အချက်အလက် သွားရောက်စုဆောင်းခြင်း၊
- (၄) မယ်လမုဘုရားဝန်းနှင့် ငမိုးရိပ်ချောင်းကမ်းပါးနေရာများရှိ ပေါက်ရောက်ပင်များအား သယံဇာတ စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊

(၅) ACTMANGအဖွဲ့ဝင်များ၊ Khin Zaw Family Construction Groupနှင့်အတူဦးကျော်ငြိမ်း၏ရွှေပြည်သာနေအိမ်တွင် ပြခန်းဆောက်လုပ်ရေးဒီဇိုင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းနှင့်၊

(၆) 20 Years in Pyindaye စာအုပ်တွင် ဆောင်းပါးရေးသားရန် မယ်လမုဘုရားသို့ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် စီမံကိန်းဝန်ထမ်းများနှင့်အတူ သွားရောက်လေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ဂေါ်ပကအဖွဲ့နှင့် သွားရောက်ညှိနှိုင်းစဉ်က ခွင့်ပြုခဲ့သော မြေနေရာများမှာ ယခု ၂၀၂၂ ခုနှစ် သွားရောက်လေ့လာသောအခါ မြေနေရာအားလုံးဆောက်လုပ်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဆောက်လုပ်ရန်ခွင့်ပြုခဲ့သော မြေနေရာများမှာ ကားရပ်နားစခန်း၊ ဆိုင်ခန်းများ၊ ကျောင်းဆောင်များနှင့် အခိုင်အမာနေရာ ယူထားပြီးဖြစ်ပါသဖြင့် ဆောက်လုပ်ရန် အခွင့်အလမ်းကြုံခဲ့သည်ရှိသော် မယ်လမုဘုရားတွင် မျှော်လင့်၍ မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။

နောင်တစ်ချိန်တွင် ဒီရေတောပြခန်းတည်ဆောက်ရန် အကြောင်းဆုံခဲ့သည်ရှိသော် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖျာပုံမြို့၊ မြောက်ပိုင်းဘုရားကြီး၏ ပရဂုဏ်တွင် ဆောက်လုပ်ရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ မြောက်ပိုင်းဘုရားကြီးသည် ဖျာပုံမြို့မြောက်ဘက် (၁) မိုင်အကွာ၊ ဖျာပုံ-ကျိုက်လတ်ကားလမ်းဘေး၊ ဒီရေအတက်အကျရှိသော ဖျာပုံမြစ်ကမ်းဘေးတွင် တည်ရှိပါသည်။ မြောက်ပိုင်းဘုရားကြီးသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် တည်ဆောက်ပြီးစီးခဲ့ပြီး ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် အကြီးဆုံးဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရား၏တည်နေရာမှာ ဒီရေအတက်အကျရှိသော မြစ်နှင့်ကပ်လျက်တည်ရှိခြင်း၊ ဒီရေတောသစ်မျိုးများ စိုက်ပျိုးနိုင်ခြင်း၊ ပြခန်းတည်ဆောက်ရန် ကျယ်ဝန်းသောမြေနေရာရှိခြင်းနှင့် စီမံကိန်းကာလကြာရှည်စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ပြင်ဒရယ်ကြီးပိုင်းနှင့် ကပ်လျက်တည်ရှိသောကြောင့် ဒီရေတောပြခန်းတည်ဆောက်ရန် အကြံပြုလိုပါသည်။

ကျော်စိုးထွန်း
စီမံကိန်းမန်နေဂျာ FREDA/ACTMANG
ဒီရေတောစီမံကိန်း၊ ခေတ္တအုတ်ဖိုစခန်း

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ၌ ဆောက်လုပ်ပြီးစီးခဲ့သော ကားပါကင်နှင့် ဝင်ပေါက်(ညာဘက်အပေါက်)

ဖျာပုံမြို့ မြောက်ပိုင်းဘုရားကြီးပေါ်မှ ဖျာပုံမြစ်နှင့် ဘုရားပရဂုဏ်မြင်ကွင်း

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ

ဒီရေတောစိုက်ခင်း တည်ထောင်ခြင်း မှတ်တမ်းများ

မြေနေရာပြုပြင်ခြင်း

ပစ္စည်းရိုက်ခြင်း

ပျိုးပင်သယ်ယူခြင်း

သစ်ပင်စိုက်ခြင်း

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ

ဒီရေတောပျိုးဥယျာဉ် တည်ထောင်ခြင်း မှတ်တမ်းများ

ပျိုးပင်သန့်ခြင်း

သစ်စေ့ရွေးချယ်ခြင်း

သစ်စေ့ပျိုးခြင်း

ပျိုးပင်သယ်ယူခြင်း

စသည်တို့ကို ကြိုတင်စွာ နားလည်သဘောပေါက်အောင် သေချာစွာ ပြောဆိုရှင်းပြမှုများ ပြုလုပ်ရပါသည်။ ထို့နောက်မှ ၎င်းကိုယ်တိုင် စိတ်ပါဝင်စားသော ကျေးရွာအတွင်းရှိ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် အသုံးပြုသူများအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်း၊ မြေနေရာရွေးချယ်ခြင်း၊ လျှောက်လွှာတင်ခြင်းစသည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကို လုပ်ဆောင်ရပါသည်။ ဖော်ပြပါအဆင့်များတွင် တစ်ဆင့်ချင်းစီအလိုက် အခက်အခဲများ ရှိလေသည်။ အဖွဲ့ဝင်အချင်းချင်းကြား၊ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် သစ်တောဦးစီးဌာနကြား၊ အဖွဲ့ဝင်များ၊ သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း များကြား တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကြား အပြန်အလှန် နားလည်သဘောပေါက်ရန် သာလွန်၍အရေးကြီးပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့တို့၏ ရပ်တည်ချက်၊ စိတ်ဝင်စားမှု မတူညီကြခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရပ်တည်ချက်၊ စိတ်ဝင်စားမှု မတူညီကြသောသူများအကြားတွင် အကြိမ်များစွာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၍ ဘုံသဘောတူ ညီချက်ကို သတ်မှတ်ချမှတ်ပြီးမှသာ လုပ်ဆောင်ရန်ရှိသော လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ အပြင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကြား၊ တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့ကြား သတင်းအချက်အလက်စီးဆင်းမှု၊ အပြန်အလှန် နားလည်သဘော ပေါက်မှု၊ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုများရှိလာပြီး မြေပြင်တွင် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရသော အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည် ထောင်စိုက်ပျိုးခြင်းကို အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပေမည်။

ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်စိုက်ပျိုးရာတွင် လိုအပ်သောနည်းပညာ၊ ငွေကြေးအကူအညီ များနှင့် ပြဿနာများကိုဖြေရှင်းရာတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများမှ ပိုင်းဝန်းကူညီဆောင်ရွက်ကြသည်။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ရာတွင်လည်း အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးချင်းစီ၏ စိုက်ပျိုးလိုသော ဒီရေတောသစ်မျိုး၊ နှစ်အလိုက် စိုက်ပျိုးမည့်ဧရိယာဧကများကို အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များအတိုင်း လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ခြင်းရှိမရှိကို လည်း သစ်တောဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများမှ စစ်ဆေးခြင်းရှိသကဲ့သို့ နှစ်စဉ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်တိုးတက်မှုကိုလည်း သစ်တော ဦးစီးဌာနသို့ တင်ပြရန်လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ခွင့်ပြုပေးထားသော အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော များ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေများကို သုံးသပ်၍ လိုအပ်သောအကူအညီများနှင့် တွေ့ကြုံရသောအခက်အခဲများကို ကူညီဖြေရှင်းနိုင်ပေမည်။ အလားတူ သစ်တောသယံဇာတနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်းကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်း များ ရှိနေသောကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများကို စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းရေး အတွက် လိုအပ်သောငွေကြေး၊ နည်းပညာအကူအညီများကို ရရှိနိုင်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မိမိတို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ဒီရေတောဧရိယာများကို ပြန် လည်စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းလာနိုင်ပြီး ဒီရေတောများ ပြန်လည်တိုးတက်ကောင်းမွန်လာကာ ရေသယံဇာတများဖြစ်သော ငါး၊ ပုစွန်၊ ဂဏန်းများအကောင်ရေများ တိုးပွားလာနိုင်ပေသည်။ သို့မှသာ ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် ငါး၊ ပုစွန်၊ ဂဏန်းများ ဖမ်းယူရရှိမှု အကောင်ရေပမာဏ တိုးပွားလာနိုင်ပြီး ၎င်းတို့၏ စားဝတ်နေရေးကို အထောက်အကူဖြစ်နိုင်သည့်အပြင် သစ်တောသယံဇာတ ဒီရေတောများကို ခုတ်ယူရောင်းချ၍ ဝင်ငွေရှာဖွေခြင်းများ လျော့နည်းလာနိုင်ပြီး ဒီရေတောများ ပြန်လည်တိုးတက် ကောင်းမွန်လာနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

အောင်ဖြိုးကို
တောအုပ်ကြီး

ဂျက်မောင်မောင်
တောအုပ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ဖျာပုံ

3.2/ ဂျက်မောင်မောင်၊ ဖျာပုံ

ပြင်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်းကို အမိန့်ကြော်ငြာအမှတ်၊ ၁၁(၁.၇.၁၉၃၇) ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ စတင် ဖွဲ့စည်းစဉ်က အကွက်အမှတ် (၁)မှ (၆၆)အထိ အကွက်ပေါင်း (၆၆)ကွက်၊ ဧရိယာ (၁၁၂၅၆၄) ဧကဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

ပြင်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်းကိုစတင်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်စဉ်ကတည်းက (၂၀၀၈)ခုနှစ်အထိ ဘိုကလေးမြို့နယ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာနက စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။ (၂၀၀၉)ခုနှစ်တွင် ပြင်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်း၊ အကွက်အမှတ် (၁)မှ (၂၃)အထိ ဧရိယာဧကများအား ဘိုကလေးမြို့နယ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာနက ဆက်လက်၍ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး ကျန်ရှိသည့် အကွက်အမှတ် (၂၄)မှ (၆၆) အထိ အကွက်ပေါင်း (၄၃)ကွက်၊ ဧရိယာ (၁၂၀၉၆၂)ဧကကို ဖျာပုံမြို့နယ်၊ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ စီမံခန့်ခွဲလျက် ရှိပါသည်။ အဆိုပါ ဧရိယာ (၁၂၀၉၆၂) ဧကတွင် ကုန်း (၁၁၁၄၃၂) ဧက၊ ရေ(၉၅၃၀)ဧက ရှိပါသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ပြင်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်း (တောင်ပိုင်း)အတွင်းမှ အိမ်ခြေ(၅၀)အထက် ပြည်ထဲရေး အမည်ပေါက် (၂၁)ရွာ၊ ပြည်ထဲရေးမပေါက် (၂၂)ရွာ၊ စုစုပေါင်း (၄၃)ရွာနှင့် အိမ်ခြေ (၅၀)အောက် ပြည်ထဲရေး အမည်ပေါက် (၉)ရွာတို့ ရှိပါသည်။ ရွာမြေ၊ လယ်မြေ၊ သာသနာအများပိုင်တို့အား ပယ်ဖျက်ခဲ့သဖြင့် ယခုလက်ရှိ ပြင်ဒရယ်ကြိုးဝိုင်း (တောင်ပိုင်း)၏ဧရိယာမှာ (၈၉၄၈၅.၅၉)ဧကနှင့် ရေ(၉၅၃၀) ဧက၊ စုစုပေါင်း (၉၉၀၁၅.၅၉)ဧက ကျန်ရှိပြီး၊ ဖျာပုံမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ စီမံ ခန့်ခွဲလျက်ရှိပါသည်။

ဖျာပုံမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ပြင်ဒရယ်သစ်တော ကြိုးဝိုင်း(တောင်ပိုင်း)အတွင်း FREDA၊ BANCA၊ JICA နှင့် RECOFTC အစရှိသည့် NGOs အဖွဲ့အစည်းများမှ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများကို ဆောင်ရွက်ခွင့်လက်မှတ်ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြသဖြင့် ယခုလက်ရှိအချိန်တွင် အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းလျက် ရှိပါသည်။ ပြင်ဒရယ် သစ်တောကြိုးဝိုင်း (တောင်ပိုင်း)အတွင်း ဖျာပုံမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ မြန်မာနိုင်ငံသစ်တောများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစီမံကိန်းအနေ ဖြင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ် မှ ၂၀၂၆-၂၇ ခုနှစ်အထိ ရေးဆွဲပြီး၊ ယခုလက်ရှိအချိန်ထိ ဒီရေတောစိုက်ခင်းများ၊ ကျေး/ထင်းစိုက်ခင်းများ၊ ဓမ္မတာမျိုးဆက်ခြင်း အထောက်အကူပြုလုပ်ငန်းများ၊ ဒေသခံပြည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများကို တည်ထောင်ဆောင်ရွက် လျက် ရှိပါသည်။

FREDA အဖွဲ့အနေဖြင့်လည်း ယနေ့အချိန်အထိ CF လုပ်ငန်းများကို ထောက်ပံ့ခြင်း၊ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးကြသဖြင့် ပြင်ဒရယ် သစ်တော ကြိုးဝိုင်းအတွင်း သစ်တောများမှာ ပိုမိုအောင်မြင်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် ပြင်ဒရယ် သစ်တောကြိုးဝိုင်းအတွင်း (MRRP)လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်နေကြသဖြင့် ဝန်ထမ်းများမှာ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြသဖြင့် သစ်တောမြေ အား အခြားမြေအဖြစ်ပြောင်းလဲမှုအား တားဆီးနိုင်ခြင်း၊ တရားမဝင်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ခိုးထုတ်မှုမှ ကာကွယ်နိုင် ခြင်း၊ သစ်တောသစ်ပင်များမှာလည်း ပိုမိုအောင်မြင်လျက်ရှိပါသည်။ ပြင်ဒရယ် သစ်တောကြိုးဝိုင်းအတွင်း ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်၍ ထောက်ပံ့/ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေပါသော FREDA အဖွဲ့အစည်း အနေဖြင့် ယခုကဲ့သို့ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါက သစ်တောသစ်ပင်များမှာ ပိုမိုအောင်မြင်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ

သစ်တောဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများ၏ စိုက်ခင်းစစ်ဆေးခြင်း မှတ်တမ်း

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ

CF စိုက်ခင်းများ ရှင်ပင်ရေတွက်ခြင်း

tcef(4)

a'oc\m\nt\ toH

စောတာတီး (ဥက္ကဋ္ဌ)
အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကော်မတီ
(ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း)
ပိတောက်ပင်ဆိပ်ကျေးရွာ

4.1/ aUsZlygFREDA

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖျာပုံမြို့နယ်၊ အမာမြို့၊ ဘဝသစ်ကျေးရွာအုပ်စု၊ ပိတောက်ပင်ဆိပ်ကျေးရွာလေးသည် အိမ်ထောင်စု (၅၅)စုဖြင့် ပြင်ဒရယ်ကြီးဝိုင်းအကွက်အမှတ် (၅၅၊ ၆၁၊ ၆၂)ထဲတွင် တည်ရှိပြီး ရေပတ်လည်ဝိုင်းနေသော ကျွန်းလေးတစ်ခု ဖြစ်ပြီး အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောဧရိယာ (၇၄၂)ဧက ရှိ၍ ယခုသဘာဝတောများ ထူထပ်စွာပေါက်ရောက်သော နေရာတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်တွင် လူဦးရေတိုးပွားလာခြင်း၊ လူမှုစီးပွားကြပ်တည်းလာမှုကြောင့် သစ်များအား အလွန်အကျွံခုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း၊ မီးသွေးဖုတ်ခြင်းတို့ကြောင့် သစ်တောများစတင်ပျက်စီးကာ သဘာဝသယံဇာတ ငါး၊ပုစွန်များလည်း ရှားပါးစပြုလာပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာဒေသခံများ၏ လူမှုစီးပွား၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးလာစေရန်နှင့် ဖြစ်ပေါ်နေသောအခက်အခဲများ ကျော်လွှားနိုင်ရန် အခွင့်အရေးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် သစ်တောသယံဇာတပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း (FREDA) အသင်းကြီး၏ အကူအညီပံ့ပိုးမှုဖြင့် ကျွန်တော်တို့ဒီရေတောများ ပြန်လည်ပြုစုစိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းခြင်းကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဒီအတွက်ကြောင့် ဒေသခံများ အလုပ်အကိုင်များ ရရှိလာခြင်း၊ ကျေးရွာ စာသင်ကျောင်းဆောင်တစ်ဆောင်ကို FREDA အသင်းက ကူညီဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ခံရပြီးသောအချိန်တွင်လည်း ဒေသခံပြည်သူများ၊ စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများကို ကူညီဖြေရှင်းပေးခဲ့ကာ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအား အရှိန်ဟုန်မြှင့် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပြီး သစ်တောပြန်လည်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် အကောင်အထည်ဖော် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ သုံးနှစ်စီမံကိန်းတွင် အသင်း၏အကူအညီဖြင့် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း အရှိန်မြှင့်တင်ရေး စီမံကိန်းဆောင်ရွက်သည့် RECOFTC INGO အသင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးပြီး ဒေသခံပြည်သူများ သစ်တောဆောင်ရွက်ခွင့် နှစ်(၃၀) လက်မှတ်ကို ရရှိပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပြီး ယခုနှစ်အထိ FREDA အသင်းကြီးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ သစ်တောသယံဇာတများ ပြန်လည်ပေါက်ကြွယ်ဝလာအောင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကျေးရွာလေးသည် ယခုဆိုလျှင် FREDA အသင်းကြီး၏ ကျေးဇူးကြောင့် သစ်တောများ ပြန်လည်တိုးတက်ကောင်းမွန်လာကာ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ပေါများလာသဖြင့် အခြားဒေသများသို့ ရောင်းချ၍ဝင်ငွေများလည်း ရရှိလာပါသည်။

သစ်တောသယံဇာတများဖြစ်သော ငါး၊ ပုစွန်၊ ဂဏန်းများ ပြန်လည်ပေါများလာသဖြင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများလည်း တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ကြ၍ အလုပ်အကိုင်လေးများလည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပါသောကြောင့် သစ်တောသယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်း (FREDA) အား အထူးအထူးပင်ကျေးဇူးတင်ပြီး နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါစေလို့ ဆုမွန်ကောင်းပေးပို့လိုက်ပါသည်။

ရဲဝဏ္ဏစိုး

4.2/ GPS ဝါဖွေတမ်းပုံပြင်

ကျွန်တော်ဟာ FREDa အသင်းကို ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် စတင်အလုပ်ဝင်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ FREDa အသင်းကြီးဟာ ဒီရေတော စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ လူမှု/စီးပွားများကိုလည်း စွမ်းစွမ်းတမံ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေတဲ့ (NGO) အဖွဲ့ကြီးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော် အခုပြောမယ့်အကြောင်းအရာလေးကတော့ (GPS) နှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာလေးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ (GPS) အခြေခံအသုံးပြုနည်းသင်တန်းကို တက်ရောက်ခွင့်ရခဲ့တာက ၂၀၁၇ ခုနှစ် (FREDa/ACTMANG Project) အုတ်ဖိုကွင်းချောင်းတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်က FREDa အသင်းကြီး၏ အကြီးအကဲများ၏လမ်းညွှန်မှုဖြင့် အောက်ခြေကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများ (GPS) အသုံးပြုပုံ၊ ကျွမ်းကျင်တက်မြောက်ရန်အတွက် FREDa အသင်းမှ (GIS) ပညာရှင် ဆရာဦးသန်းထွန်း (သစ်တော- ငြိမ်း) မှ ၂၀၁၇ ဒီဇင်ဘာလတွင် အုတ်ဖိုကွင်းချောင်း FREDa စခန်းတွင် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအားလုံးကို (GPS) အခြေခံအသုံးပြုနည်းကို လာရောက်သင်တန်းပို့ချပေးသည့်အတွက် တက်ရောက်ခွင့်ရရှိခဲ့ပါတယ်။

(GPS) အခြေခံအကြောင်းရင်းကို ရှင်းပြရမည်ဆိုလျှင် (GPS) ဆိုသည်မှာ Global Positioning System ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မည်သည့်နေရာ၊ မည်သည့်အချိန်တွင် မဆိုဖမ်းယူရရှိနိုင်ပြီး မိမိရောက်ရှိနေသော တည်နေရာ၊ အချိန်စသည့်တို့ကို သိရှိနိုင်သောကိရိယာ ဖြစ်ပါသည်။ (GPS) ကို အဓိကပြုလုပ်ခဲ့ရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ အမေရိကန်နိုင်ငံစစ်ရေး (လုံခြုံရေး)အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ ယခုအချိန်တွင် လူတိုင်းအသုံးပြုနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ (GPS) ကို American Department of Defense (DOD) အမေရိကန် ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်မှ ဂြိုဟ်တုများလွှတ်တင်ထားပြီး ၁၉၇၀ခုနှစ်မှ စတင် အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။

(GPS) စနစ်တွင်အပိုင်း (၃)ပိုင်းပါဝင်ပါသည်။ (၁) Space Segment (၂) Control Segment ၊ (၃) User Segment တို့ပါဝင်ပါသည်။ (GPS) အသုံးပြုပုံအဆင့်ဆင့်ကတော့အဆင့် (၈)ဆင့်ရှိပါတယ်။

- (၁) Power Key - မှာ GPS Power ကိုဖွင့်ရန်။
- (၂) Zoom in (-) Zoom out (+) Key - မှာ GPS Screen ရှိ Map Page ပေါ်တွင် Zoom ပြုလုပ်ရန်။
- (၃) Find Key - မှာ GPS ပေါ်တွင်မှတ်ထားသော Way Point များကိုရှာဖွေရန်။
- (၄) Quit Key - မှာ Page တစ်ခုမှတစ်ခုသို့ဝင်ပြီး ပြန်ထွက်ရာတွင် အသုံးပြုရန်။

- (၅) Enter Key/Mark Key - မှာစာမျက်နှာတစ်ခု၊ Function တစ်ခုသို့ဝင်သောအခါ အသုံးပြုရန်နှင့် Way Point များကိုလည်း မှတ်သားရာတွင် အသုံးပြုရန်။
- (၆) Menu Key - မှာတစ်ချက်နှိပ်လျှင်ရောက်ရှိရာ စာမျက်နှာနှင့်သက်ဆိုင်ရာ Sub Menu ပေါ်လာမည်။ နှစ်ချက် နှိပ်လျှင် Main Menu သို့ရောက်ရှိ စသည်တို့တွင် အသုံးပြုရန်။
- (၇) Page Key - မှာMain Page များကို ပြောင်းလဲဝင်ရာတွင် အသုံးပြုရန်။
- (၈) Rocker Key - မှာ Map Pointer အားထက်/အောက်/ဘေး/ဘယ်/ညာသို့ရွှေ့ရန်နှင့် Way Point/ Track/ Root စသည့်တို့အား အမည်ပေးရန်အတွက် အကွရာနှင့်ဂဏန်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် အသုံးပြုရန်တို့ပဲ ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ပြောချင်တာကတော့ အောက်ခြေကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအားလုံးကို (GPS) အသုံးပြုပုံကို အခြေခံကစပြီး သင်ကြားပေးခဲ့သော ဆရာဦးသန်းထွန်း (FREDA) အား ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများကိုယ်စား ဒီနေရာကနေ ကျေးဇူးတင်ရှိ ပါကြောင်း ပြောဆိုရင်းနိဂုံးချုပ်ပါသည်။

(ရဲဝဏ္ဏစိုး)
ကွင်းဆင်း (၂)၊ FREDA

GPS သင်တန်း

ဆရာတော်ဦးဥက္ကမ

4.3/ CF c&Murf

ဘုန်းကြီး သီတင်းသုံးနေထိုင်တဲ့ ရွာသည် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖျာပုံမြို့နယ်၊ အမာမြို့နယ်ခွဲ၊ ဘိုးဘကုန်းကျေးရွာအုပ်စု၊ ဘိုးဘကုန်းရွာဟု ခေါ်ပါသည်။ ရွာ၏တည်နေရာမှာ ပြင်ဒရယ်သစ်တောကြီးပိုင်း တောင်ဘက်သစ်တောအကွက် (၄၆၊ ၄၇) နှင့် အရှေ့မှအနောက် မျဉ်းပြိုင်ဆက်စပ်တည်ရှိနေပါသည်။ ချောင်း၊ မြောင်းငယ်များ၊ အိုင်များ ပေါများပါသည်။ သစ်တောကြီးပိုင်းမြေပေါ်တွင် သဘာဝသစ်တောပေါက်ပင်များ၊ အစုလိုက်အဖွဲ့လိုက် တည်ရှိ၍ လယ်မြေချဲ့ထွင်ခြင်း၊ မီးသွေးထင်း၊ အိမ်သုံးထင်းစသော လူသားတို့၏ အမျိုးမျိုးသောလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် ဥပဒေမဲ့စည်းကမ်းမဲ့ ခုတ်ယူသုံးစွဲကြသောကြောင့် တောပျက်မြေများ ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ် (ခန့်မှန်း)မှာ UNDP ရုံးတာဝန်ခံ ဦးဇော်ဝင်းစီနှင့် နယ်မြေတာဝန်ခံ ဒေါ်ရင်ရင်ဌေးတို့မှ ကျေးရွာ ကော်မတီအား ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်မည်လားဟုမေးသည့်အခါ ရွာသားများက လည်း လုပ်မည်ဟု ဖြေလိုက်ကြပါသည်။

၎င်းနောက် မကြာမီကာလမှာပင် FREDA အသင်းမှ ဆရာကြီးဦးအုန်းဦးဆောင်၍ သစ်တော တာဝန်ရှိသူများ၊ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဦးဇော်ဝင်းစီစသောအဖွဲ့များရောက်လာပြီး သစ်တောအခြေအနေကို ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးပြီး ပြန်သွားကြပါသည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်အတွင်းမှာပင် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး သစ်တောဌာနမှ "တောပျက်"ဟု မှတ်ချက်ပေး၍ ၎င်းမြေပေါ်မှာ ဒေသခံအစုအဖွဲ့ လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရန် ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၆ - ၂၀၀၇ - ၂၀၀၈ ခုနှစ်များတွင် ဘိုးဘကုန်းကျေးရွာ အစုအဖွဲ့ဝင်များသည် FREDA အဖွဲ့၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ပေါင်းရှင်းခြင်း၊ စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းများပူးပေါင်း၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ (ဓား၊ တောစီးဖိနပ်နှင့်ပေါင်းရှင်းခ၊ ပျိုးပင်များ) FREDA အသင်းမှ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းကြောင့် လုပ်ငန်းများ ရပ်ဆိုင်းသွားပြီး သစ်တောလည်း အထိအခိုက် များရှိခဲ့ပါသည်။ နာဂစ်ကာလမှာ FREDA မှ ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်းကိုယ်တိုင် ပထမအကြိမ် ဆန်ဆီစသော စားနပ်ရိက္ခာများ ကျေးရွာသားများအတွက် ၎င်းကိုယ်တိုင် ဝေငှလှူဒါန်းပေးပါသည်။ ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်းမှ မှတ်ချက်စကားလည်း ပြောခဲ့ပါသေးတယ်။ ၎င်းစကားမှာ "တပည့်တော်ထောက်ပံ့တဲ့ ရိက္ခာတွေ စားပြီးသစ်တောတွေ ခုတ်ကြဦးမလားမသိဘူး" ဟူ၍ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ထပ်ရိက္ခာ (၅)ကြိမ်မှာ ဦးဝင်းထွန်းနိုင်မှ တာဝန်ယူ ပေးပို့လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့အကျိုးကျေးဇူး (ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား၊ ဒလီ) ခံစားရခြင်းမှာ သစ်တောကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပြုပြင်ခြင်း၏ လက်တွေ့အကျိုးကျေးဇူးဟု ဘုန်းကြီးမှ ရှုမြင်ပါသည်။

ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်း ပြောခဲ့သောစကားသည် အမှန်တကယ် နိမိတ်စကားဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၉-၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် အဖွဲ့ဝင်ဦးမှ FREDAအဖွဲ့က မလာတော့ဘူး၊ ပျက်ပြီး" ဟုဆိုကာ သစ်ကွက်များကို ထင်းခုတ်ရောင်းကြပါတော့သည်။ ၎င်း ဖြတ်ပြီးသော အပင်များ၏အပင်များကို လူအချို့က အမြစ်အပင်တို့ပါ တူး၍ ရောင်းကြလေသည်။ (အမှန်တကယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။)

၎င်းအချိန်အထိ ဘုန်းကြီးမှာ ဘေးမှစောင့်ကြည့်လေ့လာသူ အဖြစ်သာရှိနေပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ စိတ်မချမ်းသာစရာ အခြေ အနေများကို မြင်တွေ့ရသည့်အတွက် တရားမမြေလယ်ပျက်များကို မြေစာရင်း ဌာနမှအမည်ဖောက်ခြင်း၊ တိုင်းတာခြင်းများ ပြုလုပ်၍ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ခွင့်မရသေးသော ရွာသား (၄၅)ဦးခန့်အား ခွဲခြမ်းဝေငှပေးပြီး ကော်မတီ ဖွဲ့ခြင်း၊ အဖွဲ့ဝင်များ လိုက်နာရမည့်စည်းကမ်းများ၊ အများသဘောတူရေးဆွဲခြင်း၊ တစ်လ (၁) ကြိမ် ပုံမှန်အစည်းအဝေး ပြုလုပ်စေခြင်းဖြင့် ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းကို ထူထောင်ခဲ့ပါသည်။ (အောင်မြင်ပြီး)

၎င်းနောက် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအဖွဲ့သို့ နေရာတစ်ခုတောင်း၍ ဝင်ရောက်ပြီး ပင်ကိုယ်ရှိရင်စွဲ (၁၇၁ ဧက)ကို တည်ထောင် ခွင့်လက်မှတ်တို့ ဆောင်စေခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိလယ်ပျက်များကို အလှူခံခြင်း၊ စည်းရုံးခြင်းဖြင့် ယခုလက်ရှိ အတည်ပြု ဧက ၈၀၇.၂၄ ဧက ဖြစ်လာခဲ့ရပါသည်။

ဤကြားကာလတွင် FREDA အဖွဲ့မှ ဦးကျော်ငြိမ်း ဦးဆောင်၍ ကျေးရွာမီးလင်းရေးအတွက် ဂက်စ်ဖြင့် လည်ပတ်သောမီးစက် ကို စက်ရုံနှင့်တကွ လာရောက်တပ်ဆင်ပေးခဲ့ပါသည်။

ကျေးရွာအဖွဲ့ဝင်များမှလည်း စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောများကို ပေါင်းရှင်းခြင်း၊ ဖြည့်စွက်စိုက်ခြင်း စသော သစ်တောလုပ်ငန်း များကို လုပ်ကိုင်ရင်း နယ်မြေတာဝန်ခံတောအုပ်ကြီးနှင့် မြို့နယ်သစ်တော ဦးစီးဌာနတို့တွင် လမ်းညွှန်မှုကိုခံယူ၍ ကွင်းဆင်း မှတ်တမ်းစာအုပ်နှင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်များ ရေးဆွဲ၍ တည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်ပေးနိုင်ရန် မြို့နယ်သစ်တောဦးစီး ဌာနသို့ တင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် RECOFTC အဖွဲ့၏ကူညီမှုဖြင့် CF ကျေးရွာများကိုယ်စားဘုန်းကြီးတို့အစုအဖွဲ့မှ CF ဥက္ကဋ္ဌသည် ဆွေးနွေးပွဲ သို့ တက်ရောက်ခွင့်ရရှိခြင်း၊ တည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်ရရှိရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ အစုအဖွဲ့ဝင်များအား အရင်းမပျောက် မတည်ငွေများ ထုတ်ပေးခြင်းစသော RECOFTC အဖွဲ့၏ အကူအညီ ပံ့ပိုးမှုများကိုလည်း ရရှိခဲ့ကြပါသည်။

သစ်တောများလည်း 70% လောက်အောင်မြင်နေပြီး ၎င်းသစ်တောမှ ထွက်ရှိသော ထင်း၊ တိုင်၊ မျောစသည့်အိမ်သုံးပစ္စည်း များလည်း ရရှိခံစားနေပါပြီ။ ရွာ၏အိမ်ထောင်စု ၃ ပုံ ၁ ပုံခန့်မှာလည်း ချောင်း၊ မြောင်း၊ အင်းအိုင်မှ ငါး၊ ပုဇွန်၊ ဂဏန်း စသော ရေထွက်ပစ္စည်းများ ရှာဖွေရရှိ၍ မိသားစုစားဝတ်နေရေးကို ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းအကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနေကြပါပြီ။

ထိုကဲ့သို့သော ရလဒ်အကျိုးကျေးဇူးများကို ရွာသူ/ရွာသားများ ရရှိခံစားနိုင်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးကြပါသော FREDA အဖွဲ့မှ တာဝန်ရှိ လူကြီးမင်းများနှင့် အဖွဲ့ဝင်အားလုံးကို ရွာသူရွာသားများကိုယ်စား အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း အလေး အနက် ပြောကြားအပ်ပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် တစ်ကြိမ်တစ်ခါက နာမည်ကျော်ခဲ့သော ပြင်ဒရယ်သစ်တောကြိုးဝိုင်း (ဒီရေတော)ကို ယခုအချိန်မှာ ဘယ်လိုနည်းနှင့်မျှ ပြန်မရနိုင်တော့ပါ။ (ဥပမာအားဖြင့် မိခင်ဖခင်တို့ကို ဆုံးရှုံးလိုက်ရသော သား/သမီးတို့ကဲ့သို့) ပင် ဖြစ်ပါ တော့တယ်။

မိမိအမြင် ဒီရေတောများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေရှည်တည်တံ့စေလိုလျှင် ၎င်းတို့ကို စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းနေကြသော လူများ၏လူမှု ဘဝဖူလုံမှု အာမခံချက်ရှိမှသာလျှင် ဒီရေတောများလည်း ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မည်ဟု ထင်မြင်ယူဆမိပါသည်။

ဆရာတော်ဦးဥက္ကဋ္ဌ
အာဒိစ္စဝံသကျောင်းတိုက်
ဘိုးဘကုန်းကျေးရွာ

CFစိုက်ခင်း လှုပ်ရှားမှုပုံရိပ်များ

ခင်မောင်ညို
CF (ဥက္ကဋ္ဌ)
သမိန်ပုလဲကျေးရွာ

4.4/ ယိုးဒယား၊ ဗမာပြည်(FREDA)

၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ဖရီဒါအဖွဲ့နှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။ တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် အခက်အခဲများမှာ မီးသွေးဖုတ်ခြင်း၊ တောခုတ်ခြင်း၊ ပုဇွန်ကန်လုပ်ခြင်းများကြောင့် အခက်အခဲများစွာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းအခက်အခဲများကြောင့် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပြည်သူများကိုလည်း ခက်ခဲစွာစည်းရုံးခဲ့ရပါသည်။

ဖရီဒါနှင့်တွဲဖက်၍ ရရှိသောအတွေ့အကြုံများမှာ သစ်ပင်များကို စနစ်တကျ ပန္နက်ရိုက်အကွက်ချပြီး (၁)ဧကလျှင် (၁၂၁၀) နှုန်းဖြင့် စိုက်ပျိုးစေခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနောက် အတွေ့အကြုံများရရှိစေရန်အတွက် ဖရီဒါမှမကြာခဏ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲများ ခေါ်ယူပြုလုပ်ခဲ့ပါသဖြင့် အတွေ့အကြုံများ ရရှိစေပါသည်။

ဒီရေတောများရှိခြင်းကြောင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကို ကာကွယ်နိုင်စွမ်းရှိပြီး ပြည်သူများ၏ စားဝတ်နေရေးကိုများစွာ အထောက်အကူပြုပါသည်။ (၂၀၀၈) ခုနှစ်တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ခဲ့သော နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ကို ဒီရေတောများကြောင့် မိမိတို့ ကျေးရွာနေပြည်သူများမှာ အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ခဲ့ကြရပါသည်။ ဖရီဒါမှ ဓား၊ ဖိနပ်၊ ငွေကြေး၊ ပန္နက်ပျိုးပင်စသည့် အကူအညီများကို ရရှိခဲ့ပါသည်။ ယခုအချိန်တွင်ဒီရေတောများမှာ အထိုက် အလျောက် အောင်မြင်မှုများ ရရှိနေပါသည်။

FREDA သည် မိမိတို့ကျေးရွာများအပေါ်တွင် လုပ်ငန်းသဘောထားတစ်ခုတည်းသာ မဟုတ်ဘဲ ကျေးရွာနေပြည်သူများ လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးပြီး စားဝတ်နေရေးအဆင်ပြေစေရန် သဘာဝသစ်တောများအား စနစ်တကျ စီမံကိန်းချပြီးလုပ်ဆောင်ရန် လမ်းညွှန်မှုများ ပေးခဲ့ပါသည်။

ဒေါက်တာဦးမောင်မောင်သန်း၏ ရင်ထဲတွင်ထားရှိသော မေတ္တာတရားမှာ “ကျွန်တော် ဒီနေရာမှာ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့စဉ်က လူတိုင်းအတွက် အခွင့်လက်မှတ်များ မရရှိခဲ့သည့်အတွက် ကျွန်တော့်ရင်ထဲမှာ အကြွေးတင်ရှိနေသည်ဟု ခံစားရပါသည်။ တင်ရှိနေသောအကြွေးကို ပြန်ဆပ်နိုင်အောင် ကြိုးစားလုပ်ကိုင်နေတယ်” ဟုပြောခဲ့သော ဦးမောင်မောင်သန်း၏ ရင်ထဲမှ မေတ္တာစကားများကို ကျွန်တော့်နားထဲတွင် ယနေ့တိုင်ကြားနေပါသည်။

FREDA ၏ မေတ္တာတရားကြီးမားမှုကို သမိန်ပုလဲကျေးရွာနေ ပြည်သူများကိုယ်စား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

စောကျော်ရှိန်
လေးပင်ချောင်ကျေးရွာ

4.5/ တေ*ဝိတလုပ်ငန်း/အဖွဲ့အစည်း

လေးပင်ချောင်းကျေးရွာ ဒီရေတောလုပ်ငန်း၏ တည်နေရာမှာ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ဖျာပုံခရိုင် အမာမြို့နယ်ခွဲ၊ ပြင်ဒရယ် သစ်တောကြီးပိုင်း အကွက်အမှတ် ၅၂/၅၃ အမာမြို့ အရှေ့ဘက်တွင်တည်ရှိပြီး အဆိုပြု ၂၁၅ ဧက အဖွဲ့ဝင် (၃၄)ဦးဖြင့် FREDA နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နေပါတယ်။

လေးပင်ချောင်းကျေးရွာ၏ CF သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ပြောရရင် ပထမဆုံးတင်ပြလျှောက်ထားသည့် (အဆိုပြုလွှာများကို စီမံကိန်းတာဝန်ခံ ဆရာဦးကြင်ဝင်းမှ လက်ခံကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို အသေးစိတ် ညွှန်ကြားအကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်အဖွဲ့ဝင်များစုဖွဲ့ခြင်းကော်မတီများနေရာအလိုက်ရွေးချယ်ခြင်းတစ်ဦးချင်းစီအတွက်မြေနေရာခွဲဝေသတ်မှတ်၍ အဆိုပြု (၁၅၆) ဧကနှင့် အဖွဲ့ဝင်(၃၂)ဦးမှစတင်၍ ဖရီဒါအသင်းမှ ဆရာ ဦးကြင်ဝင်း၊ ဆရာဦးကျော်ငြိမ်းတို့နှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ပြောရမယ်ဆိုရင် တရားမဝင်သစ်ခိုးခုတ်ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှု စိတ်ပါဝင်စားမှုမရှိသော ဒေသခံအချို့မှ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ သစ်-ထင်းခိုးခုတ်ခြင်း ဆိုင်းဘုတ် ကင်းတဲများအားဖျက်စီးခြင်း အပင်များ ပန္နက်တိုင်များကို နည်းမျိုးစုံသုံး၍ နှုတ်ယူဖျက်ဆီးခြင်းများကြောင့် အဖွဲ့ဝင်အချို့မှစိတ်ဓာတ်ကျ၍ နှုတ်ထွက်ခြင်း အဆိုပါအဖွဲ့ဝင်များ နေရာအလိုက်တာဝန်ယူထားမှု လစ်လပ်နေရာ အစားထိုးဆောင်ရွက်ရခြင်း တစ်စတစ်စ သစ်ခိုးခုတ်မှုတိုးလာ၍ ဖမ်းဆီးဆောင်ရွက်ရာတွင် အသက်အန္တရာယ် စိုးရိမ်ရုံသာမကဘဲ ဦးသူတရားလိုအကွက်ပိုင်ရှင်မှ တရားခံပြန်ဖြစ်နေရခြင်း၊ ဒါပေမဲ့ကျွန်တော်က ဝါသနာရှင်ဆိုတော့ရှိတဲ့ အဖွဲ့ဝင်နဲ့အောင်မြင်အောင် နောက်မဆုတ်ဘဲ ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်။ စိုက်ခင်းများရေနစ်မြုပ်၍ နောက်တစ်ဖန် ပြန်လည်ဆောင်ရွက်ရခြင်းများလည်း ရှိခဲ့တယ်။

ဒီရေတောလုပ်ကိုင်နေတာကို ဆိုးကျိုးလို့ ထင်မှတ်နေသူတွေကို အသိတရားမရင့်ကျက်ဘဲ အနာဂတ်အတွက် မတွေးသူလို့ ကျွန်တော်က အဲဒီလိုဘဲ မှတ်ချက်ပေးချင်ပါတယ်။ မနှစ်က CF ဧရိယာ ၆ ဧကကျော် တစ်ကြိမ် ဧက ၄၀ ကျော် ဒုတိယအကြိမ် မီးလောင်ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ စုစုပေါင်း ၅၁ ဧကကျော်တယ်။ ဒါလယ်ကျူးမီးကြွင်းမီးကျန်ဖြစ်နိုင်သလို ရှို့မီးလည်းဖြစ်နိုင်တယ်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်ကစပြီး ၂၀၂၁ခုနှစ်အထိ စိုက်ပျိုးစောင့်ရှောက်ထိမ်းသိန်းလာခဲ့ရုံမက အခက်အခဲ အနှောင့်အယှက်မျိုးစုံကို ခါးစည်းရင်ဆိုင်ခဲ့ရတာ (၁၅)နှစ်စာ ရခါနီးမှ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းကိုလည်း သတိထားဖို့လိုပါတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ၂၁

ဧက ကျော်ပါသွားပါတယ်။ စိတ်ဓာတ်အရမ်းကျသွားတယ် ငါနောက်ဆုတ်လိုက်ရင် ငါ့နောက်လိုက်တွေ ငါ့အဖွဲ့ဝင်တွေ ငါ့ CF ပျက်စီးမယ် ဒီအတွေးနဲ့ ပြန်ဆောင်ရွက်တယ်။

ကျွန်တော်တို့ အသက်ကြီးသူတွေရဲ့ လောကီအနာဂတ်မရှိပေမဲ့ မိမိမျိုးဆက်သစ်တွေရဲ့ အနာဂတ်ကို အလေးအနက်ထားပြီး တွေးတတ်ခဲ့ခေါင်းဆောင် မိဘတွေကိုသာ ခေါင်းဆောင်အစစ် မိဘအစစ်လို့ သတ်မှတ်ရမှာပါ။

ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က သားအဖနှစ်ယောက် လှေမဝယ်နိုင်လို့ ကုန်းချောင်းရေကူးပြီး ငါး-ပုစွန်ဟင်းစားရှာနေတဲ့အခါ အပါးက ပြောတယ် ဖိုးခွားရေ မင်းသတိထားမိလား သစ်ပင်တွေများတဲ့နေရာနဲ့ နည်းတဲ့နေရာ ဘယ်နေရာ ငါး၊ ပုစွန်ပိုရသလဲတဲ့ သစ်ပင်မျိုးများတဲ့နေရာပါ။ ဒါအသေးဆုံးကောင်းကျိုးတခု အခြားအကျိုးတွေ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ထည့်မတွက်နဲ့ဦး လက်တွေ့ပါ။

၂၀၀၈ နာဂစ်တုံးက ကျောင်းတွေ၊ အိမ်တွေ အဆောက်အဦတွေပျက် လူတွေသေ တိရစ္ဆာန်ပေါင်းစုံ သေကြေပျက်စီးကြတယ် အဲဒီ ည ရ နာရီလောက်မှာ မုန်တိုင်းကြောင့် ကျွန်တော် ရေထဲမျောလာတုန်း သစ်ပင်ဘယ်မှာရှိမလည်းဆိုတာဘဲ အာရုံထား မျက်စေ့ဖွင့်ပြီး ကုက္ကိုပြင် တစ်ပင်ဆီရောက်အောင် ကြိုးစားရင်းရောက်သွားတယ်။ အခြားသူတွေလည်းသေကြပေမဲ့ အပင် အပေါ်၊ အောက် လူ ၁၆ ယောက်စလုံးတစ်ယောက်မှ မသေကြပါဘူး ကျွန်တော်အပါအဝင်ပေါ့ ဒီသစ်ပင်အကျိုးကျေးဇူး ကြောင့်ပါ။

အချို့ဆိုသားစုအလိုက်အိမ်ပြိုလို့ သစ်ပင်အောက်မိုးရွာထဲမှာ မလုံမလဲ အုန်းလက်တွေမိုးပြီး ဒုက္ခရောက်နေချိန် ၃၁.၅.၀၈ နေ့ကစပြီး ၇.၁၀.၀၈ အထိ ၈ ကြိမ်တိုင်တိုင် ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား အိမ်အသုံးဆောင်ပစ္စည်း ကျန်းမာရေးအတွက် လိုအပ်တဲ့ ဆေးဝါးတွေကို အိမ်တိုင်ရာရောက်သော်လည်းကောင်း၊ တစ်ခါတလေ အုတ်ဖို ဖရီဒါရုံးမှာသော်လည်းကောင်း မိမိတို့ အစီအစဉ်တွေနဲ့ စေတနာအပြည့်လာရောက် လှူဒါန်းကြရမှာ မှတ်တမ်းအကြမ်းအရ (နေ့စွဲများ မထည့်တော့ပါ) အိမ်ထောင်စု (၁၆၉) စုအတွက် ဆန်(၄၃၂) အိတ်၊ ဆီ(၁၃၅၂)ပုလင်း၊ ဆား(၅၅၀)ပိဿာ ဆေးဝါး (၁၆၉)ထုပ်အပြင် တာပေါ်လင်တွေလည်း ပါသေးတယ်။ အကြမ်းဖျင်း အဲဒီအချိန်က ပေါက်ဈေးနဲ့တွက်ရင် သိန်း ၇၀ ကျော်ကျော် တောင်ရှိမယ်လို့ ခန့်မှန်းရပါတယ်။ ဒါကျွန်တော်တို့ တစ်ရွာထဲအတွက်နော် ကျွန်တော်တို့ အကြမ်းခန့်မှန်းချက်ပါ စက်လှေစရိတ်+ခရီးစရိတ်+စားစရိတ်တွေ မပါပါဘူး။ မှားနေရင်လည်း ကျွန်တော် အနူးအညွတ် ဂါရဝပြုတောင်းပန်ပါတယ်။ ဒီကျေးဇူးတရားတွေကို ကျွန်တော်မပြောနဲ့ FREDA ဆန်ကို အုန်းပင်ပိလို့ မသေခင်စားသွားရတဲ့ ကျွန်တော့် နောင်တော်တစ်ယောက်ကတောင် တမလွန်ကနေ ဖရီဒါ အဖွဲ့ကို ခုထိ ဆုတောင်းပေးနေမှာပါ။

၂၇.၂.၀၅ ကနေပြီး ၂၀၁၀ နီးပါးအထိ ဆရာဦးကြင်ဝင်းနဲ့ နောက်ဆက်တွဲ တာဝန်ကျလာတဲ့ စီမံကိန်းတာဝန်ခံ ဆရာဦးကျော် ငြိမ်းတို့ (၂) ဦးစလုံး အပါအဝင် FREDA ဝန်ထမ်းအားလုံးဟာ ကျွန်တော်တို့ ရွာရဲ့ ဒီရေတောလုပ်ငန်းမှာ လက်ဦးဆရာအစစ် တွေပါ။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ လိုအပ်တဲ့ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း ဓား၊ ဖိနပ်တွေအပြင် စိုက်ခင်းအတွက် အချိုးအစားအလိုက် ပင်ချန်ပေါင်းရှင်းအတွက် အချိုးအစားအလိုက် ဓားစာရင်းဇယား၊ ကိုယ်တိုင်လက်မှတ်နဲ့တကွ ပံ့ပိုးငွေတွေကို လည်း ပေးအပ်ကူညီခဲ့ပါတယ်။ လိုအပ်တဲ့ နည်းစနစ်တွေ ပျိုးပင်၊ မျိုးစေ့တွေ သစ်တောဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ CF ညွှန်ကြားချက် စာအုပ်တွေကိုလည်း ပိုပြီးသိတတ်နားလည်စွာ ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ကြဖို့နဲ့ မကြာမကြာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်သော်ငှား၊ ဝန်ထမ်း ကိုသော်လည်းကောင်း စေလွှတ်လာရောက်အားပေးကူညီ ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက် ရုံမကဘဲ ဒီရေတောလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု နဲ့ ပတ်သက်တဲ့အသိညာဏ် ဗဟုသုတတိုးစေမဲ့ သင်တန်းအမျိုးမျိုးလည်း အခါအားလျော်စွာ စီမံဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါသည်။

ဖရီဒါဆိုတဲ့ပင်စည်ရဲ့ ရေသောက်မြစ်ကနေတစ်ဆင့် ကြီးထွားလာသော အသီးအပွင့်များလို့ဆိုရင်လည်း ဖြစ်နိုင်မှာပါ ပြောရ ရင်တော့ ဖရီဒါကစွန့်ခွာသွားတော့ ကျွန်တော်တို့ ဒီရေတောလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေပေမဲ့ မိဘမဲ့တဲ့အိမ် တစ် အိမ်မှာနေရသလို အားသိပ်မရှိလှဘူး ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာတော့ တစ်ခုခုလိုအပ်နေသလိုမျိုး ခံစားနေရပေမဲ့လည်း ဒီလုပ်ငန်း ကို ကျွန်တော် လုံးဝ ပြစ်မထားချင်တာလည်းအမှန် နောက်လည်းမဆုတ်ချင်ဘူး၊ ဒီလိုနဲ့ ဒီအသီးတွေ ပိုသီး-ပိုကြီးလာအောင်

ဆက်လက်ပြီး RECOFTC က လက်ဆင့် ကမ်းပြုပြင်ထိန်းသိမ်း၊ ရေလောင်း အားဖြည့်ပေးချိန်ကို ရောက်လာပါတယ်။

RECOFTC က အမာနယ်မြေတာဝန်ခံ ဆရာဦးသိန်းဆောင်အိမ်ကို(၂)ကြိမ် ရောက်လာပြီး CF လုပ်ငန်းကို သူနဲ့ဆက်ပြီး လက်တွဲဆောင်ရွက်ဖို့ လိုအပ်တဲ့အကူအညီ အကြံဉာဏ် နည်းပညာတွေကို တတ်နိုင်တဲ့ဖက်က ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ပေးဖို့ တိုက်တွန်းအားပေး ကမ်းလှမ်းလာတယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း သစ်ပင်ကိုတန်ဖိုးထားပြီး ဝါသနာပါလို့သိပ်ပြီးတွဲဖက်လုပ် ချင်ပါတယ်။ ဝမ်းလည်းသာတယ်။ ကျွန်တော် နောက်မှာလည်း အဖွဲ့တွေအဆင့်သင့်ရှိတယ် လုပ်ရင်ဖြစ်မယ် လက်ရှိလည်း ဆောင်ရွက်နေဆဲပါ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်တုန်းက ဌာနဆိုင်ရာတွေရဲ့ CF ဖက်က မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ဖို့မပြောနဲ့ ပြဿနာ အချို့ဖြစ်ရင်တောင် လျစ်လျူရှုပြီး ကာကွယ်မှုလုံးဝမရှိနိုင်တာက တစ်ကြောင်း၊ မိသားစုရဲ့ ကျန်းမာရေးအခြေအနေက တစ်ကြောင်းမို့ ပထမအကြိမ် ငြင်းပယ်ခဲ့တယ်။ ဒုတိယအချိန် ဆရာဦးသိန်းဆောင် ရောက်လာတော့မှဘဲ လက်တွဲဆောင်ရွက် ဖို့ ကတိပေးလိုက်တယ်။ ဆရာဦးသိန်းဆောင်ရဲ့ ကြိုးစားဆောင်ရွက်မှုတွေကြောင့် POINT (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေး)၊ FREDA မှ အပါအဝင် REDD+ စတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ချိတ်ဆက် အကြံဉာဏ်နည်းပညာ ဆည်းပူးဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် ဥပမာ- စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊ ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှု (သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ) သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခစီမံခန့်ခွဲမှု သင်တန်းများနဲ့ အခြား CF နဲ့ပတ်သက်တဲ့သင်တန်း၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွေ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ပတ်ဝန်းကျင်သင်တန်း များဆောင်ရွက်တဲ့ မိမိကျေးရွာများသာမက ဖျာပုံ-ပုသိမ်-ရန်ကုန်- နေပြည်တော်အထိ ဧည့်ခံစရိတ်၊ ခရီးစရိတ်၊ ဟိုတယ်ခ၊ စားစရိတ်တွေ အကုန်အကျခံ လေ့လာသင်ယူဖို့ တက်ရောက်နိုင်ခွင့် အစီအမံတွေ ဆောင်ရွက်ပေးရုံသာမက - ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့ အတည်ပြုထုတ်ပြန်ထားတဲ့ CF လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်ပါ သစ်တောကို အခြေခံသော စီပွားရေးလုပ်ငန်း ပိုမိုတောင့်တင်းခိုင်မာလာဖို့ ကွန်ရက်များဖြစ်လာစေရန် ကူညီပံ့ပိုးဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းခြင်း - CF အဖွဲ့ဝင် ကျေးရွာ ၂၁/၂၂ ရွာ/ ပါဝင်သော စိမ်းလန်းဧရာသစ်တောများ ရေရှည် တည်တံ့အောင်မြင်ရေး ကွန်ရက်အဖွဲ့ကို အောင်မြင်စွာ ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပြီး CF ကျေးရွာတိုင်း ဆန္ဒအရှိဆုံးဖြစ်တဲ့ CF လုပ်ငန်း နှစ် ၃၀ ဆောင်ရွက်ခွင့်လက်မှတ်ကို ရအောင်ကူညီဆောင် ရွက်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ဒါ့အပြင် ကျေးရွာတစ်ရွာချင်းစီ တာဝန်အလိုက် ကွန်ယက်အစည်းအဝေး (ဆွေးနွေးပွဲ)တွေကို ၂ လ ၁ ကြိမ် လက်ခံဆောင်ရွက် ပေးကြဖို့ အများသဘောတူ အတည်ပြုဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ (အလှည့်ကျ) ကျင်းပဆောင်ရွက်ခဲ့ရာက နောက်ဆုံးအနေဖြင့် (၁၄) ကြိမ်မြောက်တိုင် အောင်မြင်စွာ ကျင်းပနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ခုကျွန်တော်တို့ ကွန်ရက်က တိုင်းပြည်အခြေအနေအရ ကျန်းမာ ရေးစည်းကမ်းများအရ ၁၇.၁၀.၂၀ နေ့ ၃ ဘဝသစ် CF အခြေစိုက်ရုံးမှာပဲ ကြားဖြတ်ဆွေးနွေးပွဲ နောက်ဆုံးကျင်းပခဲ့ပြီး ခုရပ်နားနေကြရပါတယ်။ ဒါတင် မကသေးပါ။

အဲဒီကွန်ရက်အဖွဲ့ဝင်ကျေးရွာ ၂၂ ရွာအတွက်ကိုလည်း RECOFTC က ဖျာပုံ ကမ္ဘောဇဘဏ်မှာ လှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေ ကျင့်သုံးရေး စနစ်နဲ့ သစ်တောကို အခြေပြုဆောင်ရွက်ပြီး အောင်မြင်ဖို့ ရေရှည်တည်တံ့ဖို့ နောက်ပြီး အဖွဲ့ဝင်ကျေးရွာအားလုံး စားဝတ် နေရေးအဆင်ပြေနိုင်ကြဖို့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဧကအလိုက် (ဥပမာ) လေးပင်ချောင်ကျေးရွာရဲ့ CF လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ဧရိယာ (၁၁၀) အတွက် (၅၅) သိန်းကျော် (ယခင် ပျိုးဥယျာဉ် ဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်း ၉ သိန်းအပါအဝင်) ခံစားရရှိခဲ့ရသလို အချို့ ဧကများတဲ့ရွာတွေဆို သိန်း (၁၀၀)ကျော် ရရှိခံစားရတယ်။ ဘဏ်စာအုပ်ဖွင့်ထားပေးတယ်။ ကျွန်တော်အကြမ်း တွက်ကြည့်တာ စုစုပေါင်း (သိန်း ၁၃၀၀) နီးပါး ပုံအော လှူဒါန်းခဲ့ကြပါတယ်။ တိတိကျကျတော့ မဟုတ်ဘူးနော်။

အဓိကကတော့ အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိကြတဲ့ ၂၂ ရွာသော ကွန်ရက်ခေါင်းဆောင်များဖက်က မှန်မှန်ကန်ကန် ရ/သုံး ငွေရှင်းတမ်း နဲ့တကွ မိမိတို့ရွာရဲ့ အဖွဲ့ဝင်အားလုံး သဘောတူဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ စနစ်တကျ သုံးစွဲဆောင်ရွက်နိုင်မှ ဒီငွေအရင်း မပျောက်မပျက် လျော့မသွားနိုင်မှာ။ ဒါမှ အကျိုးရှိ ရေရှည်သွားနိုင်မှာပါ။ ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦးတည်း အတွင်းရေးမှူး တစ်ယောက်တည်းကို လှူတာမဟုတ်ပါ။ CF လုပ်ငန်းဆောင်မြင်ဖို့ CF လုပ်ငန်းအတွက်သုံးဖို့ ပေးလှူတာ။ အလွဲသုံးစား မလုပ်မိဖို့ကို ကွန်ရက်အစည်းအဝေးတိုင်းမှာ ကျွန်တော် သတိပေးအကြံပြုခဲ့ပါသေးတယ်။

လက်ရှိဒီရေတောအခြေအနေမှာ အဖွဲ့ ၄ ဖွဲ့ ခွဲပြီး မတ်လကနေ ဇွန်လလယ်အထိ အလှည့်ကျ မီးကာကွယ်ဆောင်ရွက်နေ သည်ကြားခ ၅၁ ဧကကျော် မီးလောင်သွားတဲ့ ဧရိယာတွေကတော့ ကိုယ်စီ အသစ်ကပြန်စနေရတာ၊ ဒုက္ခတွေ့ရောက်တာ ဝေ့။ ကျန် ဧက ၁၆၀ ကျော်ကတော့ သင့်ပါတယ်။

အဓိကအရေးကြီးဆုံးအချက်က ဒီရေတောလုပ်ငန်းအားလုံးရဲ့ လက်ဦးဆရာ ရောင်နီအလင်း ဖရိုဒါအဖွဲ့ဝင်အားလုံးမှသည် RECOFTC အဖွဲ့ဝင်အားလုံးသည်လည်း ကျွန်တော်များ၊ CF အဖွဲ့၊ ကျေးရွာတိုင်းရင်းသားများရဲ့ ကျေးဇူးရှင်လို့ အမြဲတမ်း ဂါရဝပြုသတ်မှတ်မြဲပါ။ ကျွန်တော်တို့ မသိမတတ် နားမလည်တာတွေကို ကူညီတာတွေဟာ ဒီရေတောများ ထာဝစဉ်အောင် မြင်ဖြစ်ထွန်းနိုင်ဖို့ စေတနာနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေလို့ ယူဆမိပါတယ်။

အရေးကြီးဆုံးအချက်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ CF အဖွဲ့ဝင်အားလုံးမြေပြင်မှာ မလိမ်မညာကြေး အလုပ်လုပ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါမှ FREDA နှင့် RECOFTC ဆိုတဲ့ ကျွန်တော်တို့ အဓိအဖတွေကိုလည်း ပြန်လည်ကျေးဇူးဆပ်ရာ ရောက်မှာပါ။

CF အဖွဲ့ဝင်ကျေးရွာများမှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ညီအစ်ကိုတွေကို အကြံပြုချင်တာကတော့

၁၅.၈.၁၈ တနင်္လာနေ့ မင်္ဂလာသီရိဟိုတယ်မှာ ကျင်းပပေးတဲ့ တတိယအကြိမ်မြောက် မြို့နယ်ကွန်ရက်အချင်းချင်း ချိတ် ဆက်ခြင်းအစည်းအဝေးရဲ့ ဒုတိယနေ့

စီမံကိန်းမရှိလျှင်ဆိုတဲ့ အခန်းကဏ္ဍမှာပါတဲ့

- ၁။ စီမံကိန်းမရှိလျှင် ကွန်ယက်ဆောင်ရွက်သင့်တဲ့အခန်းကဏ္ဍ ၅ ချက်
- ၂။ စီမံကိန်းမရှိလျှင် CF အဖွဲ့ဝင်များ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သင့်တဲ့ အခန်းကဏ္ဍ ၅ ချက်
- ၃။ စီမံကိန်းမရှိလျှင် CFMC ဆောင်ရွက်သင့်တဲ့ အခန်းကဏ္ဍ ၈ ချက်ကို သေချာဖတ်ကြပါ။ မှတ်ကြပါ။

မိမိအဖွဲ့ဝင်တွေကို ပြန်လည်လက်ဆင့်ကမ်းကြပါ။ စံပြ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ မိမိက စတင်ပြီး စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ပြပါ။ လောလောဆယ် စီမံကိန်းမရှိခိုက် ဒီအချက်လေးတွေကို အခြေခံယူပြီး တိကျစွာ ကြိုးစားဆောင်ရွက်ပြီး မိမိတို့ ကျေးဇူးရှင်တွေရဲ့ ဆန္ဒနဲ့ရည်မှန်းချက်တွေကို အုတ်တစ်ချပ်သဲတစ်ပွင့်ပမာ အဖွဲ့ဝင်အားလုံး တက်ညီလက်ညီ ဖြည့် စွက်ပေးကြပါလို့ ဆန္ဒပြုလိုက်ရပါတယ်။

ဦးစောကျော်ရှိန်
ဥက္ကဋ္ဌ၊ လေးပင်ချောင်းကျေးရွာ CF

FREDA ဝန်ထမ်းများနှင့် CF အဖွဲ့ အစည်းအဝေးပြီး အမှတ်တရ

ခင်မောင်သက်
ကမ္ဘာမြေချစ်သူ

4.6/ ပါဝင်မှုအခြေအနေအထား

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဒီရေတောများအကြောင်းကို ကျွန်တော်သိသလောက် တင်ပြရမည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော် ငယ်စဉ်ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့် ဘဝအတွေ့အကြုံများကို ပထမဦးစွာပြောချင်ပါသည်။ ကျွန်တော်ငယ်စဉ်က ကျွန်တော်နေထိုင်ရာဒေသတွင် ဒီရေတောများ ပေါများခဲ့ကြောင်း၊ အကြောင်းမျိုးစုံကြောင့် ဒီရေတောများ ပြုန်းတီးခဲ့ကြောင်း၊ ဒီရေတောပြန်လည်တည်ထောင်ရေးအကြောင်း ပြောလိုပါသည်။

ကျွန်တော်ကို ၁၉၇၉ ခုနှစ်ဖျာပုံခရိုင်၊ ဖျာပုံမြို့၊ အမာမြို့နယ်ခွဲ တယ်ပင်ဆိပ်ကျေးရွာတွင် မွေးဖွားခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က သစ်ပင်အကိုင်းအခက်များရှိသော အပင်ကြီးများအပေါ်သို့တက်၍ ဆော့ကစားရခြင်း၊ စာကျက်ခြင်း၊ သီချင်းအော်ဆိုခြင်း၊ လေးခွဖြင့် ငှက်ပစ်ရခြင်းများကို အလွန်ဝါသနာပါခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ် ဝန်းကျင်ကဆို ကျွန်တော်တို့ဒေသတွင် ဒီရေတောများ အထိုက်အလျှောက်ပေါပေါများများ ရှိနေပါသေးသည်။ ကျွန်တော်သည် ဒီရေတောများသို့ ဝင်၍ ဂဏန်းဖမ်းခြင်း၊ ငါးဖမ်းခြင်းများကိုလည်း ဝါသနာပါခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ပညာရေးကိုအလယ်တန်း အဆင့်သာအောင်၍ ဘဝပေးအခြေအနေကြောင့် အထက်တန်းဆက်မတက်ဖြစ်ဘဲ မိဘနှင့်အတူ သစ်တောများခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍ လယ်မြေများထူထောင်ပြီး လယ်သမားဘဝရောက်မှန်းမသိရောက်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ဒေသသည် ဒီရေအတက်အကျနေရာဖြစ်သောကြောင့် လယ်မြေများမှာ ထင်သလောက်အထွက် မကောင်းခဲ့ပါ။

တဖြည်းဖြည်း လူဦးရေသိပ်သည်းလာသည်နှင့်အမျှ သစ်တောသစ်ပင်များကို အလွန်ခုတ်ယူ၍ သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ မီးသွေးဖုတ်ခြင်း၊ လယ်ယာမြေတိုးချဲ့ရှင်းလင်းခြင်းတို့ကြောင့် သစ်တောများက တဖြေးဖြေး ပြုန်းတီးလာခဲ့ရပါသည်။ ကျွန်တော် စာကျက်ခြင်း၊ သီချင်းဆိုခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့သောသစ်ပင်ကြီးများလည်း ပါသွားခဲ့သောကြောင့် ကျွန်တော်အလွန်စိတ်မကောင်းဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့ဒေသမှာသစ်တောများ အလွန်ပြုန်းတီးနေပါပြီ။ တစ်ချိန်က ပေါများခဲ့သောသားငါး၊ ဂဏန်းများလည်း ရှားပါးလာခဲ့ပါပြီ။ သားငါး၊ ဂဏန်းများ ရှားပါးလာခြင်း အကြောင်းအရင်းမှာ ဒီရေတောများ ပြုန်းတီးခြင်းကြောင့်သာဖြစ်ပါသည်။

တစ်နေ့မှာအဖေက ကျွန်တော်ကို ပြောပါတယ်။ “သားရေသစ်တောတွေကတော့ တဖြည်းဖြည်း ပြုန်းတီးလာကုန်ပြီ။ ဒီတိုင်း ဆို နောင်တစ်ချိန်မှာ ထင်း၊ တိုင်၊ မျော့ခတ်ဖို့တောင်မလွယ်တော့ဘူး။ တို့တတွေ အခုချိန်ကစပြီး စပါး မကောင်းတဲ့လယ်တွေမှာ သစ်ပင်တွေ ပြန်စိုက်ထားမယ်ဆိုရင် နောင်တစ်ချိန် အနည်းဆုံး ထင်း၊ တိုင်၊ မျော့အတွက် မပူရတော့ဘူးပေါ့။ တို့သားအဖ တွေ သစ်ပင်စိုက်မယ်”ဆိုပြီး သစ်မာသစ်ကောင်းဖြစ်ပြီး ရှားပါးနေပြီးဖြစ်တဲ့ အိမ်သွယ်သစ်မျိုးကို ကိုယ်တိုင်ပျိုးထောင်ပြီး မြေတစ်ဧကမှာ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးခဲ့ပါတယ်။ ထိုအချိန်က ဒီရေတောသစ်ပင်များကို တယုတယ စိုက်ပျိုးသောသူ မရှိသော ကြောင့် ကျွန်တော်တို့စိုက်ပျိုးသော သစ်ခင်းကလေးကိုမြင်သူတိုင်း အားကျနှစ်သက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်ရဲ့ စိတ်ထဲတွင် သစ်ပင်တွေ စိုက်မယ်၊ ကြီးလာရင်ကိုယ်တိုင်လည်း သုံးမယ်၊ ဝယ်သူရှိလို့ ခုတ်ရောင်းရင် ဝင်ငွေရမယ်ဆိုတဲ့ အတ္တပေါ်မှာ အခြေခံတဲ့အသိလောက်ပဲရှိခဲ့ပါတယ်။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော် စိတ်ကိုအလင်းပြပေးခဲ့တဲ့ ကျေးဇူးရှင်ကတော့ (FREDA) အသင်းအဖွဲ့ကြီးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော် ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် ကျွဲတဲကျေးရွာသူနှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီး ကျွဲတဲကို ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် (FREDA) အသင်းကြီးမှာ ကျွဲတဲကျေးရွာသို့ ကျွန်တော့်ထက်အရင် ရောက်ရှိနှင့်ပြီး အသင်းကြီးရဲ့ ဦးဆောင်စည်းရုံးလမ်းညွှန် မှုနှင့် ထိုနှစ်မှာ ကျွဲတဲကျေးရွာ အကွက် (၅၈) ပေါ်တွင် ဦးကျော်ဝင်းဦးဆောင်၍ကော်မတီ ၅ ဦးပါဝင်သော ဒီရေတော အသုံးပြုသူများအဖွဲ့ဝင် (၂၈) ဦးဖြင့် မြေဧက (၃၀၉)ဧကပေါ်တွင် သစ်တောများကို စတင်စိုက်ပျိုးတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် တိုက်ခတ်သော နာဂစ်မုန်တိုင်းဒဏ်ကို ဧရာဝတီတိုင်းမှာ ပြင်းထန်စွာခံခဲ့ရပါတယ်။ သစ်တောသစ်ပင်နည်းပါး သော ဒေသများတွင် လူ၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် နေအိမ်များစွာ သေဆုံးပျက်စီးခဲ့ကြပါတယ်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကျွန်တော်သည် သစ်ပင် များကို စတင်စိုက်ပျိုးရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် သစ်ပင်များကို မိမိပိုင်မြေပေါ်တွင် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ကျေးရွာအတွင်း လမ်းဘေးဝဲယာများတွင် ကုသိုလ်ဖြစ်စိုက်ပျိုးခဲ့ပါတယ်။

ဒီရေတောသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းကို ကျွန်တော်ဝါသနာပါလာရသည့်အကြောင်းအရင်းမှာ အဓိကကျေးဇူးရှင် နှစ်ဦးရှိပါ သည်။ ပထမဦးဆုံးကျေးဇူးရှင်မှာ ကျွန်တော်ရဲ့အဖေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒုတိယကျေးဇူးရှင်ကတော့ (FREDA) အသင်းပဲဖြစ်ပါ တယ်။

ကျွန်တော် FREDA အသင်းကို အလွန်ပင်ကျေးဇူးတင်မိပါတယ်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် (FREDA) အသင်းကြီးသည် ဒေသခံပြည်သူများအား သစ်တောသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါက ရရှိလာမည့်အကျိုးကျေးဇူးများကိုမကြာခဏရှင်းလင်းပြောကြားခြင်း၊ သစ်တောအသုံးပြုသူများအား အရည်အသွေးမြင့်တင် ပေးခြင်း၊ စိုက်ပျိုး စရိတ်များ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ပျိုးပင်များ ပံ့ပိုးပေးခြင်းများကို အစဉ်တစိုက်ပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။

(FREDA) အသင်းကြီးနှင့် ကျေးရွာသူကျေးရွာသားတို့၏ တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတို့ကြောင့် ဒီရေတောစိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းမှာ ၇၀% လောက်အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့ပါတယ်။ သစ်တော စတင်တည်ထောင်စတွင် မြေနေရာအရှုပ်အရှင်းများ၊ သစ်ခိုးထုတ် ယူခံရခြင်းများကို အနည်းငယ် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါကို (FREDA) အသင်း၊ သစ်တောဌာနနှင့် အဖွဲ့ဝင်တို့ရဲ့ ပူးပေါင်းဖြေရှင်းမှု ကြောင့် ဒီအခက်အခဲများ ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် FREDA အသင်းကြီးမှ ဆရာကြီးဦးအုန်း ချီးမြှင့်ခဲ့သော ကမ္ဘာမြေချစ်သူဆိုတဲ့ ရရှိခဲ့၍ အလွန်ပင် ဝမ်းသာခဲ့ရ ပါတယ်။ ယခုဆိုလျှင် ဒေသခံတို့ရဲ့ တက်ကြွစွာပါဝင်လာမှုကြောင့် ကျန်ရှိမြေလွတ် ၃၄၄ ဧကတွင် အဖွဲ့ဝင် ၃၄ ဦးဖြင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင်စတင်ဖွဲ့စည်း လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

(RECOFTC) အသင်းနှင့်လည်း ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်း၍ ကော်မတီဝင်များအား စီမံအုပ်ချုပ်မှု သင်တန်းများပေးခြင်း၊ စာရင်းကိုင် သင်တန်းများပေးခြင်း၊ သစ်တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့အား (RECOFTC) အသင်းမှအဖွဲ့တွင်း လှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေ ထည့်ဝေပေး ခြင်းတို့ဖြင့် ပံ့ပိုးခဲ့ပါတယ်။ အဖွဲ့ဝင်များအား ငါး၊ ဂဏန်းမွေးမြူရေးသင်တန်းများပေး၍ စိုက်ခင်းများအတွင်း သစ်တောနှင့် သားငါးတွဲဖက်မွေးမြူရေးကို ဖော်ဆောင်ကာ မွေးမြူစေခဲ့ပါတယ်။ ကျေးရွာများသို့လည်း လမ်း၊ တံတား၊ ကျောင်း၊ Shelter

များကိုလည်း ဆောက်လုပ်လျှင်ဒါန်းပုံပိုးခဲ့ပါတယ်။

အသင်းကြီး၏ ကျေးဇူးကြောင့် ဒေသခံပြည်သူတို့ သစ်တောများပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးကို ရရှိခံစားခဲ့ရပါတယ်။ လူနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သစ်တော၊ သစ်ပင်တွေနှင့် သက်ရှိတို့ရဲ့ ဂေဟစနစ်တွေ အပြန်အလှန် ပတ်သက်ဆက်နွှယ်အထောက်အကူပြုမှုများကို နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ရပါသည်။ သစ်ပင်များသည် စက်ရုံအလုပ်ရုံများမှထွက်ရှိလာသည့် လေထုအတွင်းရှိသော ကာဗွန် အညစ်အကြေးများကို စုပ်ယူ၍သက်ရှိများ အသက်ရှူရန်လိုအပ်သော အောက်ဆီဂျင်ကို ပြန်လည်ထုတ်လွှတ်ပေးသည့်အကြောင်းကို သိရှိခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ သုံးစွဲပြီး စွန့်ပစ်ပလပ်စတစ်များအား စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်း အလေ့အထများကို ကျေးရွာသားအချို့မှာ လိုက်နာလျက်ရှိကြပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် လှပရေးနှင့်အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော တည်ထောင်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုအားနည်းလျက်ရှိပါသည်။ ဟိမဝန္တာတောင်တန်းပေါ်တွင် တည်ရှိသော နီပေါနိုင်ငံသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးတွင် အမျိုးသမီး ၅၀% ပါဝင်မှုရှိ၍ ပိုမိုအောင်မြင်ကြောင်း သိရှိရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံတွင်လည်း အမျိုးသမီးများ ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုလိုပါတယ်။

မြို့တစ်မြို့ရဲ့ အလှကျက်သရေဆိုတာ ဘုရားရှိမှ၊ ရွာတစ်ရွာရဲ့ အလှဆိုတာ တံတားရှိမှလို့ မြန်မာဆိုရိုးစကားတစ်ခုရှိခဲ့ပါတယ်။ မှန်ပါတယ်။ ဒါကို ကျွန်တော်ဖြည့်စွက်ပြောချင်တာက ရွာတစ်ရွာရဲ့ အလှဆိုတာ တံတားအပြင် သစ်တောသစ်ပင်တွေရှိမှ ပိုပြီးအေးချမ်းသာယာလှပတဲ့ ရွာတစ်ရွာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ထို့ကြောင့် မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များအနေဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်လှုပ်ရှားနိုင်ကြပါစေလို့ တိုက်တွန်းအကြံပြုလိုက်ပါတော့တယ်။

ခင်မောင်သက် - ကမ္ဘာမြေချစ်သူ
အတွင်းရေးမှူး
စီမံအုပ်ချုပ်မှုကော်မတီ၊ ကျွဲတဲကျေးရွာ
ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း

CF အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း

ထွန်းထွန်း
ကမ်းနားကွင်းကျေးရွာ

4.7/ တၢ်ပၤတၢ်တၢ်

ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် သစ်တောဌာန၊ ဖရီဒါအသင်းနှင့် RECOFTC တို့အား ကျေးဇူးအထူးတင်ပါကြောင်း ပြောပါရစေ။ ဒီရေတောတွေရဲ့တန်ဖိုးကို နားလည်ခဲ့ရလို့ပါ။ ကျွန်တော်အပါအဝင် လူတော်တော်များများက သစ်ပင်ဆိုတာ ခုတ်ဖိုလောက်ပဲ သိခဲ့ရတာပါ။ ဒါကိုတော့ ဝန်ခံပါရစေ၊ အခုလို သစ်ပင်ဆိုတာ စိုက်ဖို့ဝေးလို့ ကျွန်တော်သိရသလောက် ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်တောကို မှီခိုပြီး လုပ်ကိုင် စားသောက်ရတဲ့ ကျေးရွာလေးပါ။ အဲဒီအချိန်တုန်းက သစ်တောဆိုတာ မရှိသလောက်ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ရာသီဥတု မမှန်ခြင်းကြောင့် နာဂစ်မုန်တိုင်းဆိုတဲ့ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်ဉာဏ်မှီ သလောက် သိလိုက်ရတာကတော့ ဒါဟာ သစ်တောသစ်ပင်တွေ မရှိလို့လားလို့ တွေးမိပါတယ်။

၂၀၀၆-၂၀၀၇ တုန်းက FREDA က ဆရာတွေ ကျွန်တော်တို့ရွာကို ရောက်လာပါ။ သစ်တောများ ပြန်လည်ကောင်းမွန်ကောင် ပြုစုစိုက်ပျိုးကြဖို့ ငွေကြေးအကုန်အကျခံပြီး စည်းရုံးခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့တွေ သစ်တောသဘာဝကို လုံးဝနားမလည်လက်မခံခဲ့ပါ။ သစ်တောပြုန်းတီးအောင်လုပ်ပြီး စားဝတ်နေရေးကို ဖြေရှင်းနေရတဲ့အတွက် FREDA ရဲ့ စည်းရုံးမှုတွေကို မေ့နေခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်တို့ရွာကို ဖယ်ထားပြီး အခြားရွာတွေကို ဆက်သွယ်ပေါင်းစည်းပြီး အောင်မြင်အောင် လုပ်ကိုင်တော့မှ ကျွန်တော်တို့တွေ သစ်တောကို စိတ်ဝင်စားလာခဲ့ပါတယ်။ ဖိတ်ခေါ်တုန်းကတော့ မလုပ်ခဲ့မိပဲ ပြန်လည်လုပ်ကိုင်ချင်တော့ ဘယ်လိုဆက်သွယ်ရမှန်းမသိပဲ အခက်အခဲတွေ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၂၀၁၆ - ၂၀၁၇ မှာတော့ သစ်တောဌာန၊ ဖရီဒါအသင်းနှင့် RECOFTC တို့ ဒုတိယအကြိမ်ပြန်ရောက်လာပြီး သဘာဝဘေးအန္တရာယ်၊ သစ်တောနှင့်ပတ်သက်တဲ့ ဟောပြောလမ်းညွှန်မှုများ၊ ဒီရေတောများ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာစေဖို့ အခြေခံသင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ပြီး စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အတွက် စိတ်ကျေနပ်မှုပြီး တိုးတက်မှုများ ရရှိခဲ့ပါတယ်။

ဒီအဖွဲ့တွေရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် ကျွန်တော်တို့ရွာမှာ အခုဆိုရင် သစ်တောကို အမှန်တကယ် စိတ်ပါဝင်စားသူ (၄၅)ဦးဖြင့် (၄၁၅)ဧက အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၀.၁၁.၂၀၁၇ ရက်နေ့မှ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ CF Certificate ရပြီး တရားဝင် နှစ် (၃၀) လုပ်ပိုင်ခွင့်အား ပေးခဲ့ပါတယ်။

ယခုလို အောင်မြင်တိုးတက်အောင် အကူအညီများစွာပေးခဲ့သည့် ပြင်ပနိုင်ငံမှ အလှူရှင်များ၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ဖရီဒါအသင်း၊ RECOFTC တို့နှင့်အတူ ကျေးရွာပေါင်း (၂၁)ရွာမှ မိတ်ဆွေများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ယခင်တုန်းက သစ်ပင်

ကို ခုတ်ဖို့လောက်သာ သိခဲ့တဲ့ကျွန်တော်တို့ရွာဟု ခုဆိုရင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးတဲ့လက်တွေ ဖြစ်သွားပြီးဖြစ်ပါကြောင်း ရေးသား ရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းမူ၊ သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်းမူတို့ကို အခြေခံကျကျလုပ်ဆောင်ရန် များစွာလိုအပ်မယ်လို့ ပြောပါရစေ၊ သစ်ပင်တွေကို မိမိတို့ပိုင် မြေကွက်များတွက် စိုက်ပျိုးရပါတယ်။ အောင်မြင်မှုလည်း ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမြင်မှာ ကောင်းသော် လည်း တစ်ဦးချင်းမှာ အခက်အခဲတွေ ရှိနေကြပါတယ်။ စားဝတ်နေရေးအခက်အခဲကြောင့်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ရွာမှာ ဒီလို အခက်အခဲတွေများစွာ တွေ့ရတာကြောင့် ခုလိုအကြံပြုတောင်းခံခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ တောရှင်းလင်းချိန်မှာ စားဝတ်နေရေး ကြောင့် တောကို အချိန်မီရှင်းလင်းရန် နောက်ကျခြင်း၊ ပျိုးပင်များကို အချိန်မီ မစိုက်ပျိုးနိုင်ခြင်း စတာတွေကို တွေ့မြင်နေရပါ တယ်။ ဒါပေမဲ့ အချို့ကတော့ လုပ်ငန်းကိုအောင်မြင်အောင် ကြိုးစားလုပ်ကိုင်နေ ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တွေ သစ်တော တွေကို ဘယ်လိုပုံစံဖြင့် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရင်ကောင်းမလဲဆိုတာ ပြန်ဆန်းစစ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်အမြင်ကို ပြောရရင် သစ်တောတွေကို ရေရှည်ထိန်းသိမ်းနိုင်ဖို့ဆိုရင် လက်ရှိ မိမိပိုင်မြေကွက်အတွင်းမှာ ငါး/ဂဏန်းမွေးမြူခြင်းများ ပြုလုပ်လျှင် အလွန်အကျိုးရှိမယ် အားသာချက်ဖြစ်ပါကြောင်း အကြံပြုပါရစေ။ ဒါမှလည်း သစ်တောကိုလည်း ထိန်းသိမ်းနိုင် မယ်။ ကျွန်တော်တို့ရွာတွေအနေဖြင့် ဒီလိုရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုအပိုင်းမှာ လုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းမရှိတာကြောင့် သစ်တောသစ်ပင် စိုက် ပျိုးနိုင်ရန် အဖက်ဖက်မှ ပံ့ပိုးကူညီပေးနေသော FREDA အသင်းအားများစွာ အားကိုးမိပါကြောင်း တင်ပြပါရစေ။

လေးစားစွာဖြင့်

ထွန်းထွန်း
ကမ်းနားကွင်းကျေးရွာ

CF အဖွဲ့ဝင်များ၏ သားသမီးများအား စာရေးကိရိယာများ ဖြန့်ဝေခြင်းမှတ်တမ်းများ

ဦးကံမြင့် (ဥက္ကဋ္ဌ)

4.8/ ဝဏ်တော်ဟာ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဒီရေတောများ ပေါက်ရောက်တဲ့ ဖျာပုံမြို့နယ်ထဲက ရွာတစ်ရွာဖြစ်တဲ့ ဆိပ်မဆိုတဲ့ ကျေးရွာလေးမှာ မွေးဖွားကြီးပြင်းခဲ့ပြီး ယခုလက်ရှိနေထိုင်လျက်ရှိသော အရှေ့မရမ်းကျေးရွာကလေးကိုတော့ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဝန်းကျင်လောက်က ကျေးရွာသူတစ်ဦးနှင့်အကြောင်းပါပြီး ရောက်ရှိနေထိုင်ခဲ့တာ နှစ်ပေါင်း (၂၅)လောက် ရှိခဲ့ပါပြီ။ ကျွန်တော် ရောက်ရှိ နေထိုင်စဉ်ကာလတုန်းကဆိုရင် အရှေ့မရမ်းကျေးရွာရဲ့ အနီးပတ်ဝန်းကျင်မှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသဖြစ်သော ကြောင့် သဘာဝအလျောက် ပေါက်ရောက်နေကြသော ဒီရေတောများနှင့် စိမ်းစိုနေပြီး သစ်တောမှရရှိသော သယံဇာတများ ဖြစ်သော ငါး၊ ပုစွန်၊ ဂဏန်းအပြင် ကျေးငှက်လေးများ၊ သားကောင်ငယ်လေးများတို့အား ရှာဖွေစားသောက်ရောင်းချခြင်းဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ စားဝတ်နေရေးကို အထိုက်အလျောက် အထောက်အကူပေးခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဒီရေတောများ ပေါက်ရောက်တဲ့ ဖျာပုံမြို့နယ်ထဲက ရွာတစ်ရွာဖြစ်တဲ့ ဆိပ်မဆိုတဲ့ ကျေးရွာလေးမှာ မွေးဖွားကြီးပြင်းခဲ့ပြီး ယခုလက်ရှိနေထိုင်လျက်ရှိသော အရှေ့မရမ်းကျေးရွာကလေးကိုတော့ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဝန်းကျင်လောက်က ကျေးရွာသူတစ်ဦးနှင့်အကြောင်းပါပြီး ရောက်ရှိနေထိုင်ခဲ့တာ နှစ်ပေါင်း (၂၅)လောက် ရှိခဲ့ပါပြီ။ ကျွန်တော် ရောက်ရှိ နေထိုင်စဉ်ကာလတုန်းကဆိုရင် အရှေ့မရမ်းကျေးရွာရဲ့ အနီးပတ်ဝန်းကျင်မှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသဖြစ်သော ကြောင့် သဘာဝအလျောက် ပေါက်ရောက်နေကြသော ဒီရေတောများနှင့် စိမ်းစိုနေပြီး သစ်တောမှရရှိသော သယံဇာတများ ဖြစ်သော ငါး၊ ပုစွန်၊ ဂဏန်းအပြင် ကျေးငှက်လေးများ၊ သားကောင်ငယ်လေးများတို့အား ရှာဖွေစားသောက်ရောင်းချခြင်းဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ စားဝတ်နေရေးကို အထိုက်အလျောက် အထောက်အကူပေးခဲ့ပါတယ်။

နောက်ပိုင်းကာလတွေမှာတော့ လူဦးရေတိုးတက်များပြားလာတာနဲ့အမျှ သဘာဝဒီရေတောများအား ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း ကာ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်း၊ လယ်ယာမြေများ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ စားဝတ်နေရေးအတွက် သစ်၊ မျော၊ တိုင်များ အလွန်အကျွံ ရောင်းချခြင်း၊ စည်းကမ်းမဲ့ ခုတ်ယူခြင်းတို့ကြောင့် တစ်နေ့တစ်ခြား သဘာဝဒီရေတောများ နည်းပါးလာပါတော့တယ်။ အဲဒီ ကာလမှာပဲ ခုနှစ်အားဖြင့် (၂၀၀၀) ခုနှစ်အချိန်မှာတော့ (FREDA)ဆိုတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဟာ ကျွန်တော်တို့ရွာကို ရောက် လာပါတော့တယ်။ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ကျွန်ရှိနေသေးတဲ့ ဒီရေတောများအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနဲ့ ပျက်စီးသွားသော ဒီရေတောများအား အစားထိုးစိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်ပြီး ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ မိမိတို့ဒေသ အကျိုးစီးပွားနဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရာလည်းရောက်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းကြောင့် ကျွန်တော်နဲ့ အတူ ဒေသခံပြည်သူများက စိတ်ပါဝင်စားကြပြီး (၂၀၀၁)ခုနှစ်မှစတင် အကောင်အထည်ဖော်က ဒီရေတောများ စိုက်ပျိုးကြပါ တယ်။ စိုက်ပျိုးရာမှာလည်း FREDA မှ ပျိုးပင်များ၊ ပန္နက်တိုင်များ၊ ပုံပိုးကူညီပေးသည့်အပြင် FREDA အဖွဲ့မှ တာဝန်ရှိသူများက ဒေသခံပြည်သူများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းပြီး စနစ်တကျအကွက်ရိုက်ပြီး ပျော်ပျော်ပါးပါး ဒီရေတောသစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးနေကြ သည့်မြင်ကွင်းက ယနေ့ထက်တိုင် ကျွန်တော်ရဲ့မျက်ဝန်းထဲမှာ မြင်ယောင်နေမိတုန်းပါ။ လုပ်ငန်းများ စတင် အကောင် အထည်ဖော်တဲ့ကာလမှာတော့ အခက်အခဲများရှိသလို အတွေ့အကြုံဗဟုသုတတွေလည်း ရရှိခဲ့ပါတယ်။ အခက်အခဲလို့ဆိုရာ မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ရွာလေးဟာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသဖြစ်တဲ့အတွက် မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်များ ပေါများသော ဒေသဖြစ်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဒီရေတောစိုက်ခင်းသို့ သွားသည့်အခါ စက်လှေများ၊ လှေငယ်များဖြင့် ခက်ခဲစွာ သွားရောက်စိုက်ပျိုးကြ ရပါတယ်။ တစ်ခါတရံ သစ်တောမြေကို ကျူးကျော်ပြီး လယ်ယာစိုက်ပျိုးနေကြတဲ့ သူတွေနဲ့လည်း နယ်ခြားပြဿနာအတွက် စကားပြောကြရပါသေးတယ်။ ဒီအခါမှာလည်း FREDA အဖွဲ့မှ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးကြပါတယ်။ အဲဒီလို ကြုံတွေ့လာရ

တဲ့အခက်အခဲများဟာ ကျွန်တော်တို့အတွက်တော့ ဒီရေတောတစ်ခု အောင်မြင်လာဖို့အတွက် ဘယ်လိုစိုက်ပျိုးရမယ်၊ ဘယ်လိုကျော်ဖြတ်ရမယ်ဆိုတဲ့ ဗဟုသုတအတွေ့အကြုံကို ရလိုက်ကြပါတယ်။

အဲဒီလိုနဲ့ ဒီရေတောများ ပြန်လည်အကောင်အထည်ဖော်နေတဲ့ကာလမှာပဲ ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှာတော့ နာဂစ်မုန်တိုင်းတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ဒီရေတောများ ပြိုလဲပျက်စီးခြင်းနဲ့ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီအဖြစ်အပျက်ကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး တချို့သော စီးပွားရေးသမားတွေဟာ ဒီရေတောပိုင်နက်အတွင်းမှာ ပုစွန်ကန်၊ ငါးကန်နှင့် လယ်ယာမြေတိုးချဲ့ခြင်းစသည့် လုပ်ရပ်များဟာ တစ်စတစ်စ များပြားလာခဲ့ပြန်ပါတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့အတူ ဒေသခံအစုအဖွဲ့တွေလည်း စိတ်ဓာတ်တွေ ကျကျကြပြီပေါ့။ အဲဒီကာလမှာပဲ ကျွန်တော်တို့ကျေးရွာကို RECOFTC ဆိုတဲ့ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ရောက်လာပြန်ပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာတော့ RECOFTC နဲ့ FRED A တို့ပူးပေါင်းပြီး ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းတွေကို ပိုမိုတိုးချဲ့ပြီး အသစ်တဖန် စနစ်တကျ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းကာ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပြန်ပါတယ်။ မြေနေရာအငြင်းပွားမှုများ မဖြစ်ပေါ်လာစေရေးအတွက် သစ်တောမြေနှင့် တရားမမြေခွဲခြားကာ အစုအဖွဲ့ပိုင်ဧရိယာများ သေချာစွာ ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်ပြီး ဒေသခံပြည်သူများ အနှစ် (၃၀) တရားဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိရေးအတွက် အခွင့်လက်မှတ်များ လက်ဝယ်ရောက်အောင် (RECOFTC) အဖွဲ့မှ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပြန်ပါတယ်။ ဒါတင်မကသေးဘဲ နည်းပညာသင်တန်းများပါ ပို့ချပေးသည့် အပင်ဒီရေတောများ ရေရှည်တည်တံ့အောင်မြင်ရေးအတွက် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း ရန်ပုံငွေအဖြစ် (ဘဏ်)အကောင့်ဖွင့်ပြီး ထည့်ပေးခဲ့ပါသေးတယ်။ RECOFTC နှင့်အတူ ပူးပေါင်းပြီး FRED A မှလည်း ထိုက်သင့်သော စိုက်ပျိုးစရိတ်များ ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါတယ်။ သစ်ပင်စိုက်ရန် လူအင်အား လိုအပ်ပါကလည်း ပါဝင်ကူညီ စိုက်ပျိုးပေးကြပါတယ်။ ဒါတွေအားလုံးကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် FRED A အသင်းသည် ကျွန်တော်တို့ ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းအတွက် ကျေးဇူးတရားတွေ ရှိခဲ့တယ်ဆိုတာ မေ့လို့မရပါဘူး။ ဒါကြောင့် မွီလည်း ကျွန်တော်နဲ့အတူ ဒေသခံပြည်သူများဟာ ဒီရေတောများတန်ဖိုးကို ပိုမိုသိရှိနားလည်လာကြပါပြီ။

ကျွန်တော်တို့ရွာလေးအတွက် ဒီရေတောများရှိနေခြင်းဟာ ဒေသခံပြည်သူများအတွက် လူမှုစီးပွားစသည့်ကိစ္စများကို အထိုက်အလျောက် ကူညီပေးရုံတင်မကဘဲ ကြွရောက်လာမဲ့သဘာဝ ဘေးများနည်းပါးလာမယ်ဆိုတဲ့ အသိတွေနဲ့အတူ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်လက်တွဲကြပြီး ဒီရေတောများကို စနစ်တကျ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းစိုက်ပျိုးကြလို့ ကျေးရွာပတ်ဝန်းကျင် အနီးတစ်ဝိုက်မှာ အထိုက်အလျောက် စိမ်းစိမ်းစိုစိုနဲ့ ကျေးငှက်ကလေးတွေရဲ့ တေးဆိုသံလေးများဟာ ဟိုးလွန်ခဲ့သော အနှစ် (၁၀၀) ဆီသို့တောင် အောက်မေ့သတိရ လွမ်းဆွတ်သလိုမျိုး ထင်ယောင်ထင်မှား ရှိနေပါတော့တယ်။

ယခုလက်ရှိအချိန်မှာတော့ ကျွန်တော်နဲ့အတူ ကျေးရွာမှ စိတ်ပါဝင်စားသူများ ပါဝင်တဲ့ (ဒေသခံ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း) အဖွဲ့ကို အဖွဲ့ဝင်(၂၂)ဦးနှင့် စနစ်တကျ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပြီး အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်များ ရေးဆွဲချမှတ်အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ကိုင်နေကြလို့ --- ယခင် ပျက်စီးသွားသော ဒီရေတောများဟာ အသစ်တဖန်ပြန်လည်ပြီး စိမ်းစိမ်းစိုစို ရာနှုန်းပြည့် မဟုတ်တောင် အထိုက်အလျောက် အောင်မြင်လာခဲ့ပါပြီ။

အစမှသည် အခုအချိန်အထိတိုင် ကြုံတွေ့လာခဲ့တဲ့ အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကို ရင်ဆိုင်ကျော်ဖြတ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာရဲ့ (ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း)အား အောင်မြင်လာအောင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့တဲ့ (FRED A) အား အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ဂုဏ်ယူမှတ်တမ်း တင်ရင်း --- ကမ္ဘာတည်သ၍ FRED A အသင်းကြီး အခွန်ရှည်တည်တဲ့ပြီး အောင်မြင်မှုများ ထာဝရရရှိနိုင်ပါစေလို့ ဆုမွန်ကောင်းတောင်းလိုက်ရပါတော့သည်။

ကံမြင့် (ဥက္ကဋ္ဌ)
အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကော်မတီ
(ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း)
အရှေ့မရမ်းကျေးရွာ

ဦးသောင်းစိုး (ဝါးကုန်း)

CF အဖွဲ့ဝင်

4.9/ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အဖွဲ့ဝင်များ

ကျွန်တော်တို့က ဝါးကုန်းကျေးရွာမှဖြစ်ပြီး ဖျာပုံမြို့နယ်၊ ပြင်ဒရယ်ကြိုးပိုင်း၊ အကွက်အမှတ် (၅၆)မှာ တည်ရှိတဲ့ ဒေသခံ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းအဖွဲ့ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၀၀ ခုနှစ်မှာ စတင် တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။ ယခုလက်ရှိအဖွဲ့ဝင် ဦးရေကတော့ (၅၆) ဦးဖြစ်ပြီး (၃၅၀) ဧက ကျယ်ဝန်းပါတယ်။

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရင်းနှီးကုန်ကျမှုများပါ တယ်။ ဒီကုန်ကျစရိတ်တွေကို ဖရိုဒါအသင်းက ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းသာ ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်သဖြင့် အဖွဲ့ဝင်များအနေဖြင့် စီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ အထိုက်အလျောက် အခက်အခဲများ ရှိခဲ့ပါတယ်။

အစည်းအဝေးများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင်ခြင်း၊ CF ဆိုင်ရာသင်တန်းများ ပို့ချခြင်း၊ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်းစသည့် အတွေ့အကြုံများကိုအခြား CF အဖွဲ့ဝင်များနှင့် တွဲဖက် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။

မိမိအိမ်သုံးအတွက်ထင်း၊ မျော၊ တိုင်၊ သစ်များ ဖူလုံစေခြင်း၊ ပိုလျှံသည်များကို ရောင်းချခြင်းဖြင့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စားဝတ်နေရေးများ ပြေလည်စေခြင်း၊ သစ်တောများမှ ရရှိသည့်ငါး၊ ပုစွန်၊ ဂဏန်း၊ အသီးအရွက်များ ရရှိခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်များ ရရှိခြင်း၊ သစ်စေ့၊ ပျိုးပင်များ ရောင်းချခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေရရှိခြင်း၊ ကျေးရွာပတ်ဝန်းကျင်တွင် စိမ်းစိုသောသစ်တောများ ရှိလာ ခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်နိုင်ခြင်း၊ ရာသီဥတုကို ကောင်းမွန်စေခြင်း၊ သားငှက် တိရစ္ဆာန်များ မှီခိုနေထိုင်ကျက် စား နိုင်ခြင်း စသည့်အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိပါသည်။

CFI ညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက် ရေးဆွဲခြင်း၊ အခွင့်လက်မှတ်များရရှိရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ CF ဆိုင်ရာသင်တန်းများပေးခြင်း၊ လေ့လာရေးခရီးစဉ်များ ပို့ပေးခြင်း၊ စိုက်ခင်းမြေပြုပြင်ခြင်း၊ ကျွန်းခွေခြင်း၊ ပန္နက်စုခြင်း၊ ပန္နက်စိုက်ခြင်း၊ ပျိုးပင်ပေးခြင်း၊ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပေါင်းရှင်းခြင်း၊ မီးတားကာကွယ်ခြင်း၊ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာတစ်ခု ဆောက်လုပ် ပေးခြင်း၊ ဆိုလာရေသန့် (၁)စုံ၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်နှင့် စာရေးကိရိယာများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ အဖွဲ့ဝင်အချို့ကို ဝင်ငွေတိုးစေရန် တစ်နိုင်တစ်ပိုင် ငါး၊ ဂဏန်းကန်များ ပံ့ပိုးကူညီပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၅ - ၂၀၁၇ ထိ (၃) နှစ်တာ စီမံကိန်းကာလတွင် အဖွဲ့ဝင်များကို ရွေးချယ်၍ ပျိုးဥယျာဉ် တည်ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်း၊ ခေါင်း ဆောင်မှုသင်တန်း၊ အစုအဖွဲ့ပိုင်စီမံအုပ်ချုပ်မှုသင်တန်း၊ ငွေစာရင်းဆိုင်ရာသင်တန်း၊ ပရိပက္ခဆိုင်ရာသင်တန်း၊ မြေယာရှုခင်း

အခင်းအကျင်းဆိုင်ရာ သင်တန်းများ ပို့ချသင်ကြားပေးခြင်း၊ ဧက (၁၀၀) စိုက်ခင်း တည်ထောင်ခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ် ငွေကြေးများကို ပံ့ပိုးကူညီပေးခဲ့ပါသည်။

(CF) ဧရိယာအတွင်း မြေမျက်နှာပြင်မြင့်သဖြင့် ဒီရေဝင်ရောက်မှု အားနည်းခြင်း၊ သဲနုံးမြေဖြစ်သော်လည်း မြစ်ဖျားပိုင်းကျ လွန်းသဖြင့် ရေငန်နွံ့လျော့နည်းခြင်း၊ ဒီရေကြည်တက်ရောက်ခြင်းတို့ကြောင့် သစ်ပင်ကြီးထွားနှုန်း အားနည်းပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောအခြေအနေမှာ (သင့်) အဆင့်မှာရှိပါသည်။

ဝါးကုန်းကျေးရွာ (CF) လုပ်ငန်းကို အဖက်ဖက်မှ ကူညီပံ့ပိုးပေးပါသော (FREDA) အသင်းမှ လူကြီးမင်းများ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ (ACTMANG) အဖွဲ့မှ လူကြီးမင်းများ၊ (RECOFTC) အဖွဲ့မှ လူကြီးမင်းများ၊ စီမံကိန်းကာလအဆင့်ဆင့်ပြောင်းလွှဲခဲ့သော တာဝန်ခံလူကြီးများ၊ စီမံကိန်းဝန်ထမ်းများ၊ ကျေးဇူးတင်ထိုက် သူများအားလုံးကို (CF) အဖွဲ့ဝင်များအားလုံး၏ ကိုယ်စား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

သောင်းစိုး
အဖွဲ့ဝင်၊ CF အသုံးပြုသူများအဖွဲ့
ဝါးကုန်းကျေးရွာ

ဦးတင်ရှိန်၊ ဘိုးဘကုန်း
CF ဥက္ကဋ္ဌ

4.10/ ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် အကျိုးစီးပွားများကို ထိခိုက်စေခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း

ဖျာပုံမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ပြင်ဒရယ်ကြီးပိုင်း (တောင်ပိုင်း)အကွက်အမှတ် (၄၆၊ ၄၇) ဧရိယာ (၈၀၇.၂၄)ဧကအား ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှစ၍ NGO ဖရီဒါအသင်းနှင့် စတင်ပူးပေါင်းချိတ်ဆက်၍ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။

၎င်းသစ်တောသည် ကျန်ခဲ့သော နှစ် (၅၀)ခန့်က အကွက်အမှတ် (၄၆၊ ၄၇) ဧရိယာအတွင်း၌ ရှင်သန်ပေါက်ရောက်ခဲ့သည့် သစ်ပင်အမျိုးအမည်များမှာ (ကနစို၊ ဗြူး၊ မခမ၊ ကျန၊ လဘ၊ လမ၊ ပင်လယ်အုန်း၊ အိမ်မသွယ်၊ သမဲ၊ ခယာ၊ မြင်းက၊ သရော၊ ဇကလွန်၊ မိုးမခ၊ ပန်းသကော၊ သင်ပေါင်း စသည့် သစ်အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် စုံလင်စွာ ပေါက်ရောက်ပြီး သဘာဝသားကောင် များနှင့် ကျေးငှက်များဖြစ်ကြသော ဒရယ်၊ ဆက်၊ မျောက်၊ ဖွတ်၊ သင်းခွေချပ်၊ တောကြောင်၊ တောခွေးများနှင့် သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ ပျော်မွေ့မှီခိုရာ သာယာလှပ စိမ်းလန်းစိုပြေတောအုပ်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

သစ်တောကြီးက စတင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် NGO ဖရီဒါအသင်းနှင့် မချိတ်ဆက် မစိုက်ပျိုးခင် ရှေ့ပိုင်းနှစ်ပေါင်း (၂၀) ခန့်က လူအပေါင်းတို့၏ မဆင်မခြင်ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းဖြစ်သော ထင်းမီးသွေးဖုတ်ခြင်း၊ ဝန်လေးထင်းခုတ်ခြင်း၊ ပင်လယ်သုံး ချောက်တိုင်ခုတ်ခြင်း၊ ထင်းပေါက်ခြမ်းခွဲခြင်း၊ ပန်းတိုင်ခုတ်ခြင်း၊ ယာယီ ချောင်းများခုတ်ခြင်းနှင့် စည်းကမ်းမဲ့စွာ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်ခြင်း၊ လယ်ယာမြေများပြုလုပ်ရန် ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခဲ့ကြသောကြောင့် သစ်တောကြီးမှ တန်ဝန်အပင်ကြီးများ မျိုး ပြုန်းတီးခြင်း၊ တန်းဖိုးမဲ့ မြက်ပင်ခြံနွယ်ပိတ်ပေါင်းများ ထူထပ်ပေါက်ရောက်သော စည်းကမ်းမဲ့ တောပျက်အိုကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် NGO ဖရီဒါအသင်းနှင့် ဒေသခံစိတ်ပါဝင်စားသူ ပြည်သူများ ပူးပေါင်းပြီး ပြန်လည်စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်းခဲ့ပါ သည်။ (၂၀၀၈)ခုနှစ်တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် (နာဂစ်)မုန်တိုင်း တိုက်ခိုက်ဒဏ်ကြောင့် ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းစိုက်ပျိုးထား သော သစ်ပင်လက်ကျန်များအာ ထပ်မံ၍ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခံခဲ့ရပြီး လယ်ကွင်းတောပျက်ကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ရပါသည်။ ထို့နောက်ကာလတွင် ကျေးရွာအတွင်းရှိ ပြည်သူများ စားဝတ်နေရေး ခက်ခဲမှုဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် ဖရီဒါအသင်းမှ ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်းဦးစီးသော FREDA အဖွဲ့မှ ကျေးရွာသို့ ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား စားသောက်ကုန် (၃)မျိုးကို တစ်လလျှင်တစ် ကြိမ်နှုန်းဖြင့် (၁၀)ကြိမ်ထက်မနည်း လာရောက်လှူဒါန်းပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစ၍ မေတ္တာဖောင်ဒေးရှင်း NGO အဖွဲ့မှ ကျေးရွာသို့ ဆက်သွယ်လာရောက်ပြီး သစ်ပင်သစ်တောနှင့် ပတ်သက်သော စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာသင်တန်းများ ပို့ချခြင်း၊ ကွင်းဆင်းပူးပေါင်းစိုက်ပျိုးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင်ခြင်းနှင့် (ပျိုးပင်များ) မျှဝေပေးအပ်ခြင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များ စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် RECOFTC က အကောင်အထည်ဖော်သည့် SU-Com for စီမံကိန်းလည်း ကျေးရွာထိ လာရောက်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာများ ပေးအပ်ခြင်း၊ ပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင်ပေးခြင်း၊ ပျိုးပင်များ မျှဝေပေးခြင်းနှင့် တရားဝင်အစိုးရ အမှတ်ပြု CF သစ်တောရရှိနိုင်ရန် CF စီမံချက် ရေးဆွဲနည်း၊ ငွေစာရင်းပြုစုနည်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သော နည်းပညာများကို လည်း ထပ်မံ၍ အမာမြို့သို့ ခေါ်ယူသင်ကြားပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မိမိတို့ထိန်းသိမ်းထားသော သစ်တောအား အစိုးရအသိအမှတ်ပြု (Certificate) ရရှိရေးအတွက် စီမံချက်များ ရေးဆွဲပြီး RECOFTC အဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ဌာနဆိုင်ရာအသီးသီးထံသို့ လျှောက်လွှာတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၁၆.၅.၂၀၁၇ ရက်နေ့တွင် အမာမြို့နယ်ပိုင် လေးပင်ချောင်ကျေးရွာ စာသင်ကျောင်းတွင် မြို့နယ်အဆင့်ဆင့်မှ လူကြီးမင်းများ ဖြစ်ကြသော ခရိုင်သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် တကွ ဌာနဆိုင်ရာလူကြီးများမှ (Certificate) ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်းလွှာကို ပထမအသုတ်ကျေးရွာ (၁၀)ရွာအား အခမ်းအနားနှင့်တကွ ခမ်းခမ်းနားနား ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၇ ခုနှစ်မှစ၍ RECOFTC အဖွဲ့မှ လည်ပတ်ရန်ပုံငွေများ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုရန်ပုံငွေများကို ယခုကာလအပိုင်းတွင် တစ်ဦးချင်းအလိုက် အတိုးနှုန်းသက်သာစွာဖြင့် မတည်ငွေ အရင်းမပျောက် ပျက်စေရေးအတွက် နှစ်တိုး(၃)နှစ် နှစ်ရှည် (၅)နှစ်သတ်မှတ်၍ ပေးအပ်ခဲ့သည်မှာ ယခုချိန်ထိ တည်မြဲရှင်သန် နေလျက်ရှိပါသည်။

သစ်တောအဖွဲ့ဝင်များဆီမှ လစဉ်အလိုက်ရရှိခဲ့သော အတိုးငွေများအား သစ်တောနှင့်သက်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ်တွင် စာရင်းဇယားများဖြင့် စနစ်တကျ သုံးစွဲလျက် ရှိပါသည်။

၁။ အခက်အခဲများ

သစ်တောအသုံးပြုသူများ အစုအဖွဲ့သည် စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများနှင့် သစ်တော ရေရှည်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး နည်းပညာပိုင်း အခက်အခဲများလည်း ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

၂။ အကျိုးအမြတ်

သစ်တောသည် ယခင်တုန်းကထက်မတူတော့ဘဲ ယခုအခါ၌ စိုပြေစိမ်းလန်း ရှင်သန်ကြီးထွားလာပြီး ရေသယံဇာတ၊ မြေသယံဇာတများ ပေါများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာ၍ ငါး၊ ပုစွန်၊ ဂဏန်း များ ယခင်ကထက် ပေါများလာပြီး တနိုင်တပိုင်မွေးမြူရေးများ ပြုလုပ်၍ ရှာဖွေစားသောက်ဖွံ့ဖြိုးလျက် ရှိလာပါသည်။

ယခုအခါ မိမိတို့ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောကို မှီခို၍ အထိုက်အလျှောက် ရှာဖွေစားသောက် နေရပါသည်။ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော ထဲမှလည်း ကျေးရွာနေပြည်သူများသည် အိမ်သုံးအဖြစ် ထင်း၊ တိုင်၊ မျောများအား အနည်းငယ်မျှ ထုတ်ယူသုံးစွဲနေရပါသည်။

တင်ရှိန်၊ ဘိုးဘကုန်း
ဥက္ကဋ္ဌ

ပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင်ခြင်း

ဦးမြင့်ကျော် (ဥက္ကဋ္ဌ)
ဝါးပနာကျေးရွာ CF

4.11/ တစ်စုံတစ်ရာအားဖြင့် အကျိုးရှိစေရန်အတွက်

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖျာပုံခရိုင်၊ အမာမြို့၊ နောက်မီးကျေးရွာအုပ်စု၊ ဝါးပနာကျေးရွာ (CF) အတွက်အမှတ်(၆၂)

ကျွန်တော်တို့ ဒီရေတောများကို ကျေးရွာမှ အလွန်မြတ်နိုးလွန်း၍ ကိုယ်အသိစိတ်ဖြင့် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်အဖြစ် (၂၀၀၁ -၂၀၀၂) ခုနှစ်မှစ၍ သဘာဝတောများအဖြစ် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပြီး (၂၀၀၃)ခုနှစ်တွင် အုတ်ဖိုကွင်းချောင်းကျေးရွာမှ ဖရီဒါအသင်း နဲ့ဆက်သွယ်ပြီး (၂၀၀၄)ခုနှစ်မှ စတင်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်မှာပဲ ဖရီဒါအသင်းမှ ကျေးရွာ ကော်မတီ (၅)ဦး ဖွဲ့စေပြီး စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာသင်တန်းများ ကျွန်တော်တို့ကို သင်ကြားပေးခဲ့ပြီး တစ်ဦးချင်း စိုက်ပျိုးရေး အတွက် ငွေကြေးအချို့နှင့် ဓား၊ ဖိနပ်တို့အား ပံ့ပိုးကူညီပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော်မှ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ကျေးရွာပေါ်တွင် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်မှာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော အတွေ့အကြုံများမှ ကျောင်းကျိုးထက် ဆိုးကျိုးက ပိုများပါတယ်။ တရားမဝင်သော မီးသွေးဖိုတွေကလည်း ရှိ၊ ပင်လယ်ကမ်းခြေက တံငါရေလုပ်ငန်းတွေကလည်း အလွန်ပေါများ၊ ဒီအခက်အခဲတွေကို ကြုံကြုံခံပြီး သစ်တောများကိုထိန်းသိမ်းပြီး မမျှော်လင့်ဘဲ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နာဂစ်မုန်တိုင်း ကြောင်းသစ်တောများလည်း ပြုန်းတီး၊ လူတွေလည်း အသက်ပေါင်းများစွာ ဆုံးရှုံးခဲ့ရတာကြောင့် ကျွန်တော် အလွန်ဝမ်းနည်း မိပါတယ်။ တွေးလည်း တွေးမိတယ်။ ဘာကြောင့် ဒီလိုဖြစ်ရတာလဲ။ တောတောင်တွေက အလွန်အကျွံသုံးစွဲမှုကြောင့် ရာသီဥတုမမှန်၊ အပူချိန်တွေလည်း လွန်ကဲဖြစ်ပေါ်လာတာကို သိလိုက်ရတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ဝါးပနာကျေးရွာလေးကို ဖရီဒါအသင်းမှ (၂၀၀၄)ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားသားများနှင့် ဆရာကြီးဦးအုန်းတို့ အလည် အပတ် ခရီးစဉ်လာပြီး ကျေးရွာသားများဖြင့် တွေ့ဆုံပြီး သစ်တောစိုက်ခင်း၊ သဘာဝတောများ စစ်ဆေးခဲ့ရာတိုင် ဒေသခံ များရဲ့ စိုက်ခင်းနှင့် သဘာဝတောများမှာ အိပ်မသွယ် ပေါများပြီး ဆရာကြီးဦးအုန်းမှ အိပ်မသွယ် ကျေးရွာလေးလို့တောင် တင်စားခေါ်ဝေါ်ပြီး ကျေးရွာ၏ လိုအပ်နေသော ကလေးသူငယ်များအတွက် မူလတန်းကျောင်းလေးတစ်ကျောင်းကို (၂၀၀၄) ခုနှစ်မှပဲ အပြီးဆောက်လုပ်လှူဒါန်းပေးခဲ့တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ကျေးရွာလေးမှ ကြည်နူးဝမ်းသာမိပါတယ်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းကာလတွင်လည်း ကျွန်တော်တို့ အားကိုးရသော ဖရီဒါအသင်းမှ လစဉ် ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား၊ အာဟာရမုန့်စသဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါတယ်။ သစ်တောများကိုလည်း (၂၀၀၈) ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် နှစ်စဉ် ပံ့ပိုးနေပြီး

သစ်တောများ ပြန်လည်စိုစွတ်ရန် ဒီရေတော ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို ကျွန်တော်ရဲ့အတွေ့အကြုံဖြင့် ကျေးရွာအစုအဖွဲ့ဝင်များက ကျွန်တော်ကို စီမံခန့်ခွဲမှုရေး(ဥက္ကဋ္ဌ)အဖြစ်သို့ တာဝန်ပေးပြီး သစ်တောစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွေ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပြီး ကောင်းမွန်သော စီမံခန့်ခွဲပြီး ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်နေချိန်ကာလအတွင်း (၂၀၁၅-၂၀၁၆) ခုနှစ်မှာ RECOFTC အသင်းမှ ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်း၊ ဦးသိန်းဆောင်၊ ဦးအောင်ဖြိုးကိုတို့နှင့် သစ်တောဌာမှ ပူးပေါင်းအဖွဲ့ (၃)ဖွဲ့ဖြင့် ကျေးရွာ(CF)များသို့ လက်တွေ့ကျကျ စိုက်ပျိုးနည်းပညာတွေ ပေးခဲ့တဲ့အတွက် ရှေ့လာမည့် အနာဂါတ်အတွက် ဒီရေတောများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာလိမ့်မည်လို့ ယုံကြည်မိပါတယ်။

သို့သော်လည်း ကျေးရွာကော်မတီများ၏ စီမံကွပ်ကဲမှုကောင်းမှ ဒေသခံအစုအဖွဲ့ဝင်များကလည်း တိတိကျကျလိုက်နာမှသာ ကျွန်တော်တို့ စိုက်ပျိုးလိုက်တဲ့ ပျိုးပင်ကလေးတွေကို အချိန်ရာသီဥတုနှင့်ညီမျှအောင် ပြုစုစောင့်ရှောက်ပေးနိုင်မှသာ တန်ဖိုး ရှိသော ဒီရေတောသစ်ပင်လေးတွေဖြစ်လာပြီး လူသားတို့ရဲ့ နွေးထွေးမှုကို သစ်ပင်ကတစ်ဆင့် အကျိုးကျေးဇူးတွေ တုံ့ပြန်မှု ကောင်းမွန်သော အစဉ်အလာ သားစဉ်မြေးဆက် အေးချမ်းစွာဖြင့် ကမ္ဘာကြီးတည်ဆောက်နိုင်မှာပါ။ စကားပုံတစ်ခုရှိပါတယ်။ မြေကြီးက ရွှေသီးတယ်ဆိုတာ။ ဘယ်အရာမဆို ငွေကြေးတွေ အချိန်တွေ လုပ်အားတွေ နှစ်မြုပ်လုပ်ဆောင်လာရတော့ တန်ဖိုးထားပြီး ဒီရေတောများကို စိုက်ပျိုးစောင့်ရှောက်ကြမယ်ဆိုရင် ဟိုးလွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းများစွာသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိ မှာ အမှန်ပါ။ ကျွန်တော်တို့တတွေ မကြာသေးခင်က ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ မုန်တိုင်းတွေကို ကျော်ဖြတ်ပြီး မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်ပေါ များပြီး သားငါးပုစွန်ပေါများတဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ဖို့ ဒီရေတောများ စိုက်ပျိုးကြပါလို့။ ဒါမှ အေးချမ်းပျော်ရွှင်သော မိသားစုဘဝ လေး အနာဂါတ်လှပစေမည် ဖြစ်ပါတော့သည်။

ကျွန်တော်တို့ နေထိုင်ရာ ကမ္ဘာကြီးဟာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ပေါင်းစုံ နှစ်စဉ်ကျရောက်နေသည်ကို ကြုံတွေ့နေရသည်သာ မကပဲ ကမ်းနီးကမ်းဝေးပင်လယ်ပြင်များသာမက မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်များ၊ သဘာဝတောများပါမကျန် သားငါးပုစွန်များ လည်း နှစ်စဉ် ပျောက်ကွယ်ရှားပါးလာသောကြောင့် လူသားတိုင်း ဒီရေတောများထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ဖို့ ယူဆမိပါတယ်။ ထိုကြောင့် ဒီရေတောများကို စနစ်တကျ ပြုပြင်စိုက်ပျိုးသွားမယ်ဆိုရင် သဘာဝကိုကာကွယ်နိုင်ယုံသားမက ရေထွက်ပစ္စည်း များ ပိုမိုပေါများလာမည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။ ဒီယုံကြည်မှုကြောင့် ကျွန်တော် ဒီရေတောများကို စိုက်ပျိုးပြုပြင်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယခုလို စိုက်ပျိုးပြုပြင်ခြင်းကြောင့် ရလာသောရလဒ်များက နောင်လာနောင်သားတို့အတွက် အကျိုးအမြတ် ဖြစ်ထွန်းစေမယ်လို့ ယုံကြည်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဖရီဒါအသင်းနှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင်လာခဲ့တာ အလွန်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်ကာလအတွင်း ဖရီဒါအသင်းမှ အကူအညီများစွာ ကျွန်တော်တို့အားပေးခဲ့ပါတယ်။ သို့သော် အချို့အကူအညီများ လိုအပ်နေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ထိုလိုအပ်ချက်များကိုလည်း လွယ်ကူစွာဖြင့် အကူအညီပေးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာ (CF) သစ်တောလုပ် ဆောင်ရာမှာ အိမ်ထောင်စုတစ်စုလျှင် မိသားစုဝင် အနည်းဆုံးအိမ်ထောင်စုမှ (၄)ဦးလောက်ရှိပြီး မိသားစုစားဝတ်နေရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေး စသဖြင့် အခက်အခဲကြုံတွေ့နေရတာ နေ့စဉ်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ သို့ပါသောကြောင့် မိသားစု စားဝတ်နေရေးအတွက် တစ်ပိုင်တစ်နိုင် နေ့စဉ်ရရှိမည့် မွေးမြူရေးဂဏန်းကန် ထောက်ပံ့နိုင်မည်လို့ ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် တို့သစ်တောတွေလည်း ပိုမိုစိုစွတ်လန်းစိုပြောသော ဒီရေတော မကြာခင် အောင်မြင်လိမ့်မယ်လို့ ယူဆမိပါတယ်။ (CF) ကျေးရွာ တွေကို RECOFTC မှ ထောက်ပံ့ပေးထားတာတွေကတော့ ရှိပါတယ်။ သို့သော်လည်း လိုအပ်နေဆဲဖြစ်ပါသဖြင့် ကျေးရွာအစု အဖွဲ့ကော်မတီမှ အကြံပြုတောင်းဆိုအပ်ပါသည်။

မြင့်ကျော်
ဥက္ကဋ္ဌ
စီမံအုပ်ချုပ်မှုကော်မတီ၊ ဝါးပနာကျေးရွာ
ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ

GPS & CF သင်တန်း မှတ်တမ်းများ

ပြင်ဒရယ်မှာ (၂၀) နှစ်တာ

CF အသုံးပြုသူများအဖွဲ့နှင့် အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းများ

tcef(5)

UAsmrgm

5.1/ jyif&, fSESESG, fvm

ဝင်းဝင်း (ကညင်ကုန်း)

ဧရာဝတီတိုင်း	ဖျာပုံမြို့နယ်
ပြင်ဒရယ်ပိုင်း	ကြိုးဝိုင်းအမည်
ဒီရေတောကြီး	တုန်ဟီးကြောက်ဘွယ်
ဇီဝမျိုးစုံ	ကုံလုံပြည့်ကြွယ်
ဂဏန်းသားငါး	ပေါများ လျှံပယ်
ကျားဆင်မိကျောင်း	ငှက်ပေါင်းစုံတယ်
ပန်းမာလာကြိုင်သင်း	မြိုင်တွင်းပျော်ဘွယ်
ညိုညိုဆိုင်းအုံး	မိုင်းမှောင်ရီချယ်
ထင်းမီးသွေးထုတ်	လယ်လုပ်ရွာတည်
ပုဇွန်ဂဏန်း	တာပတ်ဖမ်းဆီး
ဖျက်ဆီးဂေဟ	ဇီဝမျိုးသုန်း
တောပြုန်းတောပြောင်	လွင်တီးခေါင်ဖြစ်
ဖရီဒါအသင်း	ပြင်ဒရယ်ဆင်း
စီမံကိန်းစ	ကိုးဆယ်ကိုးက
ဒေသပြည်သူ	စိတ်တူစုဖွဲ့
CF တည်ထောင်	ခုနောင်ကောင်းဘို့
စိုက်စို့ထိန်းစို့	Mangrove
စဉ်ဆက်ဖွံ့ဖြိုး	ဆင့်ဆင့်တိုးမြှင့်
စနစ်ဂေဟ	မျှတကောင်းညီ
နှစ်လီဆယ်စု	မှတ်တိုင်ပြုပြီး
ခရီးဆက်နှင်	အောင်ပွဲဝင်ဖို့
ချီတက်စို့ -----	

5.2/ 0i fmclyoi , 6si f

Mangrove အကြီး၊ ဖရီဒါ အုတ်ဖို

(က) ၁၉၈၀ - ၁၉၉၀

- ဒီရေတော ဒီရေတော
- ကျွန်တော်ရောက်စ ဒီရေတော
- စိမ်းစိုညိုအဝန်း တောရဂုံပန်းနှင့်
- တောတန်းပစ္စည်း စုံပြီးကြွယ်ဝ
- ရေသယံဇာတ ပေါကြွယ်ဝ၍
- တောထရဂုံ ငှက်ပေါင်းစုံနှင့်
- မြူအုပ်ဆိုင် ပြင်ဒရယ်ကြီးဝိုင်းတခို
- အုတ်ဖို/ကွင်းချောင်း ရွာငယ်လေး

(ခ) ၁၉၉၀ - ၂၀၀၀

- တိုးပွားအိမ်ထောင် များမြောင်လာ၍
- ထင်းတိုင်မျောခုတ် တဖြုတ်ဖြုတ်နှင့်
- ဒဏ် ငှက်ဗလပွ တောအလှက
- ပျက်လှချေပြီ
- မီးသွေးတွေဖုတ် လယ်ယာလုပ်နှင့်
- ကြီးမားဝေဒနာ သူမခံနိုင်ရှာ
- ဘုန်းဘုန်းလဲကော မျောမောနာပြီ
- ကယ်ပါကူပါ တစာစာနှင့်

ဘယ်လိုလာကူမလဲသူငယ်ချင်း

(ဂ) ၂၀၀၀ - ၂၀၁၀

- ဒီရေတောမဟာ ပြောင်သင်းခါတော့
- တောထွက်ပစ္စည်း ရေသယံဇာတကြီးနှင့်
- ရှာဖွေစားသောက် ဒုက္ခရောက်၏
- မားမက်မကာ လေလှိုင်းမကာတော့

နာဂစ်မုန်တိုင်း ဝင်ရောက်ရိုင်း၍
လူနှင့်တိရိစ္ဆာန် ဘာမှမချန်
သိမ်းပြန်သယ်သွား ဘဝတပါး

ဘယ်လိုများဖြေမလဲသူငယ်ချင်း

(ဃ) ၂၀၁၀ - ၂၀၂၀

လက်ကျန်တောစုတ် ပင်လယ်ထင်းခုတ်တော့
စည်းမဲ့ပရမ်းပတာ မတိုင်းမထွာနဲ့
ဒီရေနေရာတောမျိုးဆက် ရှင်သန်ခက်၏
နောင်လာနောင်သား နောင်မည်သားတွက်
ဟိုတုန်းဘဝ ဒီရေသယံဇာတကို
ပြည့်စုံကြွယ်ဝ ထားခဲ့ကြချင်ရင်
တွဲလက်ကူသိမ်း စိုက်ပျိုးထိန်းဖို့
ခက်ပိန်းကြမ်းတမ်း ငွေကုန်ခမ်းပေမယ့်
လက်ကမ်းကူညီ ဖရီဒါ(FREDA)ဆီ။

Mangrove အကြီး၊ ဖရီဒါ
အုတ်ဖို

5.3/ တၢ်ပုၤတၢ်ပုၤတၢ်ပုၤတၢ်ပုၤတၢ်ပုၤ ဦးစောကျော်ရှိန်၊ လေးပင်ချောင်

မနက်စာအတွက် ငါထွက်ရှာနေဆဲ
ဆွမ်းချိုင့်ကိုယ်စီ ရွာဦးကျောင်းဆီ ဥပုသ်စောင့်ဖို့ သွားကြအစီအရီ
ကုသိုလ်ရဖို့ပါ ငါအားကျလိုက်တာ
မတော်မဲ့ သူတို့ဥပုသ်ပျက်ခဲ့ရင် ...

သမီးလေးကျန်းမာရေးအတွက် ငါဆေးထွက်ရှာနေဆဲ
ထမီရေချောင်းစီး သူဌေးကြီးက ကျွေးနေ
ကုသိုလ်ရဖို့ပါ ငါပြုချင်လိုက်တာ မတော်မဲ့သူ စေတနာကွက်ခဲ့ရင် ...

ချို့ တဲ့တဲ့ဘဝလေး အဖေကတော့ အမွေပေး စိုက်ရေးပျိုးရေး စားဖို့အရေး
ကံကြမ္မာက မျက်နှာသာမပေး၊ လူလိမ်တွေက ထွက်ပြေး
ဘေးနားက အထင်သေး၊ မျှောပျက်တဲ့ စီးပွားရေး လောကုတ္တရာအရေး
အလေးအနက်မတွေးမိခဲ့ ရုန်းရင်းကန်ရင်း အပင်စိုက်ရင်း အားအင်နဲ့ရင်း ဒုက္ခနဲ့ရင်း မျက်ရည်နဲ့ရင်း
သစ်ပင်ကိုသာ ချစ်ခင်တတ်တာ ရှေ့အမြင်ကမရှိ ရင်းရင်းရင်းကာ ရင်းပါများလာ အရိုးလည်းနာ စိတ်လည်းနာ
ငဲ့ဝါသနာဖြစ်မလာနိုင်ပါ - စိုက်သူက ခုတ်သူက (၁၀၀)တစ်ရာ သေရွာကို သာပါမလား -
ဘာတဲ့ - သစ်ပင်ကောင်း ငှက်တစ်သောင်းနား - ငဲ့တဲနီး(တဲအိမ်)နားမှ အဖော်လေးက အပြေးလေးနဲ့
လက်ထဲဆွဲလာတာ ဘာစာပါလိမ့် - အစိမ်းရောင်ထုပ် စာအုပ်ပေး ဝ အုပ် သုတ်သုတ်ဖတ်ပြ
သင်တန်းအဖြေက အတိုချို့ကြရင် ရေနေကုန်နေသတ္တဝါတွေ ခိုလှုံကိုးစား ပိုမိုပွားများ
ဆန့်ကျင်ဖောက်ပြားဥတုများနဲ့ မုန်းတိုင်ပြင်းဒဏ်ကြုံကြိမ် အဆိပ်ကာဗွန်စုပ်ယူယူငင် အောက်ဆီဂျင်ကို
ပြန်ဆင့်ပွား ပြန်ဖြစ်မျှတဂေဟစနစ် ကူညီရာမှာ သူပါလာ သောက်သုံးဖို့ ရေစုစည်းဖြန့်ဝေ ၁၀ ပါးသော ဆုကုသိုလ်ပြုတာ
သူလည်းပါ - ကြားခဲ့ဖူးခဲ့တဲ့ အဖေစကားနဲ့ သူရင်းပြချက်တူညီခဲ့

အသက်သခင် စာရင်းဝင် သစ်တစ်ပင်ရဲ့ တန်ဖိုးတွေကဖြတ်မရ လက်တွေ့ဝန်းကျင်တို့ကမ္ဘာတွင် ဖောက်ပြားရာသီ ကျ
ရောက်ပြီမို့ သဲတစ်ပွင့်စ အုပ်တစ်ချပ်သို့ လုံခြုံစိတ်ချအနာဂတ်တွက် တက်သလောက်လေး ဝန်းရံပေးကာ လောကုတ္တရာ
အတွက် ဥပုသ်မပျက် စေတနာမပျက် ဆက်ပြီးလုပ်လိုက် သစ်ပင်စိုက်
နိုးထလော့ ...

ဒို့အဘိုးအဘွားခေတ် ထိုးဖောက်ကြည့် ဥတုရာသီပြောစရာမရှိ
 ဒို့အဖေအမေ ခေတ်ပြန်စစ်ကြည့်တော့ မျှတရာသီလိုက်ဖက်ဟန်ညီ
 တို့ခေတ်ရောက်တော့ တအုန်းအုန်းနဲ့ တောတွေဖြုန်း တစ်ထက်တစ်စ
 ပိုပြီးဝန်း တောင်တွေကလည်း ကတုံးဖြစ် ရာသီခိုစရာတောမရှိ
 မနှစ်ထက်စာ ဒီနှစ်မှာ ပိုမိုထူးခြားလာ မတူညီပါလား မပူရှိန်ကများ ရေကပိုပိုရှား
 ဥတုဖောက်ပြန် မိုးလေမမှန် သီးနှံတွေပျက် စာဖို့ခက် ကျန်းမာရေးဘက် ပြန်ကြည့်လို့ ထူးဆန်းထွေပြားရောဂါပွား
 နောင်နှစ်ကူးမှာ ရင်လေးစရာ ပိုပြီးပူဦးမှာ လယ်ပြင်တွေမှာ ရေတွေလျှို အမှန်ငတ်ပြီးသား သူသူငါငါအကုန်ပြော
 စကားသံတွေပေါ သိသိကြီးနဲ့ ရပ်ကြည့်သောလူဘုံလူမနော

မီးစိမ်းကွယ်ပျောက် မီးနီရောက် ငါတို့သိသင့်ပြီ
 သိလည်းသိကြပြီ ကြုံလည်းကြုံနေဆဲ
 ထလော့ အပေါင်းအဖော် အိပ်မပျော်နဲ့ အချိန်တော်ပြီ လှုံ့ဆော်စည်းရုံး
 ချချက်ချင်းထွက် တစ်ယောက်တစ်ဖက် လက်ချင်းဆက်လို့
 ဆိုးရွားဥတုဒဏ် ပြန်တွန်းလှန်ဖို့ စိုက်ပျိုးဖို့ ထိန်းသိမ်းဖို့
 ဒိုမျိုးဆက်တွေ သတ္တဝါတွေ နေထိုင်စားရေးဘေးကင်းရေးအတွက်
 သနားငဲ့ညှာ ကိုယ်ချင်းစာလေး တွေးထားရင်မှာ ငါ့တာဝန်ပါ
 တစ်ယောက်နဲ့မရ စနစ်တကျ ဝိုင်းဝန်းကြပ်မတ် လုပ်ဆောင်တတ်ဖို့
 တို့ရွာအထိ တက်သိပညာရှင် ဝင်ကာကူဖေး ဆောင်ရွက်ပေး လမ်းညွှန်ပြပေး
 အကြံပြုပေး ဒီအသိလေးနဲ့ ထပ်ဆင့်ပြန့်ပွား အသိများလာ
 တစ်ထောင့်တစ်နေရာဆီ တွဲလက်ညီညီ ကိုယ်စီနှိုးထ နေရာစုံက
 ဝိုင်းဝန်းကြရင် ဒေသတစ်ခွင် ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင် အနာဂတ်အရေး ပြေးမကြည့်နဲ့။ ။

ဦးစောကျော်ရှိန်
 လေးပင်ချောင်

5.4/ 'သံသရာ၊ အလွန်ပင်လှ၏

ထွန်းထွန်း (ကမ်းနားကွင်းကျေးရွာ)

ဟိုး ယခင်က
 သဘာဝသစ်တော
 အလွန်ပင်ပေါ့ပင်ကြီးပင်ငယ်
 အသွယ်သွယ်ဖြင့် အုပ်နှိုင်း ကာစီးအလွန်ပင်လှ၏
 တောရိုင်းတိရိစ္ဆာန် လွန်စွာပေါများကြပါ၏
 နေမြစ်ချောင်းအင်းအိုင် ကားဆိုင်ပေါယုက်
 ချောင်းငယ်အများ အလွန်များ၍
 ကူးကာဖြတ်သန်း အမြဲတမ်း

ဪအခုတော့
 ကန်ရေထက်က ကြာလိုပါလား
 ဥယျာဉ်မှူးတို့ အပင်ပျိုးလို့
 ကွင်းပြင်တခွင် ကြိုးဆွဲငင်၍
 ပန္နက်တိုးစိုက် မှတ်ကာစိုက်သည့်အပင်ငယ်
 လိုရင်းဧက မှတ်ကပြီးစီး
 ထိုမှတဖန် စစ်ဆေးပြန်၏။ သေပင်ရှင်ပင် ရေတွက်ရင်း
 သေပင်ဖာစိုက် ပေါင်းချလိုက်နှင့်
 စိုက်ပျိုးသည့်ပင် ရှင်သန်မြန်
 ဪအခုမှ အမှန်ပင် နောင်တရပါ၏။ ။

Appendix: List of typical and associate mangrove species in Myanmar

No.	Species	Family	Type of plant	Water salinity	Myanmar name	Local name (Rakhine)	Local name (Tanintharyi)
1	<i>Acanthus ilicifolius</i> L.	Acanthaceae	S	F/B/S	Suu kaya	Phat yan suu	Cha suu
2	<i>Acanthus volubilis</i> Wall.	Acanthaceae	S	B/S	Kaya nwe	Nimbi	Zar lain
3	<i>Acrostichum aureum</i> L.	Pteridiaceae	F	F/B	Hnget gyi daung (Aywet gyi)	Mo han	Za loke ngauk
4	<i>Acrostichum speciosum</i>	Pteridiaceae	F	F/B	Hnget gyi daung (Aywet thay)		
5	<i>Aegialitis rotundifolia</i> Roxburgh.	Plumbaginaceae	S	B/S	Pin le sha	Sar baung pin	Pa dan
6	<i>Aegiceras corniculatum</i> (L.) Blanco	Myrsinaceae	T	F/B/S	Ye Kaya	Kyet tha lone	Yet sa kone
7	<i>Amoora cucullata</i> (Roxb.)	Meliaceae	T	F/B	Pan ta ga		
8	<i>Anamirta paniculata</i> Colebr.	Menispermaceae	C	F/B	Kyee thay or Kyi lay nwe		Za li paung
9	<i>Ardisia litoralis</i>	Myrsinaceae	S	F/B	Shar twe kyat mount		
10	<i>Avicennia lanata</i> Ridley	Avicenniaceae	T	S			Me pan
11	<i>Avicennia marina</i> (Forsk.) Vierh.	Avicenniaceae	T	B/S	Tha me Phyu	Pyar phyu	
12	<i>Avicennia officinalis</i> L.	Avicenniaceae	T	B/S	Tha me gyi	Pyar me	
13	<i>Avicennia alba</i> Blume	Avicenniaceae	T	B	Tha me Kyet tet	Pyar thain	Lame
14	<i>Azima sarmentosa</i>	Salvadoraceae	T/S	B/S	Moe nan		
15	<i>Barringtonia racemosa</i> (L.) S preng. Syn. <i>B.acutangula</i>	Myrtaceae	T	F	Ye kyi		
16	<i>Brownlowia tersa</i> L.	Tiliaceae	S	B/S	Ye tha man	Cho tha lin	
17	<i>Bruguiera cylindrical</i> (L.) Bl.	Rhizophoraceae	T	B/S	Nan Byu	Nan phyu	Byu poke
18	<i>Bruguiera gymnorhiza</i> (L.) Lamk.	Rhizophoraceae	T	B/S	Byu oak saung	Toke	Saung gyi
19	<i>Bruguiera parviflora</i> Wight and Arnold ex Griffith	Rhizophoraceae	T	B/S	Byu-wa kyeik lein	Thila	Hnget

No.	Species	Family	Type of plant	Water salinity	Myanmar name	Local name (Rakhine)	Local name (Tanintharyi)
20	<i>Bruguiera sexangula</i> (Lour.)Poir.	Rhizophoraceae	T	B	Byu shwe wa	Mauk kayo	Saung thay
21	<i>Caesalpinia bonduc</i> (L.) Roxb.	Leguminosae	C	B/S	Kyee ka lain		
22	<i>Caesalpinia crista</i> L.	Leguminosae	C	B/S	A lo lay	Myauk do nwe	Baitama Suu
23	<i>Calamus arborescens</i> Griff.	Palmae	P	F/B	Da non		
24	<i>Calycopteris floribunda</i>	Combretaceae	C	F/B	Kywet nwe		
25	<i>Calptropis gigantea</i>	Asclepiadaceae	H/S	F/B	Ma yo gyi		
26	<i>Cerbera odollam</i> Gaertner	Apocynaceae	S	F	Sa lat		Ka hiwa
27	<i>Ceryota urens</i>	Palmae	T	F	Min baw		
28	<i>Cerriops decandra</i> (Griff.)Ding Hou	Rhizophoraceae	T	B	Ma da ma	Ka baing	
29	<i>Cerriops tagal</i> (Perr.) C. B. Robinson	Rhizophoraceae	T	B/S	Ma da ma myaw		Pan lone
30	<i>Clerodendron inerme</i> (L.)Gaertn	Verbenaceae	C	F/S	Taw kyaung pan		Tha man zay yar
31	<i>Combretum trifoliatum</i>	Combretaceae	T	F/B	Sauk pya		
32	<i>Cordia cochinchinensis</i>	Boraginaceae	T	B/F	Ye tha nat		
33	<i>Crinum asiaticum</i> L.	Amaryllidaceae	H	B/F	Ko yan gyi		
34	<i>Cynometra ramiflora</i> L.	Leguminosae	T	F/B	Myin ga		
35	<i>Dalbergia pinnata</i> Lour.	Leguminosae	C	B/S	Ye ma gyi nwe		
36	<i>Dalbergia spinosa</i> Roxb.	Leguminosae	C	B/S	Suu koke or Byaik Suu	Sar lein	Dauk te suu
37	<i>Dalbergia volubilis</i>	Leguminosae	S	B/S	Dauk talan		
38	<i>Dendrobium moschatum</i>	Ochidaceae	H	F/B	Wa so pan		
39	<i>Derris scandens</i> (Roxb.) Benth.	Papilionaceae	C	F/B	Mi gyaung nwe or Nwe phyu		Taw pon nwe
40	<i>Derris trifoliata</i> Lour.	Papilionaceae	C	B/S	Nwe net or Ka byoke nwe	Nwe poke	Ye nar nut

No.	Species	Family	Type of plant	Water salinity	Myanmar name	Local name (Rakhine)	Local name (Tanintharyi)
41	<i>Diospyros embryopteris</i>	Ebenaceae	T	F/B	Te or Ye-ngan-boak		Boak
42	<i>Diospyros ferrea</i>	Ebenaceae	T	F/B	Myin ka net or Me pyaung		
43	<i>Diospyros maritima</i>	Ebenaceae	T	F/B	Gyoke		
44	<i>Dolichandrone spathacea</i> (L.f.) K.Schumann	Bignoniaceae	T	B/F	Tha kyut		
45	<i>Erythrina indica</i>	Leguminosae	T	F/B	Pyin-le-ka-thit		
46	<i>Eupatorium odoratum</i> L.E.conyzoidesVAHL	Compositae	H	F	Bee sat		
47	<i>Excoecaria agallocha</i> L.	Euphorbiaceae	T	F/B	Tha yaw	Kyi gan	Tha yaw
48	<i>Finlaysonia maritima</i> Backer ex k.Ileyne	Asclepiadaceae	C	B/S	Byauk nwe	Ma ni tut kay	Set ku nwe
49	<i>Ficus obtusifolia</i>	Moraceae	T	F/B	Nyaung lan		
50	<i>Flagellaria indica</i> L.	Flagellariaceae	C	F/S	Myauk kyein	Myauk kyein	Kyaung fet
51	<i>Heritiera fomes</i> Buch.Ham.	Sterculiaceae	T	F/B	Kanazo (Ywet gyi)	Ye zoe	Kanazo
52	<i>Heritiera littoralis</i> Dryand. in Aiton	Sterculiaceae	T	F/B	Kanazo (Ywet thay)		
53	<i>Hibiscus tiliaceus</i> L.	Malvaceae	S	F/B	Thin ban	Thin ban shaw	Ye ngan shaw
54	<i>Hygrophila obovata</i>	Acanthaceae	S	B/S	Michaung kon fust		
55	<i>Hygrophila spinosa</i>	Acanthaceae	H	F/B	Le pa du		
56	<i>Imperata cylindrica</i> (L.) Beauv.	Gramineae	G	F	Thet ke		
57	<i>Intsia bijuga</i> (Colebr.) O.Kuntze	Leguminosae	T	F/S	Sa ka lun		
58	<i>Ipomoea biloba</i>	Convolvulaceae	C	S	Pinle kazon		
59	<i>Ipomoea maxima</i>	Convolvulaceae	C	F/B	Taw kazon		
60	<i>Ipomoea tuba</i> (Schlecht.) G.Don.	Convolvulaceae	C	F/B	Bon sein nwe		
61	<i>Kandelia candel</i> (L.)Druce	Rhizophora-ceae	T	B	Baing daung she	Taung pun thi (Pyar tha lin)	Mimalaung or Byu-kauk-nyin
62	<i>Leptochloa filiformis</i> (Lam.)	Gramineae	G	B/S	Myet khar		

No.	Species	Family	Type of plant	Water salinity	Myanmar name	Local name (Rakhine)	Local name (Tanintharyi)
63	<i>Lumnitzera littorea</i>	Combretaceae	T	B/S	Aeik ma thwe (Ani) or Hta wai mine		
64	<i>Lumnitzera racemosa</i>	Combretaceae	T	B/S	Aeik ma thwe (Aphyu) or Pyanshar		
65	<i>Merope angulata</i> (Willd.) Swingle	Rutaceae	S	F/B	Taw shauk		
66	<i>Mucuna gigantea</i> DC.	Leguminosae	C	F/B	Khwe lay nwe		
67	<i>Mussaenda macrophylla</i>	Rubiaceae	H	F/B	Lelu		
68	<i>Nipa fruticans</i> (Thunb.) Wurmb.	Palmae	P	F/B	Dani	Ohn	
69	<i>Oncosperma filamentosum</i>	Palmae	P	B/S	Kazaung		
70	<i>Pandanus foetidus</i> Roxb.	Pandanaceae	P	F/S	Thabaw		
71	<i>Pandanus odoratissimus</i>	Pandanaceae	P	F/S	Sut thwart phu		
72	<i>Phoenix paludosa</i> Roxb.	Palmae	P	F/B	Thin baung		Lue pin
73	<i>Phragmites karka</i> Roxb.	Gramineae	G	F	Kyu		
74	<i>Pluchea indica</i> Less.	Compositae	S	F/B	Kayu		Chu
75	<i>Polygonum chinense</i>	Polygonaceae	H	F/B	Boak htaung		
76	<i>Pongamia pinnata</i> (L.) Pierre	Leguminosae	T	F/B	Than thut		
77	<i>Premna integrifolia</i> Lam.	Verbenaceae	C	F/B	Taw taung dan gyi		
78	<i>Rhizophora apiculata</i> BL.	Rhizophoraceae	T	B	Byu chi dauk (Apo)		Payon (Aphyu)
79	<i>Rhizophora mucronata</i> Lamk.	Rhizophoraceae	T	B/S	Byu chi dauk (Ama)		Payon (Ame)
80	<i>Salacia prinooides</i> DC. <i>S.chinensis</i> L.	Hippocrateaceae	C	F/B	Bu or Thwe thain		Minka
81	<i>Sapium indicum</i>	Euphorbiaceae	T	F	Na khaung pu		Padar
82	<i>Sarcocobus carinatus</i>	Asclepiadaceae	C	F/B	Swut kamon nwe		
83	<i>Sarcocobus globosus</i> Wall.	Asclepiadaceae	C	F/B	Shoke htwe nwe		Samon nwe
84	<i>Sonneratia alba</i> J. Smith	Sonneratiaceae	T	S	Lame	Labai	Labai

No.	Species	Family	Type of plant	Water salinity	Myanmar name	Local name (Rakhine)	Local name (Tanintharyi)
85	<i>Sonneratia apetala</i> Buch.-Ham.	Sonneratiaceae	T	B/S	Kanbala	Pyar Zi	A ma yar
86	<i>Sonneratia caseolaris</i> (L.) Engler (Syn. <i>S. acida</i>)	Sonneratiaceae	T	F/S	Lamu		
87	<i>Sonneratia griffithii</i> Kurz	Sonneratiaceae	T	B	Laba		Lanbe
88	<i>Stachytarpheta jamaicensis</i>	Verbenaceae	S	B/S	Ah seik ta yar		
89	<i>Stenochlaena palustris</i> (Burm.) Bedd.	Polypodiaceae	C	B	Da min nwe		
90	<i>Thespesia populnea</i>	Malvaceae	T	F/B	Swedaw or Zamupani		
91	<i>Vitis auriculata</i>	Vitaceae	C	F/B	Yinnaung nwe		
92	<i>Vitex ovata</i>	Verbenaceae	S	F/B	Kyaung pan gyi		
93	<i>Xylocarpus granatum</i> Konig	Meliaceae	T	B	Pinle-on	Ye ohn	
94	<i>Xylocarpus moluccensis</i> (Lamk.) Roem.	Meliaceae	T	B	Kyana	Pa nan	Kyath nan

- Source:
1. Glossary of botanical names in Delta Forest Working Plan by Hoe, T.C. (1952).
 2. List of Trees, Shrubs, Herbs and Principal Climbers, etc. by Hundley, H. G. and U Chit Ko Ko (1961 and 1987)
 3. Plants in Myanmar mangroves by Win Maung, MFD, Unpublished data, (1999)
 4. The Botany of Mangroves by Tomlinson, P. B. (1986)
 5. Plants in mangroves by Aksornkoae, S., Maxwell, G. S., Havanond, S and Panichsuko, S. (1992)
 6. Handbook of Mangroves in Indonesia by Kitamura, S., Anwar, C. Chaniago, A and Baba, S. (1997)

